

Voortgangsrapportage 2018

13-09-2018

INHOUDSOPGAVE

Algemeen.....	3
Voorwoord	3
Hoofdpijnen.....	5
Leeswijzer	9
Programma's	11
0. Bestuur en ondersteuning	12
1. Veiligheid	22
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	25
3. Economie	32
4. Onderwijs	40
5. Sport, cultuur en recreatie.....	46
6. Sociaal domein	56
7. Volksgezondheid en duurzaamheid.....	66
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	75
Financiën.....	81
Algemeen	81
Overzicht financiële effecten 2e Voortgangsrapportage	82
Financieel meerjarenbeeld.....	89
Overzicht van baten en lasten.....	94
Bijlagen.....	95
Overzicht activiteiten collegeprogramma	96
Overzicht begrotingswijzigingen tot de 2e Voortgangsrapportage	105
Kredietenoverzicht	110

ALGEMEEN

VOORWOORD

Inleiding

Hierbij bieden wij u de voortgangsrapportage 2018 aan. Met deze voortgangsrapportage informeren wij u over de stand van zaken betreffende de realisatie van de begroting 2018. Het gaat over het beleid, de uit te voeren activiteiten en de daarvoor beschikbaar gestelde middelen. Deze rapportage biedt u de mogelijkheid om bij te sturen in activiteiten, prioriteiten en middelen.

Wij hebben de voortgangsrapportage binnen de kaders van de financiële verordening opgesteld. Afwijkingen op de ramingen van de baten en lasten binnen de programma's groter dan € 25.000 zijn opgenomen en toegelicht.

Als wij u via andere kanalen over ontwikkelingen en voortgang (zoals bijvoorbeeld via de kwartaalrapportage sociaal domein en rapportages over de grondexploitatie) hebben geïnformeerd, doen wij dat in deze rapportage niet. Dit gebeurt alleen als er nieuwe ontwikkelingen zijn.

Opbouw

De opbouw van deze voortgangsrapportage is gebaseerd op de kadernota. Dit betekent dat wij deze nota hebben ingericht op basis van de zogenaamde 3 W-vragen (Wat willen we? Wat doen we? Wat kost het?). De tussentijdse verantwoording over het collegeprogramma maakt integraal onderdeel uit van deze rapportage. In de bijlage vindt u een totaaloverzicht van de activiteiten uit het collegeprogramma. Zo krijgt u een snel beeld van de stand van zaken.

De stand van zaken, inclusief de toelichting, presenteren wij bij de thema's:

1. Participatie
2. Sociaal domein en leefbaarheid
3. Economie en vrijetijdseconomie
4. Duurzaamheid
5. Mobiliteit en bereikbaarheid
6. Verbeteren bestuurscultuur

Naast deze thema's geven wij uiteraard de tussentijdse informatie bij de programma's. Hier vindt u ook de financiële informatie.

Financiën

De Voortgangsrapportage laat voor het jaar 2018 een financieel nadeel zien van € 144.000.

De belangrijkste reden is het afwaarderen van de geboekte opbrengsten met betrekking tot de stortplaats aan de Doesburgseweg (Zweekhorst). Deze vorderingen (totaalbedrag € 777.000) worden door Mineralz-Zweekhorst B.V. betwist. Ons standpunt is nog steeds dat de vorderingen terecht zijn opgelegd en beraden wij ons op vervolgstappen. Wel merken wij de opgelegde nota's uit voorzichtigheidsprincipe nu aan als dubieus.

Daarnaast is de bijdrage aan de SDL in 2018 € 254.000 hoger. Dit komt door loon- en prijsontwikkelingen, een hoger aandeelpercentage van de toegerekende exploitatiekosten, toename van de formatie en een correctie in verband met een foutieve raming van de salariskosten in de vastgestelde RSD-begroting 2018.

Hiertegenover staan gunstige ontwikkelingen op het gebied de onderuitputting van kapitaallasten (€ 399.000), een terugontvangst van omzetbelasting over de jaren 2014, 2015 en 2016 (€ 485.000) en de geraamde uitkering Fonds tekortgemeenten sociaal domein van € 650.000.

Na verwerking van deze financiële effecten resteert voor 2018 een positief saldo van € 168.000. In 2019 verwachten wij een klein nadeel. De jaren 2020 tot en met 2022 geven een positief beeld te zien.

Planning/verdere procedure

Het behandelschema is als volgt:

- Commissies 2, 3 en 4 oktober 2018
- Raadsvergadering 24 oktober 2018

Slotopmerking

Wij wensen u veel leesplezier en een constructieve behandeling van de voortgangsrapportage 2018.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Michel Tromp
secretaris

Ella Schadd-de Boer
burgemeester

HOOFDLIJNEN

BESTUURLIJKE HOOFDLIJNEN

Deze voortgangsrapportage is het eerste document in de P&C-cyclus van onze nieuwe gemeente voor wat betreft (tussentijdse) verantwoording en bijsturing. Als basis voor de rapportage dient de in de Kadernota 2018-2022 bijgestelde begroting. In deze kadernota is de vertaling opgenomen van ons, op basis van het coalitieakkoord 'Vernieuwend Verder', opgestelde collegeprogramma voor de jaren 2018-2022. Onze ambities richten zich op uiteenlopende zaken die wij hebben geclusterd in de volgende thema's:

1. Participatie
2. Sociaal domein en leefbaarheid
3. Economie en vrijetijdseconomie
4. Duurzaamheid
5. Mobiliteit en bereikbaarheid
6. Verbeteren bestuurscultuur

De kadernota is op 5 juli 2018 vastgesteld. Hierdoor zijn wij ook later dan gebruikelijk gestart met de uitvoering van de activiteiten. Wij zijn verheugd toch te kunnen constateren dat ondanks deze latere start en de logische aanloopproblemen en groeistuipe van onze nieuwe organisatie wij de meeste activiteiten volgens planning en binnen de gestelde kaders uitvoeren. Bovendien zijn inmiddels meer vacatures ingevuld en kan onze organisatie echt stappen gaan maken in de verdere kwaliteitsverbetering en het uitvoeren van de taken.

Slechts bij een enkele activiteit is het noodzakelijk bij te sturen. In de meeste gevallen stellen wij u hierbij voor om de planning aan te passen. Dit betekent ook dat we een enkele keer voorstellen het daarvoor beschikbaar gestelde budget door te schuiven naar 2019. Bij de betreffende programma's doen wij u hiervoor concrete voorstellen.

FINANCIËLE HOOFDLIJNEN

Inleiding

In dit hoofdstuk geven wij u op hoofdlijnen inzicht in het verloop van de begroting en de actuele financiële ontwikkelingen. Als basis presenteren wij de laatste door u vastgestelde stand (Kadernota 2018-2022) en de financiële effecten van de door u tussen de kadernota en deze rapportage genomen besluiten. Daarna hebben wij de ontwikkelingen van deze voortgangsrapportage opgenomen.

Uitgangspunt bij onze planning & control-instrumenten is dat wij steeds het verloop van de begroting schetsen. Dit betekent dat u steeds aansluiting ziet bij het vorige door u vastgestelde P&C-instrument. In dit geval is dus de Kadernota 2018-2022 het vertrekpunt voor de financiële overzichten. Na de vaststelling van de kadernota hebt u nog enkele besluiten genomen met een (geringe) financiële impact. Deze presenteren wij als 'Wijzigingen tot de 2e Voortgangsrapportage'.

Het financiële beeld ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

Exploitatie (bedragen x€ 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Kadernota 2018-2022	326	38	875	1.404	1.249
Tot 2e Voortgangsrapportage	-14				
Saldo tot de 2e Voortgangsrapportage	312	38	875	1.404	1.249
Mutaties 2e Voortgangsrapportage					
1. Autonome ontwikkelingen	-122	-38	-38	-38	-38
2. Actualisatie bestaand beleid	-22	-72	-72	-72	-72
Totaal mutaties 2e Voortgangsrapportage	-144	-110	-110	-110	-110
Saldo begroting	168	-71	766	1.295	1.140

Toelichting financieel meerjarenbeeld op hoofdlijnen

Het huidige begrotingssaldo bedraagt € 312.000 positief. De financiële effecten van deze voortgangsrapportage zijn in totaal € 144.000 negatief. Het nieuwe begrotingssaldo komt hiermee uit op € 168.000 positief.

De belangrijkste nadelige effecten uit de rapportage zijn:

1. Aanvulling voorziening wachtgeld voormalige wethouders € 210.000 N

Na het aftreden van burgemeester en wethouders hebben bestuurders recht op een wachtgelduitkering. Hiertoe is bij de jaarrekening 2017 een voorziening gevormd. Om de verplichtingen in 2019 te kunnen voldoen, is een aanvulling nodig in de voorziening van € 210.000.
2. Inhuur wegens ziekte € 130.000 N

Wij stellen voor het inhuurbudget voor ziektevervanging incidenteel te verhogen met € 130.000. Dit houdt verband met de noodzakelijke vervanging van langdurig zieke medewerkers. Indien mogelijk worden ziektevervangingen altijd eerst binnen de bestaande mogelijkheden intern opgevangen. Voor wat betreft een aantal langdurig zieke medewerkers is dat niet mogelijk gebleken. De incidentele verhoging is gebaseerd op de inzichten van begin september 2018.
3. Openbaar groen € 155.000 N

Door marktontwikkelingen zijn de aanbestedingen van de bestekken hoger uitgevallen dan begroot. Daarnaast zijn er meer snoeiwerkzaamheden uitgevoerd vanwege stormschade. Dit is gedaan in het kader van veiligheidscontroles. Per saldo verwachten wij in 2018 extra lasten van € 155.000. De structurele effecten verwerken wij in de Meerjarenbegroting 2019-2022.
4. Hogere bijdrage SDL € 254.000 N

In juli 2018 is de gewijzigde begroting 2018 en de meerjarenbegroting 2019-2022 van de SDL door het AB vastgesteld. De financiële gevolgen voor 2018 hebben betrekking op de RSD. De hogere lasten worden veroorzaakt door loon- en prijsontwikkelingen, een hoger aandeelpercentage van de toegerekende exploitatiekosten, toename van de formatie en een correctie in verband met een foutieve raming van de salariskosten in de vastgestelde begroting 2018.

5.	Afvalinzameling De kosten voor afval gaan omhoog met ruim € 209.000,-. Het grootste nadeel zit bij de inzameling voor Papier, Metalen en Drankenkartons (PMD). De verwerkingskosten zijn onder andere door problemen met de afzet fors gestegen, de kosten voor de inzamelzakken zijn hoger en de opbrengst van het verpakkingsfonds is lager dan geraamd. Daarnaast is er sprake van een te lage raming van de kosten voor de milieustraat in Lobith, een te lage raming van de hoeveelheid restafval en een lagere marktprijs voor papier gecombineerd met een hogere subsidie voor de verenigingen. Een deel van de kosten kunnen worden gedekt uit de reserve reiniging. Deze reserve is niet toereikend om het volledige bedrag te dekken. Er resteert een nadeel van € 155.000 welke als nadeel tot uitdrukking komt in deze rapportage.	€ 155.000 N
6.	Aframen bijdrage stortplaats Doesburgseweg / Zweekhorst De jaarlijkse vergoeding voor de stortplaats aan de Doesburgseweg wordt door Mineralz Zweekhorst B.V. betwist. Het standpunt dat de vergoedingen terecht zijn opgelegd is onveranderd. Wij beraden ons dan ook nadrukkelijk over verdere vervolgstappen. Verslaggevingstechnisch en van uit het voorzichtigheidsprincipe merken wij de opgelegde nota's over 2016 t/m 2018 aan als dubieus.	€ 777.000 N

Voordelige effecten zijn:

1.	Onderuitputting kapitaallasten Conform ons afschrijvingsbeleid vindt afschrijving op vaste activa plaats in het jaar na gereedmelding. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting brengen wij de in de komende jaren voorgenomen investeringen in beeld. Daarbij maken wij op basis van ervaringscijfers een inschatting van de fasering van de investeringsvolumes in de afzonderlijke jaren. Door vertraging van geplande investeringen ontstaan incidentele voordelen op de afschrijvingslasten. De afschrijving gaat immers pas lopen na gereedmelding en afronding van het krediet. Het voordeel van € 399.000 wordt vooral veroorzaakt door het later gereed komen van de volgende investeringen : • Hal 12 • Riolerings	€ 399.000 V
2.	Terug ontvangst omzetbelasting Met betrekking tot de omzetbelasting hebben wij een suppletieaangifte gedaan voor de jaren 2014, 2015 en 2016. Daarnaast heeft de voormalige gemeente Rijnwaarden een teruggaaf ontvangen van omzetbelasting. Het totaalbedrag komt uit op € 485.000 voordelig.	€ 485.000 V
3.	Uitkering Fonds tekortgemeenten sociaal domein In de Algemene Ledenvergadering van de VNG hebben de gemeenten besloten tot het instellen van het Fonds Tekortgemeenten Sociaal Domein. Het fonds is bedoeld om financieel tegemoet te komen aan gemeenten die kunnen aantonen dat ze in de jaren 2016 en 2017 tekort zijn gekomen aan de rijksuitkering voor de jeugdzorg en de nieuwe Wmo.	€ 650.000 V

Het fonds is gevuld met € 200 miljoen, dat voor de helft is gestort uit de rijksbegroting en voor de andere helft is opgebracht door een uitname uit het Gemeentefonds. Wij hebben een aanvraag ingediend voor een bedrag van ruim € 1,3 miljoen. Omdat niet zeker is dat de VNG alle elementen uit de aanvraag accepteert en het met name niet zeker is dat het beschikbare bedrag voldoende is voor alle aanvragen gaan wij voorlopig uit van een raming van 50% van dit bedrag.

Het voordelige begrotingsaldo na deze voortgangsrapportage komt uit op € 168.000 voordelig. Dit saldo verrekenen wij bij de Jaarstukken, dan is immers het definitieve resultaat bekend, via de resultaatbestemming met de Algemene reserve. Het verwachte tekort over 2019 van € 71.000 betrekken wij bij de opstelling van de meerjarenbegroting 2019-2022.

LEESWIJZER

Inleiding

Wij hebben deze voortgangsrapportage opgebouwd volgens de inrichting van de begroting c.q. kadernota 2018. U ontvangt deze voortgangsrapportage vanwege het papierarm vergaderen weer digitaal. Door de mogelijkheden van het internet kunnen wij meer informatie op een eenvoudigere manier beschikbaar stellen. Via de menustructuur kiest u welke informatie u tot u neemt en hoeft u niet eerst het boekwerk door te bladeren. Ook kunt u indien gewenst aantekeningen maken, die u bovendien altijd digitaal beschikbaar heeft. De opbouw van de (online) voortgangsrapportage is als volgt:

Algemeen

Na het voorwoord krijgt u inzicht in de bestuurlijke en financiële hoofdlijnen. Hier staan de belangrijkste bestuurlijke, beleidsmatige en financiële ontwikkelingen.

Thema's

In ons collegeprogramma hebben wij de belangrijkste onderwerpen vastgelegd. Deze thema's en de activiteiten die wij over deze onderwerpen uitvoeren, monitoren wij gedurende onze collegeperiode. Wij hebben ze daarom een plaats gegeven in de reguliere planning & control-instrumenten. Het gaat om de volgende thema's :

1. Participatie
2. Sociaal domein en leefbaarheid
3. Economie en vrijetijdseconomie
4. Duurzaamheid
5. Mobiliteit en bereikbaarheid
6. Verbeteren bestuurscultuur

In het fysieke boekwerk hebben wij alleen de thema's opgenomen. In onze digitale voortgangsrapportage presenteren wij ook de activiteiten die binnen het betreffende thema vallen. Bij de programma's zijn alle activiteiten opgenomen.

Programma's

Bij de programma's komen de 3 W-vragen terug: Wat willen we? Wat doen we? en Wat kost het? Op programmaniveau hebben wij ook de vastgestelde beleidskaders opgenomen. U kunt deze via de digitale voortgangsrapportage direct openen. Daarmee hebt u per programma het meest relevante vastgestelde beleid direct beschikbaar.

Het onderdeel 'Wat doen we?' beginnen we met een totaaloverzicht van de activiteiten binnen dit programma. Achter de activiteit presenteren wij de stand van zaken met een kleur. Op basis hiervan kunt u in één oogopslag zien wat de stand van zaken is van de betreffende activiteit. De kleuren betekenen het volgende:

- lichtgrijs = de activiteit is nog niet gestart, dit past binnen de vastgestelde planning.
- groen = de activiteit loopt op schema binnen de gestelde kaders.
- oranje = let op, deze activiteit dreigt qua planning of financieel uit de pas te gaan lopen of er is een risico ontstaan, bijsturing is noodzakelijk.
- rood = de activiteit loopt uit de pas, corrigerende maatregelen zijn noodzakelijk.
- donkergrijs = de activiteit is afgerond en wij stellen voor deze af te sluiten.

Per programma presenteren wij een financieel overzicht, een verloopstaat van de begroting. Hier geven we de ontwikkelingen aan en de toelichting op deze ontwikkelingen. Het vertrekpunt is het door u als laatste vastgestelde Planning & control-instrument, in dit geval dus de kadernota 2018-2022. Daarna presenteren wij de financiële effecten van de tussen de kadernota en deze rapportage door u genomen besluiten.

De financiële ontwikkelingen van deze rapportage krijgen uiteraard de meeste aandacht en presenteren wij apart. De ontwikkelingen lichten wij na de financiële tabel toe.

Indien van toepassing bieden wij u ook inzicht in de mutaties van de reserves. De investeringen komen in het kredietoverzicht dat onder de bijlagen is opgenomen aan de orde.

Financiën

In dit hoofdstuk presenteren wij na een algemene inleiding het overzicht van baten en lasten, de financiële effecten van deze voortgangsrapportage en het financieel meerjarenbeeld voor de komende jaren.

Bijlagen

Tot slot presenteren wij in de bijlagen:

- Overzicht van activiteiten uit het collegeprogramma
- Overzicht begrotingswijzigingen tot de 2e Voortgangsrapportage (besluiten van uw raad na aanbieding van de kadernota tot aan de samenstelling van deze rapportage)
- Kredietoverzicht

PROGRAMMA'S

o. BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden bestuur, gemeentelijke organisatie, dienstverlening en belastingen.

Wat willen we?

We willen een faciliterende netwerkgemeente zijn. We willen open staan voor initiatieven van onze inwoners, organisaties en bedrijven. We richten ons op digitale dienstverlening en persoonlijke contacten. We willen dat onze inwoners onze dienstverlening als goed en betrouwbaar ervaren. Onze gemeenteraad en college richten zich op integer, democratisch bestuur, waarbij het ons doel is transparant en open te zijn als bestuur.

Ontwikkelingen

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren

De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) treedt in werking op 1 januari 2020. De wet heeft veel gevolgen voor gemeenten. De belangrijkste gevolgen van deze wet zijn dat de arbeidsrechtelijke (rechts) positie van ambtenaren gelijk wordt aan die van medewerkers in het bedrijfsleven en dat er een nieuwe (gewijzigde) ambtenarenwet komt. Wij staan voor een soepele en goede implementatie van de Wnra in onze organisatie per 1 januari 2020. Het gaat om de organisatorische, technische, procesmatige en inhoudelijke wijzigingen die als gevolg van de Wnra doorgevoerd moeten worden.

Beleidskaders

- Besturingsfilosofie
- Dienstverleningsvisie
- Inkoop- en aanbestedingenbeleid 2017 Liemerse gemeenten en SDL
- Coalitieakkoord 2018-2022 (2018)
- Collegeprogramma 2018-2022 (2018)
- Financiële verordening Zevenaar 2018 (2018)

WAT WILLEN WE?

o.1 Goed Bestuur

Inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers voelen zich optimaal betrokken bij de totstandkoming van ons beleid en zijn tevreden over de kwaliteit van ons bestuur.

We willen dat voor inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers inzichtelijk is wat we als bestuur doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Betrokkenheid en betrouwbaarheid zijn kenmerkend voor onze gemeenteraad en college.

o.2 Dienstverlening en gemeentelijke organisatie

We willen een optimale dienstverlening realiseren door ons te richten op de drie focuspunten 'Service op Maat, Verbindend en Gastvrij' uit onze dienstverleningsvisie 'Samen Sterker'. We maken dit concreet door meetbare doelstellingen te bepalen en willen onze dienstverlening aan de hand hiervan meten en verbeteren. Het is ons doel onze dienstverlening de komende jaren verder vorm te geven en te versterken. Wij willen onze gemeentelijke organisatie op orde hebben, moderniseren en vernieuwen.

o.3 Financieel beleid

We willen een gezonde en solide financiële positie en huishouding. Dit betekent een begroting die structureel en reëel sluitend is en waarbij risico's zijn afgedekt.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit

Status

- o.1.1 Verbeteren bestuurscultuur
- o.1.2 Groeien naar een verbindende gemeente
- o.1.3 Invullen bestuurlijke rol als samenwerkingspartner
- o.2.1 Afronden lopende projecten voor start nieuwe projecten
- o.2.2 Datagedreven sturen als vernieuwende sturingspraktijk
- o.2.3 Harmoniseren gemeentelijke regelingen
- o.2.4 Ontwikkelen naar een moderne en professionele organisatie
- o.2.5 Verbeteren dienstverlening aan inwoners en ondernemers
- o.2.6 Opstellen Integraal Huisvestingsplan (IHP)
- o.3.1 Uitvoeren Planning & Controlcyclus

o.1 Goed Bestuur

o.1.1 Verbeteren bestuurscultuur

Jaar realisatie 2022

We verbeteren de bestuurscultuur en samenwerking om er zo optimaal mogelijk te kunnen zijn voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Daarbij streven we naar een meer open en transparante samenwerking tussen raad, college en ambtelijke organisatie. We werken als eenheid met duidelijkheid over eigen rollen.

Stand van zaken

Status

Informereren en kennismaken

In maart 2018 hebben we een eerste bijeenkomst georganiseerd rondom de verbetering van de bestuurscultuur. Belangrijkste uitkomsten hiervan zijn dat het belangrijk is dat de rolverdeling helder is tussen raad, college en organisatie en dat het goed is dat we elkaar kennen. Om die reden hebben wij u en de commissieleden bij diverse activiteiten (bijvoorbeeld de zomermarkt, Zevenaar Academie etc.) uitgenodigd om deel te nemen. Daarnaast zorgen we voor meer ambtelijke vertegenwoordiging bij commissie- en raadsvergaderingen. We stimuleren contacten tussen medewerkers en raadsleden met als doel dat dit de besluitvorming en onderlinge verhoudingen ten goede komt. Op 7 juni 2018 was er een informatiemarkt voor u rondom het sociaal en ruimtelijk domein. Vanuit het programma Zevenaar Verbindt organiseren we 2x per jaar een bijeenkomst met vertegenwoordigers van de raad, griffie, college en organisatie.

Ontwikkelagenda voor sterk Zevenaar

Vanuit het proces van de herindeling is door de beide gemeenteraden gevraagd om een gedegen evaluatieonderzoek over de bestuurskracht van de nieuwe gemeente. De afgelopen periode is dit met de provincie verder besproken. Wij stellen een "Ontwikkelagenda voor een sterk Zevenaar" op in samenwerking met een onderzoeksbureau. Middels werkateliers met alle geledingen van de bestuurlijke en ambtelijke organisatie en sleutelfiguren uit de samenleving ontstaat een samenhangende ontwikkelagenda. Hierin geven wij aan hoe de nieuwe gemeente Zevenaar zich in de jaren na de fusie verder kan (door)ontwikkelen tot een sterke gemeente rondom haar opgaven.

We staan voor een gemeente die weet wat er leeft in de samenleving en in de verschillende kernen van de gemeente. We zetten in op nabijheid. Dit betekent korte lijnen met onze inwoners, verenigingen, dorps- en wijkraden, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We ontwikkelen nieuwe vormen van participatie waarbij initiatief vanuit inwoners centraal staat. Vanuit het programma 'Zevenaar Verbindt' zetten wij in op het verder versterken van de verbinding met de inwoner, de verbinding tussen bestuur en organisatie en de verbinding binnen de organisatie.

We werken vanuit de focuspunten: gastvrij, verbinden en service op maat. Daarbij hebben we een ja, mits....houding.

- Nieuw beleid ontwikkelen we samen met inwoners. We betrekken hen in een vroeg stadium.
- Bij nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen worden initiatiefnemers verantwoordelijk om in een vroeg stadium met de omgeving te overleggen. We faciliteren waar nodig.
- We delen goede voorbeelden van participatie met elkaar en met onze samenleving.

Stand van zaken

Status

Contacten met dorpen en wijken

Vanaf 1 juni 2018 zijn 3 contactpersonen voor dorps- en wijkraden aan de slag gegaan. Samen met de contactpersonen hebben we de afgelopen tijd geïnvesteerd in de contacten met de dorpsraden en hebben we alle dorpen bezocht. Voor de wijken in Zevenaar starten we dit jaar met het opbouwen van overlegstructuren, daarbij sluiten we zoveel mogelijk aan op initiatieven uit de samenleving. Daarnaast hebben we een bijeenkomst georganiseerd voor alle dorps- en wijkraden voor een nadere kennismaking en het verder opbouwen van een gezamenlijk netwerk. Deze bijeenkomsten vinden twee keer per jaar plaats.

Spreekuur burgemeester

Vanaf maandag 2 juli 2018 kunnen inwoners van Zevenaar eens in de twee weken in gesprek gaan met onze burgemeester. Dit spreekuur is goed bezocht. In het najaar 2018 evalueren we het spreekuur en bepalen in overleg met de nieuwe burgemeester het mogelijke vervolg.

Inwonerpeiling en inwonerpanel

In april 2018 hebben we een inwonerpeiling gehouden onder onze inwoners. In dit onderzoek zijn inwoners uitgenodigd om deel te nemen aan een inwonerpanel, ruim 170 inwoners hebben zich hiervoor aangemeld. Eind 2018 starten we met dit inwonerpanel, waarvoor ook andere inwoners benaderd worden. De deelnemers aan dit inwonerspanel krijgen 3 a 4 keer per jaar een vragenlijst met wisselende onderwerpen.

Krachtlokaal

Het Krachtlokaal is uitgebreid naar het Gelders Eiland.

Visie (burger)participatie

Participatie van inwoners is onze nieuwe standaard. Daarom bereiden we een nieuw beleid voor rondom participatie. Eind 2018 bieden we dit ter besluitvorming bij de raad aan.

Voor de uitvoering van een aantal taken werken we samen in verbonden partijen. Meer dan voorheen gaan wij ons als samenwerkingspartner inzetten om binnen die samenwerkingsverbanden de gezamenlijk bepaalde doelstellingen te halen. Dat kan door posities in te vullen binnen het dagelijks bestuur of een trekkersrol binnen een portefeuilleoverleg of bestuurscommissie te vervullen. Dit vraagt meer inzet van ambtelijke en bestuurlijke capaciteit.

Stand van zaken

Status

Wij hebben een kadernota Verbonden partijen in voorbereiding. Daarin geven wij aan op welke wijze wij het toezicht op en de sturing van de verbonden partijen willen verbeteren om daarmee tevens de positie van de gemeente(raad) in die partijen te versterken. Wij bieden u deze nota in het vierde kwartaal van 2018 ter vaststelling aan.

o.2 Dienstverlening en gemeentelijke organisatie

o.2.1 Afronden lopende projecten voor start nieuwe projecten

Jaar realisatie

2022

We willen de basis op orde hebben. Dit betekent dat we lopende projecten afronden, voordat we met nieuwe projecten beginnen. We willen 'in control' zijn. Deze gedachte past binnen de professionalisering van het planmatig werken, dat een onderdeel is van het programma organisatieontwikkeling. Binnen dit programma worden de komende jaren vele activiteiten en projecten opgezet en uitgevoerd. Eén daarvan is de genoemde professionalisering. Dit traject draagt bij aan de verbetering en groei van onze kernwaarden: Resultaatgericht, Klantgericht en Samenwerkingsgericht.

Stand van zaken

Status

Voor de professionalisering van planmatig werken is gedurende de eerste helft van 2018 een goede basis gelegd. We geven invulling aan een gestructureerde aanpak van deze professionalisering. Dit doen we met behulp van externe ondersteuning. Dit met als doel de medewerkers te ondersteunen bij het uitvoeren van hun werkzaamheden. In de tweede helft van 2018 en de eerste helft van 2019 geven we verdere trainingen.

o.2.2 Datagedreven sturen als vernieuwende sturingspraktijk

Jaar realisatie

2020

Datagedreven sturing is het vermogen om op basis van het verzamelen en analyseren van data tot sturing op de gemeentelijke thema's te komen. Wij gaan systematisch deze nieuwe werkwijze in het primaire proces opnemen. Dit brengt met zich mee dat we een aantal organisatorische en technische condities planmatig verbeteren. Te denken valt aan competentieontwikkeling, het werken met een datastrategie en de ontwikkeling van open data. Daarbij hebben we nadrukkelijk oog voor de risico's en ethische vraagstukken die deze ontwikkeling met zich meebrengt.

Stand van zaken

Status

De pilot Jeugdhulp in het Sociaal Domein ronden we in het vierde kwartaal 2018 af. Twee andere initiatieven met datasturing gaan we starten. Daarnaast maken we een eerste stap met het (1) in beeld brengen van het in- en externe datalandschap en (2) het bewust maken van de organisatie over dit thema.

o.2.3 Harmoniseren gemeentelijke regelingen

Jaar realisatie

2020

In het voorbereidingstraject van de herindeling is door ons geïnventariseerd welke voorschriften (in de vorm van verordeningen, regelingen en beleid) wij moeten harmoniseren. Hier hebben wij een prioritering aan gekoppeld. De regelingen met een hoge prioriteit zijn reeds geharmoniseerd. De regelingen met een midden prioriteit harmoniseren wij dit jaar en de laag geprioriteerde regelingen harmoniseren wij uiterlijk op 1 januari 2020. Via het plan afronding herindeling bewaken we aangebrachte prioritering en afronding van dit harmonisatieproces.

Stand van zaken

Status

Voor een aantal belangrijke en complexe harmonisatieopgaven hebben wij een plan van aanpak vastgesteld en een start gemaakt met de harmonisatieopgave. Denk daarbij aan belastingen, subsidies en afval. De minder omvangrijke opgaven staan in de afdelingsplannen. Wij hebben geconstateerd dat de harmonisatieopgave nog niet volgens planning verloopt. Wij sturen nadrukkelijk op de planning en passen deze aan daar waar nodig. Onze inspanningen blijven erop gericht dat wij uiterlijk 1 januari 2020 het harmonisatieproces afronden.

Voorstel raad

Bijsturing is niet aan de orde, wij gaan er van uit dat door onze extra inspanningen de planning wordt gehaald.

o.2.4 Ontwikkelen naar een moderne en professionele organisatie

Jaar realisatie

2022

We zijn een aantrekkelijke werkgever en mensen werken graag bij ons in Zevenaar. Medewerkers zijn toegerust om in steeds veranderende contexten hun werk te doen. Ze zijn goed opgeleid, flexibel in hun gedrag en communicatie. We zijn in staat het werk af te stemmen op de uitdagingen in de samenleving. We nemen medewerkers mee in veranderingen en toekomstige ontwikkelingen. Zij zijn zelf actief in hun eigen loopbaanontwikkeling. We volgen de resultaten van ons HR-beleid. Er is een veilig werkklimaat waarin we transparant en open zijn. Onze processen en werkafspraken ondersteunen dit.

Stand van zaken

Status

Kadernota HR

Bij een nieuwe organisatie hoort ook een HR-beleid dat daarop aansluit. We zijn gestart met het opstellen van een nieuwe kadernota HR. De aanbevelingen uit de raadsenquête zijn hierbij betrokken. De verwachting is dat wij eind 2018 deze kadernota vaststellen. Wij houden u op de hoogte van het proces.

Medewerkerstevredenheidsonderzoek

In juni 2018 hebben we een medewerkerstevredenheidsonderzoek uitgevoerd bij alle medewerkers. 83% van de medewerkers heeft hieraan deelgenomen. De resultaten van het onderzoek bespreken we in het najaar met de afdelingen. Dit resulteert in plannen van aanpak met organisatiebrede en specifieke maatregelen per afdeling.

Teambuilding

Als nieuwe gefuseerde organisatie is het belangrijk om te werken aan goede samenwerking tussen de medewerkers. Alle afdelingen volgen in 2018 een teambuildingstraject.

Werving en selectie

Door de herindeling was er sprake van een vacaturestop en daardoor veel inhuur. Vanaf begin 2018 is gestart met het invullen van vacatures. 90% van de opengestelde vacatures is ingevuld.

Zevenaar Academie

Op 22 mei 2018 is de Zevenaar Academie gestart. Het doel is om medewerkers te stimuleren zich te blijven ontwikkelen en hun kracht en talent optimaal in te zetten zodat goed ingespeeld kan worden op de ontwikkelingen in de samenleving. Ook raads- en commissieleden kunnen deelnemen aan de academie. Met de Zevenaar Academie maken we effectiever gebruik van het opleidingsbudget, faciliteren we meer ontmoeting tussen collega's en benutten we de aanwezige talenten in onze organisatie.

Veilig werkklimaat

Het Handboek wederzijds respect is geactualiseerd en onder de aandacht gebracht bij medewerkers en bezoekers. Alle medewerkers die veel klantcontacten hebben volgen in 2018 een agressietraining.

We onderzoeken manieren om onze inwoners en ondernemers beter van dienst te kunnen zijn en ontwikkelen hiervoor passende middelen. De basis hiervoor zijn de drie focuspunten uit de Dienstverleningsvisie 2018-2022 'Samen Sterker': service op maat, verbindend en gastvrij. Met de Monitor Dienstverlening brengen we onze dienstverlening in kaart en meten we periodiek de kwaliteit van onze dienstverlening.

Service op maat

We breiden onze digitale bereikbaarheid uit door de inzet van Facebook en Twitter en we ontwikkelen een berichtenbox voor het digitaal verzenden van berichten aan de inwoner. We bieden meer selfservice door meer formulieren digitaal beschikbaar te stellen. Inwoners kunnen bijvoorbeeld via de website zelf een melding openbare ruimte maken. Door uitvoering te geven aan het plan 'Doorontwikkeling digitale dienstverlening' voldoen we aan wet- en regelgeving zoals eIDAS (elektronische identificatie) en verbeteren we onze digitale dienstverlening.

Verbindend

We nodigen klanten uit om hun ervaring met ons te delen in de (spreekwoordelijke) reis die ze maken tijdens de oriëntatie, aanschaf en het gebruik van een product of dienst bij de gemeente. Dit noemen we een klantreis. Verbeteracties die hieruit voortkomen pakken we direct op.

Gastvrij

We verbeteren de vaardigheid 'gastvrij werken' bij alle medewerkers (Zevenaar Verbindt). We hebben in 2018 middels de inwonerpeiling van 'Waarstaatjegemeente' de klanttevredenheid en ons gastheerschap in kaart gebracht. We onderzoeken hoe we de tevredenheid van inwoners kunnen verbeteren en voeren verbeteracties uit.

Stand van zaken

Status

Om de dienstverlening aan inwoners en ondernemers te verbeteren hebben we begin 2018 de monitor dienstverlening ontwikkeld. We brengen hiermee onze dienstverlening in kaart en meten periodiek de kwaliteit van onze dienstverlening. We hebben concrete doelen gesteld waar onze dienstverlening aan moet voldoen. Een voorbeeld hiervan is dat we in 2021 80% van onze telefoongesprekken binnen 20 seconden opnemen. We doen op basis van de resultaten uit de monitor voorstellen voor verbeteracties en meten vervolgens steeds of deze acties het gewenste effect gehad hebben. Zo blijven we onze dienstverlening continu verbeteren. Zo willen we in 2018 60% van de contactverzoeken binnen 2 werkdagen afhandelen. We monitoren de openstaande contactverzoeken en sturen actief wanneer deze te lang open staan om dit resultaat te bereiken.

Service op Maat

Om onze digitale dienstverlening te verbeteren en te voldoen aan relevante wet- en regelgeving is begin 2018 het plan Doorontwikkeling Digitale Dienstverlening opgesteld. We volgen de landelijke ontwikkelingen op het gebied van digitale dienstverlening en zijn op dit moment bezig met het aansluiten op MijnOverheid BerichtenBox voor het beveiligd digitaal verzenden van berichten naar inwoners. Steeds meer aanvraagformulieren voor gemeentelijke producten en diensten zijn digitaal beschikbaar. Begin 2018 waren er 12 e-formulieren beschikbaar en wij hebben er dit jaar al 7 aan toegevoegd.

Verbindend

We gaan klantreizen uitvoeren om inzicht te krijgen tijdens welke contactmomenten we onze dienstverlening kunnen verbeteren. Een klantreis is de reis langs organisaties en diensten die een persoon aflegt nadat hij een (levens-) gebeurtenis heeft meegemaakt. Binnen onze gemeente zijn dit jaar een aantal medewerkers getraind om klantreizen uit te voeren. Door in gesprek te gaan met inwoners over hun klantreizen zetten we 'de klant centraal'. Hier gaan we de komende periode actief mee aan de slag. In het vierde kwartaal van 2018 voeren we onze eerste klantreis uit.

Gastvrij

De inwonerpeiling van het benchmarkonderzoek 'Waarstaatjegemeente' is in april 2018 uitgevoerd onder 4000 inwoners van onze gemeente. In het derde kwartaal van 2018 hebben we de resultaten gedeeld en we onderzoeken op dit moment hoe we volgens de inwoner onze dienstverlening kunnen verbeteren. Zo blijkt uit de inwonerpeiling dat tussentijdse communicatie bij een aanvraag of melding een aandachtspunt is. We onderzoeken op dit moment hoe we dit kunnen verbeteren.

o.2.6 Opstellen Integraal Huisvestingsplan (IHP)

Jaar realisatie 2019

Voor de uitvoering van het vastgoedbeleid voor alle gebouwen van de gemeente stellen wij een IHP op. Een IHP draagt bij aan het op peil houden van voorzieningen en daarmee ook aan de leefbaarheid in Zevenaar en de dorpen. Het beslaat meerdere accommodaties die ook meer beleidsvelden raken. Naast gemeentelijke gebouwen heeft het IHP ook betrekking op sport-, onderwijs-, sociaal-maatschappelijke en culturele accommodaties.

Het IHP is een strategisch plan dat aangeeft welke accommodaties wij willen behouden en welke wij op korte of lange termijn willen afstoten. Dit plan is een sturend instrument dat op termijn leidt tot besparingen op onderhoudsinvesteringen. Wij hebben dan grip op de middelen om onze gemeentelijke accommodaties goed, duurzaam en veilig te beheren en onderhouden.

Stand van zaken

Status

Vorbereidende werkzaamheden worden in 2018 uitgevoerd.

Er worden workshops gehouden met als doel:

1. De huisvestingswensen, de zogenaamde "vraagkant" in beeld brengen.
2. Inzichtelijk maken van enkele essentiële kenmerken van vastgoed zoals bezetting, jaarlasten e.d.
3. Opstellen plan van aanpak om te komen tot een praktisch uitvoeringsplan.

In 2019 wordt het IHP opgesteld.

Voorstel raad

Wij verzoeken om het budget 2018 over te hevelen naar 2019.

o.3 Financieel beleid

o.3.1 Uitvoeren Planning & Controlcyclus

Jaar realisatie 2022

Wij geven uitvoering aan de planning- en controlcyclus door het opstellen van een kadernota, begroting, voortgangsrapportage en jaarstukken. Beschikbare middelen zijn integraal afgewogen bij de kadernota en de begroting. In 2019 gaan wij extra investeren in de doorontwikkeling van de P&C-cyclus. In 2019 voeren wij daarnaast een project 'Basis op orde' uit. Binnen dit project brengen wij het financieel beheer op orde, verbeteren wij de kwaliteit van het budgetbeheer, de budgetten en de financiële informatievoorziening.

Stand van zaken

Status

De werkzaamheden voor de Planning & control-cyclus lopen op schema. De Jaarstukken van de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar heeft u op 4 juli 2018 vastgesteld, de Kadernota 2018-2022 op 5 juli 2018. Deze Voortgangsrapportage 2018 bieden wij u voor behandeling in uw vergadering van 24 oktober 2018 aan. De meerjarenbegroting 2019-2022 bieden wij u ter behandeling op 7 november 2018 aan.

Met ingang van de P&C-cyclus 2018 presenteren wij alle stukken in digitale vorm. Dit betekent voor u eenvoudiger navigeren en zoeken, meer informatie en de mogelijkheid tot het maken van aantekeningen. Bovendien heeft u alle stukken, dus ook uw aantekeningen, altijd beschikbaar. De nota Reserves en voorzieningen stellen wij op en bieden wij in december 2018 ter behandeling aan.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten					
Kadernota 2018-2022	20.494	25.169	24.984	25.047	25.347
Tot de 2e Voortgangsrapportage	-114	-612	-771	-768	-768
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	20.380	24.557	24.213	24.280	24.580
Mutaties 2e Voortgangsrapportage					
<u>1. Autonome ontwikkelingen</u>					
Actualisatie kapitaallasten	294				
Budget inhuur wegens ziekte	130				
Personeel buiten de formatie	50				
Rechtskundig advies	90				
Voorziening wachtgeld voormalig wethouders	210				
Wet Appa/re-integratie politieke ambtsdragers	30				
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	804				
Totaal lasten na de 2e Voortgangsrapportage	21.184	24.557	24.213	24.280	24.580
Baten					
Kadernota 2018-2022	81.195	83.174	84.191	85.312	84.382
Tot de 2e Voortgangsrapportage	-444	-866	-925	-925	-925
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	80.752	82.308	83.266	84.387	83.457
Mutaties 2e Voortgangsrapportage					
<u>1. Autonome ontwikkelingen</u>					
Aanpassing Algemene uitkering aan meicirculaire 2018	54	54	54	54	54
Actualisatie kapitaallasten	296				
Aframen bijdrage stortplaats Doesburgseweg (Zweekhorst)	-777				
Dividend-inkomsten	73				
Teruggaaf Omzetbelasting	485				
Uitkering Fonds tekortgemeenten sociaal domein	650				
Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage	781	54	54	54	54
Totaal baten na de 2e Voortgangsrapportage	81.533	82.362	83.320	84.441	83.511
Saldo voor bestemming	60.348	57.805	59.107	60.161	58.931
Mutaties reserves					
<i>Onttrekkingen</i>					
Kadernota 2018-2022	588	1.122	815	747	747
Tot de 2e Voortgangsrapportage	96	56			
2e Voortgangsrapportage	8				
Totaal onttrekkingen reserves	692	1.178	815	747	747

<i>Toevoegingen</i>					
Kadernota 2018-2022	-1.602	-1.607	-1.607	-1.607	-359
Tot de 2e Voortgangsrapportage	-175				
2e Voortgangsrapportage					
Totaal toevoegingen reserves	-1.777	-1.607	-1.607	-1.607	-359
Totaal mutaties reserves	-1.085	-429	-792	-860	388
Saldo na bestemming	59.263	57.376	58.316	59.302	59.320

Toelichting financiële ontwikkelingen

Lasten

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Budget inhuur wegens ziekte

Wij stellen u voor het inhuurbudget voor ziektevervangings incidenteel te verhogen met € 130.000. Dit houdt verband met de noodzakelijke vervanging van langdurig zieke medewerkers. Indien mogelijk worden ziektevervangingen altijd eerst binnen de bestaande mogelijkheden intern opgevangen. Voor wat betreft een aantal langdurig zieke medewerkers is dat niet mogelijk gebleken. De incidentele verhoging is gebaseerd op de inzichten per september 2018.

Personeel buiten de formatie

De salarislasten van personeel buiten de formatie zijn niet in de begroting opgenomen en worden voor het jaar 2018 bijgeraamd met € 50.000.

Rechtskundig advies

De externe uitgaven voor rechtskundig en ander deskundig advies overschrijden in 2018 de raming met naar schatting € 90.000. De eerdere raming kwam niet overeen met de gemaakte kosten van de afgelopen jaren in zowel de gemeente Zevenaar als Rijnwaarden. Vanaf 1 juli 2018 is een nieuwe huisadvocaat aangesteld waarmee gepoogd wordt om de juridische kwaliteit op een hoger niveau te krijgen en daarmee de kosten voor rechtskundig advies te laten dalen. Het is echter niet de verwachting dat deze kostendaling direct zichtbaar zal zijn. De verwachte uitgaven hebben onder meer betrekking op de afhandeling van een aantal oude personeelsdossiers waarbij sprake is van meerdere juridische procedures, af te handelen WOB-verzoeken en uit te brengen juridisch advies in een aantal complexe dossiers (denk hierbij aan onder meer de Platanenlaan).

Voorziening wachtgeld voormalig wethouders

Na het aftreden van burgemeester en wethouders hebben bestuurders recht op een wachtgelduitkering. Hiertoe is bij de jaarrekening 2017 een voorziening gevormd. Om de verplichtingen in 2019 te kunnen voldoen, is een aanvulling nodig in de voorziening van € 210.000.

Wet Appa/re-integratie politieke ambtsdragers

Afgetreden wethouders krijgen op grond van de Wet Appa recht op begeleiding bij re-integratie en uitvoering van de sollicitatieplicht. Voor 2018 is een inschatting gemaakt voor een bedrag van € 30.000. Mogelijk volgen er in 2019 in dit kader ook nog kosten, die zijn nu nog niet in te schatten.

Baten

1. Autonome ontwikkelingen

Aanpassing Algemene uitkering aan meicirculaire 2018

De mei-circulaire 2018 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft gevolgen voor de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Een cijfermatige toelichting presenteren wij bij het financieel meerjarenbeeld.

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Aframen bijdrage stortplaats Doesburgseweg (Zweckhorst)

De jaarlijkse vergoeding voor de stortplaats aan de Doesburgseweg wordt door Mineralz Zweckhorst B.V. betwist. Het standpunt dat de vergoedingen terecht zijn opgelegd is onveranderd. Wij beraden ons dan ook nadrukkelijk over verdere vervolgstappen. Verslaggevingstechnisch en van uit het voorzichtigheidsprincipe merken wij de opgelegde nota's over 2016 t/m 2018 aan als dubieus.

Dividend-inkomsten

Het dividend van de Bank Nederlandse Gemeenten, Netwerkbedrijf Alliander en waterbedrijf Vitens is over 2017 hoger dan waarmee rekening was gehouden. Het gaat om een incidenteel voordeel van € 73.000.

Teruggaaf Omzetbelasting

Met betrekking tot de Omzetbelasting is een suppletieaangifte gedaan voor de jaren 2014, 2015 en 2016. De voormalige gemeente Rijnwaarden heeft daarnaast een teruggaaf ontvangen van Omzetbelasting. Totaalbedrag komt uit op € 485.000 voordelig.

Uitkering Fonds tekortgemeenten sociaal domein

In de Algemene Ledenvergadering van de VNG hebben de gemeenten besloten tot het instellen van het Fonds Tekortgemeenten Sociaal Domein. Het fonds is bedoeld om financieel tegemoet te komen aan gemeenten die kunnen aantonen dat ze in de jaren 2016 en 2017 tekort zijn gekomen aan de rijksuitkering voor de jeugdzorg en de nieuwe Wmo. Het fonds is gevuld met € 200 miljoen, dat voor de helft is gestort uit de rijksbegroting en voor de andere helft is opgebracht door een uitname uit het Gemeentefonds. Wij hebben een aanvraag ingediend voor een bedrag van ruim € 1,3 miljoen. Omdat niet zeker is dat de VNG alle elementen uit de aanvraag accepteert en het met name niet zeker is dat het beschikbare bedrag voldoende is voor alle aanvragen gaan wij voorlopig uit van een raming van 50% van dit bedrag.

Toelichting mutaties reserves

Onttrekkingen 2e Voortgangsrapportage

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

1. VEILIGHEID

Omschrijving

Dit programma gaat over brandweezorg, crisisbeheersing en integrale veiligheid.

Wat willen we?

Een gemeente waarin inwoners, ondernemers en organisaties zich veilig voelen in hun woon- en werkomgeving en op straat.

Ontwikkelingen

Ondermijning

Ondermijning is een relatief nieuw fenomeen binnen de lokale overheid. Het heeft betrekking op de vermenging van de onderwereld en de bovenwereld. Het is een maatschappelijk probleem. De aanpak van ondermijning is geen exclusieve taak van de politie en het Openbaar Ministerie. Een effectieve aanpak van ondermijning vraagt om een georganiseerde overheid die alle middelen en instrumenten inzet die ze tot haar beschikking heeft. De aanpak van ondermijning moet zich richten op georganiseerde criminaliteit én op het waarborgen van de integriteit in het openbaar bestuur.

Beleidskaders

- Kadernota Integrale Veiligheid Zevenaar 2016-2019 (2016)
- Jaarplan Integrale Veiligheid 2018 Zevenaar (2018)
- Beleidskader Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 en verder (2018)

WAT WILLEN WE?

1.1 Beperken en bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen

Het voorkomen en op een goede manier bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen.

1.2 Bewaken van de openbare orde en veiligheid

Onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en bezoekers zijn en voelen zich veilig in onze gemeente.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit

1.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen

1.2.1 Bestrijden ondermijning

1.2.2 Vergroten veiligheid in de gemeente

Status

1.1 Beperken en bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen

1.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen

Jaar realisatie 2022

Wij stimuleren inwonerinitiatieven die ontstaan om het Zevenaarse AED-netwerk te vergroten. Wij zorgen voor scholing van vrijwilligers.

Stand van zaken

Er zijn meerdere inwonerinitiatieven die zich richten op het plaatsen van AED's in dorpen en wijken. Via de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) bieden wij deze initiatiefnemers scholing aan. Deze scholing wordt bekostigd uit de jaarlijkse inwonerbijdrage.

Status

1.2 Bewaken van de openbare orde en veiligheid

1.2.1 Bestrijden ondermijning Jaar realisatie 2022

We nemen preventieve en repressieve maatregelen om vermenging van de onderwereld met de bovenwereld tegen te gaan. Het ondermijningsbeeld voor Zevenaar leveren we in 2018 op. Naar aanleiding van dit beeld stellen we een plan van aanpak op en voeren we de eerste acties uit. Verder verwachten wij een toename van de inzet van burgemeestersbevoegdheden voor het bestrijden van ondermijning.

Stand van zaken

Status

Het plan van aanpak ondermijning is gereed. Vanaf september 2018 voeren we het plan van aanpak uit. Zo is het Bibob- beleid geactualiseerd en zijn we bezig met een structurele inbedding in de organisatie. In de aankomende APV wijziging van 2018 stellen wij aan u maatregelen voor om inmenging van criminele activiteiten in de gemeente Zevenaar preventief tegen te gaan of repressief te bestrijden. Het doel hiervan is om criminelen af te schrikken dat onze gemeente niet aantrekkelijk voor ze is.

1.2.2 Vergroten veiligheid in de gemeente Jaar realisatie 2021

We zetten in op en ondersteunen initiatieven van inwoners zoals buurtpreventie in de vorm van BuurtWhats App-groepen. We willen in het kader van buurtpreventie de WhatsAppgroepen verder professionaliseren. Hierbij verenigen we beheerders uit verschillende groepen met elkaar, waardoor een groter netwerk ontstaat, waarin beheerders van elkaar kunnen leren. De groepen op het Gelders Eiland moeten hiervoor een inhaalslag maken. We ondersteunen, bestendigen en faciliteren minimaal 6 nieuwe inwonersinitiatieven op het gebied van sociale veiligheid.

Vanuit de gebiedsteams zorgen we voor een zorgvuldige en adequate hulpverlening bij huiselijk geweld en overlastgevende personen. De verbinding tussen zorg en veiligheid is hierin van cruciaal belang. Verdere uitwerking is opgenomen in programma 6 Sociaal Domein.

Stand van zaken

Status

Het gaat erg goed met de Buurtpreventie Whatsappgroepen. Dit zien we doordat we in onze gemeente meer dan 60 Whatsappgroepen hebben. Er komen nog steeds aanmeldingen binnen voor nieuwe initiatieven, de doelstelling van 6 initiatieven hebben we voor 2018 gehaald. De inhaalslag voor groepen op het Gelders Eiland is momenteel in volle gang. Hiervoor organiseren we bijeenkomsten voor de beheerders.

We werken aan een programmatische aanpak voorkoming van escalatie (AVE). Doel hiervan is om de zorg- en veiligheidsketen beter op elkaar te laten aansluiten zodat de samenwerking gestructureerd verloopt. Hierbij is het Veiligheidshuis betrokken wanneer er wordt opgeschaald. Aanleiding hiervoor is de eis die gesteld is voor een sluitende aanpak verwarde personen en de professionaliseringslag binnen Veilig Thuis.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten					
Kadernota 2018-2022	3.018	2.775	2.775	2.775	2.775
Tot de 2e Voortgangsrapportage	6	-4	-4	-4	-4
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	3.025	2.772	2.771	2.771	2.771
Mutaties 2e Voortgangsrapportage					
<u>1. Autonome ontwikkelingen</u>					
Actualisatie kapitaallasten	-15				
Teruggaaf voordelig resultaat VGGM 2017	-63				
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	-78				
Totaal lasten na de 2e Voortgangsrapportage	2.946	2.772	2.771	2.771	2.771
Baten					
Kadernota 2018-2022	72	72	72	72	72
Tot de 2e Voortgangsrapportage					
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	72	72	72	72	72
Mutaties 2e Voortgangsrapportage					
Totaal baten na de 2e Voortgangsrapportage	72	72	72	72	72
Saldo voor bestemming	-2.875	-2.700	-2.700	-2.700	-2.700
Mutaties reserves					
Totaal mutaties reserves					
Saldo na bestemming	-2.875	-2.700	-2.700	-2.700	-2.700

Toelichting financiële ontwikkelingen

Lasten

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Teruggaaf voordelig resultaat VGGM 2017

De afrekening van het resultaat van VGGM over 2017 leidt tot een eenmalige teruggaaf van € 63.000 voor het onderdeel brandweer-veiligheid.

2. VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Omschrijving

Dit programma gaat over verkeer en vervoer (wegen, openbare verlichting e.d.), parkeren en openbaar vervoer.

Wat willen we?

Wij willen een goede en veilige bereikbaarheid van de kernen en buitengebied voor alle verkeersdeelnemers. Het is ons doel een verkeersveilige gemeente te zijn met een goede bereikbaarheid en doorstroming van zowel het personen- als vrachtverkeer. Een optimale bereikbaarheid over de weg is een voorwaarde voor een gezonde economische structuur, onze aantrekkelijkheid voor de transportsector en daarmee voor het versterken van het logistieke profiel van Zevenaar. Ook de bereikbaarheid over water (onder andere laad- en losplaats) is hier onderdeel van. Deze optimale bereikbaarheid willen wij voor onze gemeente te realiseren. De nieuwe ontsluiting van de gemeente op het rijkswegennet (A12 en A15) en de aanpassing van het onderliggende wegennet hierop, waaronder het mogelijk doortrekken van het Witte Kruis, zijn hiervoor van cruciaal belang.

Ontwikkelingen

Verkeer en vervoer

We krijgen te maken met een bouwperiode. Eerst passen wij onze gemeentelijke wegen aan op de nieuwe aansluitingen op het hoofdwegennet (Arnhemseweg in 2019 en Hengelder in 2020). Als wij klaar zijn gaat Rijkswaterstaat aan de slag met de doortrekking van de A15 en de verbreding van de A12 (2022-2024). Dat vraagt de komende tijd veel aandacht van onze organisatie.

Beleidskaders

- Structuurvisie Zevenaar 2013-2030 (2012)
- Verkeer- en vervoersplan Zevenaar (2000)
- Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030 (2017)

WAT WILLEN WE?

2.1 Verkeer en vervoer

In het kader van een goede bereikbaarheid streven we naar goede ontsluitingen van onze kernen. Wij willen een goede verbinding naar de verbrede A12 en de doorgetrokken A15 realiseren en het onderliggende wegennet hier goed op aansluiten. Wij streven verder naar een rechtstreekse aansluiting van het Witte Kruis op de A12.

2.2 Parkeren

Wij willen de parkeerdruk in het centrum van de stad Zevenaar door middel van betaald parkeren reguleren.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit

- 2.1.1 Aanleggen 2e viaduct 7Poort
- 2.1.2 Brengen en houden lokale wegennet op goed onderhoudsniveau
- 2.1.3 Infrastructuur voorbereiding en uitvoering
- 2.1.4 Investeren in veilige wegen
- 2.1.5 Verbeteren en verduurzamen openbare verlichting

Status

2.1.6 Opstellen Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)

2.2.1 Verbeteren parkeervoorzieningen

2.1 Verkeer en vervoer

2.1.1 Aanleggen 2e viaduct 7Poort Jaar realisatie 2021

Bereikbaarheid van onze gemeente en de bedrijventerreinen in Zevenaar is belangrijk. Wij stimuleren de uitgifte van de kavels op 7Poort volop (zie programma 3). Een belangrijke bijdrage hieraan levert het aanleggen van een 2e viaduct. Hierover hebben wij u geïnformeerd middels een separaat raadsvoorstel.

Stand van zaken

Status

In de raadsvergadering van 26 september 2018 hebt u een besluit genomen over de aanleg van het 2e viaduct.

2.1.2 Brengen en houden lokale wegennet op goed onderhoudsniveau Jaar realisatie 2019

Uitvoeren noodzakelijk achterstallig onderhoud

U heeft het gewenste onderhoudsniveau op beeldkwaliteit van de openbare ruimte vastgesteld. Daarvoor is het noodzakelijk dat wij op diverse wegen achterstallig onderhoud uitvoeren. Deze wegen zijn nu verkeersonveilig en uitstel van onderhoud is niet langer te verantwoorden. Wanneer wij geen maatregelen nemen, vallen de wegen onder de norm van wettelijke aansprakelijkheid en zijn schadeclaims te verwachten.

Opstellen Wegenlegger

Op grond van de wet Arhi hebben wij de plicht om vóór 2020 alle openbare wegen buiten de bebouwde kom in een register vast te leggen (de zogenaamde wegenlegger). Ook moeten we vastleggen wie verantwoordelijk is voor het onderhoud. Dit is ook in het belang van goed wegbeheer. Het opstellen van een dergelijk register is arbeidsintensief en vergt specifieke kennis. Deze kennis is binnen onze organisatie niet aanwezig.

Vervangen brug Eltenseweg

Op basis van uitgevoerde constructiemetingen en de daaruit blijkende slechte conditie van de brug mogen zware vrachtvoertuigen (> 40 t) geen gebruik meer maken van deze brug. Het overige vrachtverkeer moeten we beperken door eenrichtingsverkeer in te stellen. De brug kan maximaal 5 jaar mee met de genoemde beperking. In de meerjarenbegroting 2018-2021 is met deze vervanging geen rekening gehouden. De optie om de brug in stand te houden en het vrachtverkeer te beperken door het instellen van eenrichtingsverkeer is minder gewenst om redenen van verkeersveiligheid en leefbaarheid. Eenrichtingsverkeer vergt de nodige handhaving. Verder is het nodig om de conditie van de brug regelmatig te onderzoeken. Aan deze inspecties zijn jaarlijks hoge kosten verbonden.

Reconstructie Keurbeek Herwen

In het projectgebied 'reconstructie Keurbeek' vervangen wij de riolering door een gescheiden rioolstelsel en koppelen wij ook het regenwater af. Om de bewoners over de voorgenomen plannen te informeren hebben wij een aantal informatiebijeenkomsten georganiseerd. Het definitieve inrichtingsplan is inmiddels aan de bewoners gepresenteerd en positief ontvangen. Naast het vervangen van de riolering vervangen wij ook alle verhardingen en renoveren wij het grootste gedeelte van het openbare groen.

Reconstructie Halve Maan Lobith

Het projectgebied 'reconstructie Halve Maan' omvat het gebied tussen de rotonde Batavenweg en Herwensedijk. In dit projectgebied realiseren wij een fietspad en vervangen wij ook alle verhardingen en renoveren we het grootste gedeelte van het openbare groen. Verder wordt er op de Halve Maan geparkeerd op de rijbaan. Na de herinrichting kan er alleen nog geparkeerd worden in de parkeervakken.

Herinrichting Kop van Tolkamer

De aanleiding voor de projecten is de achterstand in onderhoud openbare ruimte (verpaupering), de leegstand van gebouw Abelskamp en gebrek aan uitstraling van het totaal beeld, inclusief de gebouwen. De projecten zijn tot stand gekomen op basis van een visie die is opgesteld voor een subsidieaanvraag. Voor project Abelskamp is een provinciale subsidie Steengoed Benutten verstrekt. De Kop van Tolkamer onderscheidt zich van de omgeving. Door de kwaliteitsimpuls en het opknappen van de openbare ruimte ontstaat in de Kop van Tolkamer een toeristische meerwaarde, het zet de Kop van Tolkamer beter op de kaart. De deelprojecten Abelskamp, Driehoekig plein, Schipperspad, de Schoolsteeg, Engelse Tuin en Parkeerplaats Rijnstraat zijn inmiddels gerealiseerd.

Stand van zaken

Status

Op diverse wegen hebben wij slijtlagen aangebracht om de wegen weer veilig te maken. In de resterende periode van 2018 en (afhankelijk van het verloop van de winter) in 2019 zijn asfalteringswerkzaamheden gepland die uitvoering geven aan een deel van deze werkzaamheden. De projecten lopen, op het opstellen van de wegenlegger na. Hiermee starten we begin 2019. We onderzoeken of de brug Eltenseweg met tijdelijke maatregelen weer open kan voor vrachtverkeer. Met de vervanging van de brug is een doorlooptijd van ruim 1 jaar gemoeid.

Voorstel raad

Wij doen in een afzonderlijk raadsvoorstel het verzoek om een deel van het krediet reeds in 2018 beschikbaar te stellen, om te kunnen starten met de noodzakelijke voorbereidingen.

2.1.3 Infrastructuur voorbereiding en uitvoering

Jaar realisatie 2022

De komende vier jaar (en verder) worden bestaande wegen heringericht en voeren we planstudies uit naar nieuwe (rand-)wegen. Er is een krediet nodig voor capaciteit, onderzoek en uitvoering.

De investering heeft betrekking op de volgende projecten:

- Coördinatie en regie infrastructurele projecten in de uitvoering
- Project A15/A12
- Aanpassing Arnhemseweg en weg Hengelder (waaronder Herinrichting parkeerplaatsen sportvelden Hengelder, Oversteek Douwe Dekkerstraat en onvoorziene werken)
- Planvorming herinrichting Edisonstraat
- Planvorming herinrichting Mercurion
- Planvorming herinrichting Doesburgseweg
- Spoorverdubbeling Zevenaar-Didam
- Herinrichting Babberichseweg
- Planstudie Noordelijke Randweg
- Planstudie doortrekking Witte Kruis/MER
- Monitoring geluid, fijnstof en trillingen
- Onderzoeken akoestische maatregelen onderliggend wegennet
- Effecten realisatie Vliegveld Lelystad voor Zevenaar

Stand van zaken

Status

Alle projecten lopen op schema of moeten nog worden opgestart. Onderstaand een korte samenvatting:

Coördinatie en regie infrastructurele projecten is een continu lopend proces. Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor het project A15/A12. Het aanbestedingsproces loopt, met verwachte gunning van de werkzaamheden in 2020. De rechterlijke uitspraak over het Nederlandse stikstofbeleid en de effecten daarvan op het project zijn naar verwachting begin 2019 duidelijk. Dan is er duidelijkheid over volgorde en planning. Als voorbereiding op de aanpassingen aan het hoofdwegennet passen wij de Arnhemseweg in 2019 aan en de weg Hengelder volgt hierna in 2020.

Voor de Edisonstraat hebben wij samen met het waterschap een gebiedsvisie ontwikkeld. Hiermee krijgt het gebied langs Edisonstraat en Hengelder een kwaliteitsimpuls. Bijkomend voordeel is dat ook de snelfietsroute eerder beschikbaar is.

Voor de verbinding naar Tatelaar en Mercurion, samen met de herinrichting van de Doesburgseweg, is een aantal varianten onderscheiden. In het najaar, gelijktijdig met het traject van deze voortgangsrapportage bespreken we de varianten met de omgeving. Als de resultaten daarvan zijn verwerkt informeren wij u hierover.

De spoorverdubbeling Didam – Zevenaar is inmiddels gegund. In maart en de zomer van 2019 zijn de treinvrije periodes gepland, voor de uitvoering van de werkzaamheden aan het spoor. Naar verwachting worden de werkzaamheden medio 2020 afgerond.

De herinrichting van de Babberichseweg werken we uit als de uitspraak van de rechtbank is ontvangen over de onttrekking van de spoorwegovergang. De fietstunnel kan dan gerealiseerd worden en de Babberichseweg wordt dan heringericht. De uitspraak van de rechtbank wordt in deze periode verwacht. Wij informeren u als de uitspraak ontvangen is en vervolgstappen zijn bepaald.

De monitoring van geluid, fijnstof en trillingen, alsmede de effecten van vliegveld Lelystad en de effecten daarvan op onze gemeente starten we op. Dat doen we vanuit de projecten, die dus in 2019 gaan lopen maar tot en met 2024 duren. Als uit de monitoring blijkt dat maatregelen nodig zijn komen we daar bij u op terug.

2.1.4 Investeren in veilige wegen

Jaar realisatie 2019

Bij de uitvoering van groot onderhoud en grootschalige reconstructies is de verkeersveiligheid een vast onderdeel van de weginrichting. Daarnaast plannen wij de volgende specifieke verkeersveiligheidsmaatregelen:

Heilige Huisjes/Zuiderlaan

Bewoners wensen verkeersremmende maatregelen in Heilige Huisjes/Zuiderlaan. De lange rechte weg nodigt uit tot een hoge rijnsnelheid. De bewoners ervaren dit als onveilig. Uit verkeersmetingen blijkt dat er inderdaad te hard wordt gereden. De weg is onvoldoende ingericht als een 30 km/u zone. Er is gekeken naar verschillende typen maatregelen. Vanwege het verkeersaanbod stellen wij voor drempels aan te leggen. Bewoners staan positief tegenover deze plannen.

Fietsoversteek rotonde Landeweerdijk

De Landeweerdijk, Ringbaan Oost en Babberichseweg in Zevenaar zijn met elkaar verbonden door een rotonde (hierna: rotonde N336). Rotonde N336 heeft voor vele weggebruikers een belangrijke functie. De rotonde vormt de verbinding tussen de nieuwbouwwijk Groot Holthuizen en het centrum van Zevenaar. Maar ook vervult rotonde N336 een belangrijke rol in de verbinding tussen Zevenaar en de middelbare school het Liemers College. Rotonde N336 is ruim opgezet, wat kan uitnodigen tot verkeerd gebruik. Zo wordt er met enige regelmaat tegen de richting in gefietst. Er is behoefte aan het creëren van een veiligere situatie. Een veilige oversteek is van belang, onder meer door de grote snelheidsverschillen (80 km/u vs. 20 km/u). Wij willen aan de noordzijde van de rotonde een fietsoversteek in twee richtingen maken. De voetgangers op de oversteek moeten net als nu voorrang geven aan het kruisende verkeer. Een dubbele oversteek voorkomt tegen de richting in fietsen en maakt de verkeerssituatie daarmee veiliger. Ook vormt een dubbele oversteek een logische verbinding tussen de wijk Groot Holthuizen en Zevenaar. Wij stellen voor om de zuidelijke oversteek aan de rotonde te verwijderen.

Aanpassing Dorpstraat/Babberichseweg

Op aandringen van aanwonenden heeft de provincie een plan opgesteld om de verkeersveiligheid van deze verkeerssituatie te verbeteren. Uit het onderzoek is gebleken dat de doorstroming van de provinciale wegen goed is, maar dat de verkeersveiligheid op een aantal punten verbeterd kan worden. Deze plaatsen zijn: fietsoversteek Bettestraatje, fietsstrook langs de N811, oversteek Schutterspad over de N336 en insteek N812 ter hoogte van het Baborgaplein. Tussen provincie en onze gemeente is een kostenverdeling van respectievelijk 75% en 25% afgesproken.

Stand van zaken

Status

We zijn gestart met de voorbereiding van de werkzaamheden. De provincie is leidend voor de werkzaamheden in Babberich en verwacht voor de zomer van 2019 klaar te zijn. De aanpassingen aan de rotonde N336 voeren wij in de eerste helft van 2019 uit en de aanpassingen aan Heilige Huisjes nemen wij mee in het groot asfaltonderhoud dat na de winter start.

2.1.5 Verbeteren en verduurzamen openbare verlichting

Jaar realisatie 2019

Onze gemeente kent nog een aanzienlijk aantal verouderde lichtmasten met energieverblindende armaturen. In de huidige beleidsplannen Openbare Verlichting zijn voor het hele grondgebied van onze gemeente budgetten beschikbaar voor vervanging naar duurzame armaturen en materialen. Om een impuls te geven aan de wens om de openbare verlichting verder te verduurzamen stellen wij voor de bestaande verouderde en energieverblindende lichtmasten versneld te vervangen. De masten zijn economisch, en grotendeels ook technisch, afgeschreven. Vervanging leidt op termijn tot besparingen in het energieverbruik.

Stand van zaken

Status

Wij hebben opdracht verleend voor levering van duurzame masten en armaturen. In het vierde kwartaal 2018 starten wij met de werkzaamheden. Deze zijn in 2019 afgerond.

2.1.6 Opstellen Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)

Jaar realisatie 2019

Gelet op het toenemende belang van de bereikbaarheid van onze gemeente in relatie tot de toenemende verkeersdrukke gaan wij in 2019 een gemeentelijke visie op vervoer en vervoer opstellen.

Stand van zaken

Status

Om invulling te geven aan uw raadsopdracht rondom de noordelijke randweg, zijn wij gestart met het opstellen van een Gemeentelijk Verkeers- en VervoersPlan. Hierin benoemen we structuren voor verkeer, waarmee we de noordelijke randweg een plek kunnen geven in de verkeersstructuur van onze gemeente. Het GVVP verwachten we in het eerste kwartaal van 2019 inhoudelijk af te ronden, waarna we dit aan u ter vaststelling aanbieden.

Voor Witte Kruis loopt een studie, met als doel na te denken over de verbinding van het Gelders Eiland naar de hoofdwegenstructuur. Dit raakt het GVVP en de daarin uit te werken verkeersstructuren.

2.2 Parkeren

2.2.1 Verbeteren parkeervoorzieningen

Jaar realisatie 2019

In het centrum van Zevenaar zijn diverse voorzieningen voor betaald parkeren en selectieve toegang aan vervanging toe. Daarnaast willen wij op verzoek van de lokale ondernemers een pilot starten voor achteraf betalen.

Parkeerautomaten

De huidige parkeerautomaten werken niet naar behoren en zijn aan vervanging toe. Wij hebben u in de Kadernota een voorstel voorgelegd met een mogelijkheid tot sanering, waardoor er minder parkeerautomaten nodig zijn dan er nu staan. De voorbereiding voor aanpassing van de automaten is inmiddels in gang gezet. In het budget is ook rekening gehouden met projectbegeleiding en eventuele vervanging van bebording. Deze nieuwe parkeerautomaten werken volgens de nieuwste technieken, waardoor meer onderhoud op afstand kan plaatsvinden.

Pollers (zuilen automatische afsluiting)

De centrumafsluiting is ernstig verouderd en (deels) aan vervanging toe. Wij inventariseren de centrumafsluiting. Ook stellen we op basis van deze inventarisatie een nieuwe meerjarenbegroting voor de

centrumafsluiting vast.

Pilot achteraf betalen parkeren

In samenwerking met de centrumondernemers hebben wij een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld om de voordelen van achteraf betalen voor het parkeren te belichten. Onderdeel van dit PvA is een pilot waarin iedereen die gebruik maakt van belparkeren (ook stadspasparkeren) het tweede uur parkeren gratis te geven. Doel hiervan is de verblijfsduur in het centrum te verlengen én meer parkeerders te verleiden achteraf te betalen voor het parkeren.

Digitaliseren van de parkeervergunningen

In de loop van 2018 bieden wij u een voorstel voor het digitaliseren van de parkeervergunningen aan. Naast betere service aan de burger zorgt dit ook dat de vergunninguitgifte efficiënter zal verlopen.

Stand van zaken

Status

Wij bieden u het voorstel voor de 'digitalisering van de parkeervergunningen op hoofdlijnen' in het vierde kwartaal 2018 ter besluitvorming aan. Na besluitvorming werken wij het digitaliseringsvoorstel verder uit. Dit kan leiden tot aanpassingen in de belastingverordening.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten					
Kadernota 2018-2022	4.950	5.168	4.362	4.489	4.656
Tot de 2e Voortgangsrapportage	-20	104	104	104	104
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	4.930	5.272	4.466	4.593	4.760
Mutaties 2e Voortgangsrapportage					
1. Autonome ontwikkelingen					
Actualisatie kapitaallasten	36				
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	36				
Totaal lasten na de 2e Voortgangsrapportage	4.966	5.272	4.466	4.593	4.760
Baten					
Kadernota 2018-2022	52	452	52	52	52
Tot de 2e Voortgangsrapportage	3	3	3	3	3
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	55	455	55	55	55
Mutaties 2e Voortgangsrapportage					
Totaal baten na de 2e Voortgangsrapportage	55	455	55	55	55
Saldo voor bestemming	-4.911	-4.816	-4.411	-4.537	-4.704
Mutaties reserves					
Onttrekkingen					
Kadernota 2018-2022	467	450	25	25	25
Tot de 2e Voortgangsrapportage	155	37	5	5	5
2e Voortgangsrapportage					
Totaal onttrekkingen reserves	622	487	30	30	30

Toevoegingen

Kadernota 2018-2022

Tot de 2e Voortgangsrapportage -155

2e Voortgangsrapportage

Totaal toevoegingen reserves -155

Totaal mutaties reserves 467 487 30 30 30

Saldo na bestemming -4.444 -4.329 -4.381 -4.507 -4.674

Toelichting financiële ontwikkelingen

Lasten

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

3. ECONOMIE

Omschrijving

Dit programma gaat over economische ontwikkeling, werklocaties, regelingen voor ondernemers en promotie van de gemeente.

Wat willen we?

Het behouden en versterken van de bestaande economische structuur. Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het onderwijs zijn op elkaar afgestemd. We behouden de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau.

Ontwikkelingen

Er zijn geen bijzondere externe ontwikkelingen te melden.

Beleidskaders

- Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017)
- Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030 (2012)
- Centrumvisie Zevenaar 2015-2025 (2015)
- Economisch beleidsplan gemeente Zevenaar 2008-2020 (2008)
- Recreatie & Toerisme in Rijnwaarden 2010-2020 (2010)
- Rijnwaarden: 't Gelders Eiland, Visie vrijetijdseconomie en impactstudie overnachtingshaven (2013)
- Beleidsnota Horeca als nevenfunctie in het buitengebied (2014)
- Detailhandelsstructuur Rijnwaarden 2013 (2013)
- Detailhandelsvisie Rijnwaarden 2011 (2011)
- Zevenaar: de koers van recreatie en toerisme 2013-2018 (2013)
- Masterplan Hal12 (2016)

WAT WILLEN WE?

3.1 Versterken economische ontwikkeling

Het versterken van de economische structuur, waarbij de focus ligt op logistiek, de maakindustrie, riviergebonden bedrijvigheid en vrijetijdseconomie.

3.2 Ruimte bieden voor ondernemen

Het bieden van voldoende en kwalitatief goede werklocaties, waarin ruimte is voor nieuwvestiging en uitbreiding van bestaande bedrijven.

3.3 Dienstverlening aan ondernemers

Een goede waardering van onze dienstverlening door ondernemers.

3.4 Gebiedsmarketing

Wij willen de naamsbekendheid van onze gemeente vergroten en economische groei realiseren. Economische groei zorgt voor behoud van het bovenlokale voorzieningenniveau. Het is ons doel de toeristische en recreatieve kwaliteiten van onze prachtige gemeente promoten en bezoekersaantallen te verhogen. We willen ondernemers aantrekken door hen bekend te maken met het positieve vestigingsklimaat voor bedrijven in onze gemeente.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Status
3.1.1 Bijdragen aan Logistiek Innovatiehuis Achterhoek Liemers	
3.1.2 Ondersteunen aanleg snelle en betrouwbare internetvoorziening in buitengebied	
3.1.3 Opstellen economische visies Liemers en Zevenaar	
3.1.4 Uitvoeren en monitoren Regionaal Programma Werklocaties (RPW)	
3.2.1 Bruisend maken centrum Zevenaar - activiteiten 2018	
3.2.2 Bruisend maken centrum Zevenaar - activiteiten 2019	
3.2.3 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Raadhuisplein	
3.2.4 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Markt en Muldershof	
3.2.5 Herstructureren bedrijventerreinen	
3.2.6 Invullen gebouw Raadhuisplein 1	
3.2.7 Ontwikkelen bedrijventerrein BusinessPark 7Poort	
3.2.8 Ontwikkelen van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) op BusinessPark 7Poort	
3.2.9 Ruimte geven aan agrarische sector	
3.3.1 Inkopen bij lokale Liemerse bedrijven	
3.3.2 Stimuleren start-ups	
3.3.3 Verminderen regeldruk voor Midden- en kleinbedrijf (MKB)	
3.4.1 Opstellen en uitvoeren marketingplan stad Zevenaar	
3.4.2 Verbeteren toeristische informatievoorziening en promotie	

3.1 Versterken economische ontwikkeling

3.1.1 Bijdragen aan Logistiek Innovatiehuis Achterhoek Liemers	Jaar realisatie	2019
In 2017 is door de Liemerse gemeenten besloten bij te dragen aan het Logistiek Innovatiehuis Achterhoek Liemers. Deze vereniging is onderdeel van Logistics Valley. De A12 regio is hierin 1 van de 3 hotspots.		

Stand van zaken	Status
De bijdrage voor 2018 is voldaan. In 2019 evalueren we onze deelname.	

3.1.2 Ondersteunen aanleg snelle en betrouwbare internetvoorziening in buitengebied	Jaar realisatie	2019
In grote delen van ons buitengebied ligt geen snelle en betrouwbare internetvoorziening. Om te komen tot een snelle en betrouwbare internetvoorziening onderzoeken we twee scenario's. Bij het eerste scenario is er een partij die glasvezel, onder bepaalde voorwaarden, in de buitengebieden van de gemeente wil aanleggen. Deze voorwaarden werken we nog verder uit. Bij het tweede scenario werken wij met andere gemeenten samen om tot een soort van algemene nutsvoorziening te komen. Het uitgangspunt kan zijn dat de aansluitkosten gering zijn en de abonnementskosten in lijn liggen met de abonnementskosten op andere plaatsen in onze gemeente. Een dergelijke nutsvoorziening is in strijd met de Europese regels. De verwachting is dat de Europese Commissie hier, op basis van een traject in de regio Rivierenland, uitsluitel over gaat geven. De scenario's werken we verder uit. Ook geven wij aan wat de financiële consequenties zijn van deze scenario's en binnen welke tijd we een dergelijk systeem kunnen realiseren. Wij zullen op basis van het onderzoek een advies uitbrengen.		

Stand van zaken

Status

De 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen onderzoeken samen welke mogelijkheden er zijn om glasvezel in het buitengebied aan te laten leggen. Er zijn diverse marktpartijen die dit willen doen en zij benaderen ons actief. Om sterker te staan en voorwaarden te kunnen stellen werken we samen. Samen met 5 regiogemeenten nemen we het voortouw. Tijdens het portefeuillehoudersoverleg economie van 3 oktober 2018 bespraken we een voorstel met daarin uitgewerkt de keuze voor een mogelijke marktpartij. Wij houden u op de hoogte van de voortgang.

3.1.3 Opstellen economische visies Liemers en Zevenaar

Jaar realisatie 2019

In 2018 wordt een Economische visie Liemers opgesteld. Aansluitend hierop werken we een visie met uitvoeringsplan uit voor de gewenste economische ontwikkeling in onze gemeente.

Stand van zaken

Status

De Economische visie Liemers is in concept gereed. In aansluiting hierop werken wij op dit moment de Zevenaarse visie uit.

3.1.4 Uitvoeren en monitoren Regionaal Programma Werklocaties (RPW)

Jaar realisatie 2021

Om vraag en aanbod naar werklocaties (bedrijventerreinen, kantoorlocaties en perifere detailhandel) in de regio voor 2021 in balans te brengen, is het RPW opgesteld en door de provincie vastgesteld en juridisch verankerd in de provinciale omgevingsverordening. Dit RPW moet nu worden uitgevoerd. Hiervoor is een werkplan, met een werkorganisatie, opgesteld, dat de komende jaren wordt uitgevoerd. De kosten hiervoor zijn begroot op € 95.000 op jaarbasis. Dit is geaccordeerd in het regionaal portefeuillehoudersoverleg EZ en de kosten worden door de regio doorberekend aan de deelnemende gemeenten. Deze bijdrage is afhankelijk van het aantal inwoners.

Stand van zaken

Status

De ruimtelijke uitwerking, waarin staat aangegeven waar en hoeveel m²-ers werklocaties er geschrapt moet worden per 1 januari 2020, komt eind 2018 voor besluitvorming naar u. Hierna start de inspraakprocedure.

3.2 Ruimte bieden voor ondernemen

3.2.1 Bruisend maken centrum Zevenaar - activiteiten 2018

Jaar realisatie 2018

In 2017 is het Inspiratiedocument opwaardering openbare ruimte centrum Zevenaar opgesteld. Op basis hiervan wordt een aantal maatregelen voorgesteld om het centrum toekomstbestendig te maken. Voor 2018 zetten we in op het opruimen van onnodige obstakels, handhaving van uitstallingen en reclame, het vergroenen van stegen en het fietsparkeren.

Stand van zaken

Status

De overtoellige paaltjes zijn verwijderd, we voeren achterstallig onderhoud aan straatmeubilair uit en herzien de bebording. We stellen een groenplan op voor de uitvoering van de geveltuinen en onderhoud en plaatsing van bomen.

3.2.2 Bruisend maken centrum Zevenaar - activiteiten 2019

Jaar realisatie 2019

In 2017 is het Inspiratiedocument opwaardering openbare ruimte centrum Zevenaar opgesteld. Op basis hiervan wordt een aantal maatregelen voorgesteld om het centrum toekomstbestendig te maken. In 2019 geven we aandacht aan de bomen in het centrum en verder opwaarderen van de stegen.

Stand van zaken

We starten in 2019.

Status

3.2.3 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Raadhuisplein

Jaar realisatie 2020

In 2019 wordt het voormalig gemeentehuis aan het Raadhuisplein herontwikkeld door de eigenaar. In aansluiting hierop richten wij het plein opnieuw in, waarbij wij de uitgangspunten van het Inspiratiedocument opwaardering openbare ruimte centrum Zevenaar toepassen. De voorbereiding van het ontwerpproces voor de inrichting het Raadhuisplein is gestart in 2018, waarbij wij ook een discussie hebben gevoerd over het wel of niet realiseren van een semi-permanente overkapping over het plein.

Stand van zaken

Conform projectplan zijn de wensen en behoeften van verschillende betrokken partijen geïnventariseerd. In de kadernota is een totale investering voor dit project opgenomen voor een bedrag van € 690.000 in het jaar 2019. Onderdeel van deze investering is het voorbereidingskrediet van € 40.000. De voorbereiding moet in 2018 starten. Wij hebben dit toegezegd aan de betrokkenen (ondernemers, organisaties evenementen, omwonenden). Bovendien moet de ontwikkeling aansluiten bij de herontwikkeling van het voormalige gemeentehuis. Medio 2019 presenteren wij u het definitief ontwerp.

Status

Voorstel raad

Wij zullen u via een separaat raadsvoorstel een verzoek doen om een voorbereidingskrediet van € 40.000 voor 2018 beschikbaar te stellen.

3.2.4 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Markt en Muldershof

Jaar realisatie 2022

In 2017 is het Inspiratiedocument opwaardering openbare ruimte centrum Zevenaar opgesteld. Op basis hiervan wordt voorgesteld om de Markt en Muldershof te herinrichten om deze pleinen toekomstbestendig te maken.

Stand van zaken

In 2020 starten we met de planvorming voor de Markt, daarna volgt uitvoering. In 2021 starten we met de planvorming voor de herinrichting van Muldershof.

Status

3.2.5 Herstructureren bedrijventerreinen

Jaar realisatie 2022

Om de economische waarde van bedrijventerreinen te behouden, knappen we verouderde bedrijventerreinen op. Dit gebeurt op logische momenten. De bedrijventerreinen die we als eerste herstructureren zijn Tatelaar in Zevenaar en Halve Maan in Lobith. We kunnen nog niet aangeven wanneer we hiermee starten, omdat we eerst belangrijke verkeerskundige maatregelen moeten nemen. In de economische visie en het uitvoeringsprogramma die we opstellen is herstructurering van bedrijventerreinen een thema.

Stand van zaken

We zijn nog niet gestart met de uitwerking. Deze is afhankelijk van het uitvoeringsprogramma van het nog op te stellen economisch beleidsplan, de verkeerskundige aanpassingen rondom de ontsluiting van de A12 en de ontwikkelingen op de Halve Maan.

Status

3.2.6 Invullen gebouw Raadhuisplein 1	Jaar realisatie	2019
--	------------------------	-------------

Wij gaan diverse activiteiten uitvoeren in en om het gebouw Raadhuisplein 1. De warmte koude opslag wordt afgedicht en het voormalige gemeentehuis zal deels worden gehuurd voor de functies: openbaar toilet, fietsenstallen en kantoorruimte voor de marktmeester en evenementen.

Stand van zaken

Status

Conform planning. De WKO opslag is gedicht en de studie naar het Freulebos wordt uitgevoerd. De sloop van het pand gaat beginnen.

3.2.7 Ontwikkelen bedrijventerrein BusinessPark 7Poort	Jaar realisatie	2021
---	------------------------	-------------

We gaan tot en met 2021 de nog circa 40 hectare beschikbare gronden op BusinessPark 7Poort uitgeven. Hiervoor zijn versnellingsmaatregelen in gang gezet. Dit zijn onder andere de herinrichting van de Wal Masqué, het aanleggen van de hoofdlaan 7Poort en het (inter)nationaal op de kaart zetten van 7Poort door actieve marketing, acquisitie en de aanleg van een 2e viaduct (zie activiteit 2.1.1). De kosten en opbrengsten zijn verwerkt in de GREX Zevenaar Oost.

Stand van zaken

Status

Eind 2018 weten wij of wij een kavel van 19 ha. uitgeven in erfpacht of 11,6 ha. verkopen. De onderhandelingen over de aankoop van een kavel van 3,7 ha. bevinden zich in de eindfase en wij verwachten dat wij binnenkort een koopovereenkomst sluiten. Wij sluiten voor eind 2018 een erfpachtovereenkomst voor ruim 2 ha. in de Spoorallee. De kavel aan de Landeweer (ca. 2.600 m²), waarvoor eind 2017 een koopovereenkomst is gesloten, dragen wij in oktober 2018 over. Met deze twee transacties is de doelstelling van de uitgifte van 2 ha. gehaald. De aanleg van de hoofdlaan, als onderdeel van de versnellingsmaatregelen voor 7Poort, is onlangs aangelegd en in gebruik genomen. Ook andere versnellingsmaatregelen zijn in voorbereiding. In het 1e kwartaal 2019 wordt het bestaande viaduct naar 7Poort afgewerkt, wordt de Giga aangesloten op de hoofdlaan en wordt de hoofdstructuur van het water in de Walmasque aangelegd.

3.2.8 Ontwikkelen van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) op BusinessPark 7Poort	Jaar realisatie	2021
--	------------------------	-------------

Het ontwikkelen van de FOZ op BusinessPark 7Poort is in de 'voorbereidingsfase'. Dat betekent dat we werken aan de planuitwerking, de omgevingsvergunning en de voortgang van het Actieplan (convenant).

Stand van zaken

Status

We sluiten voor eind 2018 een erfpachtovereenkomst voor ruim 2 ha. in de Spoorallee. Met deze transactie en de levering van de kavel op Landeweer is de doelstelling van de uitgifte van 2 ha. in 2018 gehaald.

3.2.9 Ruimte geven aan agrarische sector	Jaar realisatie	2018
---	------------------------	-------------

We geven agrarische bedrijven in het bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden de ruimte om te ontwikkelen en ondernemen. Dit betekent dat de bouwregels het mogelijk maken grotere bouwvolumes te hanteren en nevenactiviteiten te ontwikkelen, in het bijzonder op het gebied van recreatie en toerisme, natuur en landschap en agrarisch verwante activiteiten. Mogelijkheden voor bestemmingswijziging bij beëindiging van het agrarisch bedrijf worden ook in het bestemmingsplan opgenomen. Hierbij hanteren we als uitgangspunt, dat ruimte krijgen voor ondernemen gepaard gaat met verantwoordelijkheid nemen naar de omgeving.

Stand van zaken

Status

Veel wordt geregeld in het planologisch kader. Het ontwerpbestemmingsplan buitengebied Zevenaar (noord) ligt in september en oktober 2018 ter inzage. Wij leggen het voorontwerpbestemmingsplan buitengebied Gelders Eiland in het eerste kwartaal 2019 ter inzage. Dit is een kleine uitloop ten opzichte van de oorspronkelijke planning.

Voorstel raad

Wij stellen u voor de planning aan te passen naar 2019.

3.3 Dienstverlening aan ondernemers

3.3.1 Inkopen bij lokale Liemerse bedrijven

Jaar realisatie 2018

'Kansen voor lokale ondernemers' is één van de aandachtsvelden van het (Liemers) inkoopbeleid. We leggen hier meer focus op, zodat de kansen van lokale ondernemers vergroot worden.

Stand van zaken

Status

In juli 2018 hebben wij u de 'Raadsinformatiebrief Inkoopbeleid, kansen voor regionale ondernemers' (2018-063) aangeboden. Deze bevat de acties die we in de 2e helft van 2018 uitvoeren.

3.3.2 Stimuleren start-ups

Jaar realisatie 2022

We stimuleren startende bedrijven om de werkgelegenheid in onze gemeente te verhogen. Wat de beste manier is om dit te doen zal blijken uit de nog op te stellen economische visie Zevenaar. In de economische visie Zevenaar gaan we bepalen welk resultaat we nastreven met deze maatregel.

Stand van zaken

Status

In afwachting van het uitvoeringsprogramma van het nog op te stellen economisch beleidsplan, zijn we hiermee nog niet gestart.

3.3.3 Verminderen regeldruk voor Midden- en kleinbedrijf (MKB)

Jaar realisatie 2022

Wij willen overbodige regels voor het MKB verminderen. De inventarisatie van regels waarvan de meerwaarde niet duidelijk is, gebruiken we als startpunt voor het formeren van een 'paarse krokodillenbrigade'. Hierin gaan wij samen met ondernemers op zoek naar mogelijkheden om processen te vereenvoudigen en regeldruk te verminderen.

Stand van zaken

Status

De ondernemerspeiling 2017 is de basis geweest voor het voeren van gesprekken met ondernemersverenigingen over overbodige regels. Regeldruk is één van de thema's binnen het uit te werken economisch beleidsplan. Bij herziening van bestemmingsplannen hebben wij de mogelijkheden voor het verminderen van de regeldruk. Het bestemmingplan Buitengebied is hier een voorbeeld van.

3.4 Gebiedsmarketing

3.4.1 Opstellen en uitvoeren marketingplan stad Zevenaar

Jaar realisatie 2022

We stellen een marketingplan voor de stad Zevenaar op, omdat wij moeten concurreren met andere gemeenten als het gaat om financiers, bewoners, bedrijven en recreanten. Deze doelgroepen zoeken een passende, relevante omgeving voor hun activiteiten. Die omgeving is de optelsom van locaties, voorzieningen en andere factoren. City marketing richt zich op het beïnvloeden van keuzes ten aanzien van ruimtelijk gedrag. In het marketingplan bepalen we welke gemeente we willen zijn in de toekomst. De basis voor het marketingplan ligt in de nog op te stellen economische visie voor Zevenaar.

Stand van zaken

Status

Aangezien de economische visie nog niet gereed is, zijn wij nog niet gestart met het marketingplan.

3.4.2 Verbeteren toeristische informatievoorziening en promotie

Jaar realisatie 2019

We bepalen hoe en met welke partners we onze inwoners en toeristen op adequate wijze informeren over en enthousiasmeren voor het toeristisch aanbod in onze gemeente.

We blijven de regiocampagne 'De Liemers Helemaal Goed' (DLHG) ondersteunen. Daarmee wordt het merk Liemers gebruikt en verder versterkt voor de interne *branding* van het gebied. Dit leidt tot meer trots op hun woonomgeving bij de eigen bewoners, die ook ons visitekaartje en onze ambassadeurs zijn.

Daarnaast zoeken we, samen met het Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem-Nijmegen (RBT KAN), het Toeristisch Informatiecentrum 't Gelders Eiland (TIC), de diverse VVV-punten en DLHG, naar een optimale structuur en samenwerking op het gebied van toeristische informatievoorziening en het stroomlijnen van de marketing van ons toeristisch product (gebied, routes, points of interest, accommodaties). Dit betreft zowel de digitale als de fysieke kant. Hierin wordt ook de relatie met Hal12 en de Fashion Outlet Zevenaar gelegd. Waarop (op welke thema's en doelgroepen) de toeristische promotie zich in de nabije toekomst vooral zal richten (welke poppen zetten we vooral in de etalage), bepalen we bij de totstandkoming van het beleidsplan vrijetijdseconomie.

Stand van zaken

Status

We voeren gesprekken met RBT KAN, TIC en DLHG over de stroomlijning van de marketing. Daarbij beginnen we met de websites.

We zijn vanuit vrijetijdseconomie (toeristische promotie) aangehaakt bij de klankbordgroep van de Fashion Outlet, omdat daar ook een (toeristisch) informatiepunt in gaat komen.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten					
Kadernota 2018-2022	3.485	10.030	10.182	3.474	3.482
Tot de 2e Voortgangsrapportage	-2.136	76	63	17	1.723
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	1.349	10.106	10.245	3.491	5.205

Mutaties 2e Voortgangsrapportage

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten	16				
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	16				
Totaal lasten na de 2e Voortgangsrapportage	1.365	10.106	10.245	3.491	5.205

Baten

Kadernota 2018-2022	3.144	10.037	10.133	3.414	3.414
Tot de 2e Voortgangsrapportage	-1.999	98	85	39	1.745
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	1.145	10.135	10.218	3.452	5.159

Mutaties 2e Voortgangsrapportage

Totaal baten na de 2e Voortgangsrapportage	1.145	10.135	10.218	3.452	5.159
Saldo voor bestemming	-220	29	-27	-38	-46
Mutaties reserves					
<i>Onttrekkingen</i>					
Kadernota 2018-2022	81	94	60	54	54
Tot de 2e Voortgangsrapportage					
2e Voortgangsrapportage					
Totaal onttrekkingen reserves	81	94	60	54	54
Totaal mutaties reserves	80	94	60	54	54
Saldo na bestemming	-140	123	33	16	8

Toelichting financiële ontwikkelingen

Lasten

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

4. ONDERWIJS

Omschrijving

Dit programma gaat over alle onderwijszaken, zoals het openbaar onderwijs, huisvesting van scholen en leerlingzaken (leerlingenvervoer, kinderopvang, volwasseneneducatie, onderwijsachterstandenbeleid).

Wat willen we?

We willen dat alle kinderen en jongeren opgroeien in een kansrijke omgeving met kwalitatief goed onderwijs.

Ontwikkelingen

Er zijn geen bijzondere externe ontwikkelingen te melden.

Beleidskaders

- Beleidsnotitie Harmonisatie Kinderopvang Peuterspeelzalen Zevenaar 2018 e.v. (vastgesteld in 2018)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Zevenaar 2015 (vastgesteld in 2015)
- Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs 2015 en Beleidsregel 2015 gemeente Zevenaar (vastgesteld in 2015)
- Integraal Huisvestingsplan 2014-2024 gemeente Zevenaar (vastgesteld in 2014)
- Nota Vastgoedbeleid gemeente Zevenaar (2016)
- Beleidsnotitie Onderwijs en Jeugd Zevenaar (2015-2019) (vastgesteld in 2015)
- Visiedocument Lokaal Onderwijsbeleid Rijnwaarden 2016-2018 (vastgesteld in 2016)
- Beleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs (2015) (vastgesteld in 2015)
- Beleidskader Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 en verder (2018)

WAT WILLEN WE?

4.1 Onderwijs

Het is ons doel dat onze kinderen en jonge burgers minimaal een startkwalificatie behalen om hun kansen op een goede toekomst, participatie aan de samenleving en hun economische onafhankelijk te vergroten. We willen daarom een goede toegankelijke (pedagogische) infrastructuur voor scholen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs met een doorgaande lijn voor 0- tot 23-jarigen in onze gemeente. Hierbij zoeken wij voortdurend samen met het onderwijs naar nieuwe verbindingen, in zowel de lokale gemeenschap als in het bedrijfsleven.

4.2 Kinderopvang

Peuters, vanaf twee jaar, krijgen toegang tot een kwalitatieve peutervoorziening binnen de kinderopvang. Een betekenisvolle speelleeromgeving stimuleert de ontwikkeling van peuters. Daarmee leggen we voor alle peuters een sterke basis voor een goede start in het onderwijs.

4.3 Natuur- en Milieueducatie (NME)

Wij willen dat inwoners, waaronder kinderen, in staat zijn om bewuste keuzes te maken ten aanzien van een duurzame en leefbare samenleving.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit

- 4.1.1 Opstellen integraal huisvestingsplan (IHP) Onderwijs
- 4.1.2 Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen
- 4.1.3 Beleid maken huisvesting voortgezet onderwijs

Status

4.1.4 Organiseren brede basisvoorziening voor jongste kinderen

4.1.5 Bevorderen van lezen en tegengaan van taalachterstand

4.2.1 Toegang bieden tot kinderopvang

4.3.1 Voorlichten over voeding, beweging en gezondheid in relatie met natuur en milieu

4.1 Onderwijs

4.1.1 Opstellen integraal huisvestingsplan (IHP) Onderwijs

Jaar realisatie 2018

Met het opstellen van een Integraal Huisvestings Plan (IHP) Onderwijs anticiperen wij op het onderwijs van de toekomst. We borduren voort op de harmonisatiemaatregelen in de voorschoolse voorzieningen. Het IHP is intercategoriaal (primair onderwijs, buitengewoon basisonderwijs en voortgezet onderwijs) en integraal (onderwijs- en aanpalende welzijnsvoorzieningen). Het realiseren van een kindcentrum maakt onderdeel uit van het IHP. Daarnaast vertalen wij onze ambities met betrekking tot duurzaamheid in het IHP. De verwachte activiteiten ter uitvoering van het IHP hebben wij opgenomen bij de activiteit: 'Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen'.

Stand van zaken

Status

Het schoolbestuur heeft een verzoek ingediend om het opstellen van een IHP eerst in 2019 te laten plaatsvinden. Reden hiervoor is dat met de fusie van diverse schoolbesturen LiemersNovum per 1 augustus 2018 gestart is. Mogelijk wordt het onderwijshuisvestingsbeleid van LiemersNovum aangepast, nu er sprake is van één schoolbestuur.

Voorstel raad

Wij stellen u voor de planning voor het opstellen van een IHP aan te passen naar 2019.

4.1.2 Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen

Jaar realisatie 2022

We bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen en waar mogelijk een Kindcentrum. De schoolgebouwen worden gebouwd op basis van het nog op te stellen IHP. We reserveren echter al middelen voor de onderwijshuisvesting, waarvan wij verwachten dat deze vanaf 2018 nodig zullen zijn. Het gaat hierbij om investeringen voor basisscholen en voor aanpassingen van de locaties van het Voortgezet Onderwijs. Bij het beoordelen van de ingediende aanvragen voor schoolgebouwen nemen we duurzaamheidsaspecten in overweging.

Stand van zaken

Status

Het gaat om de volgende investeringen:
2018:

- *De Carrousel/De Maatjes € 1.626.000 (dekking € 650.000 uit al gehonoreerde kredieten).*
De aanvraag onderwijshuisvesting is ingediend. Als het onderzoek voor eventuele eigendomsovername in het vierde kwartaal 2018 is afgerond, wordt met de uitbreiding/interne aanpassing en realisatie van het buitenterrein begonnen.
- *De Wissel/De Tamboerijn € 25.000 (dekking uit al gehonoreerde kredieten)*
In het vierde kwartaal 2018 starten wij met het onderzoek.
- *De Bem schoolwoningen en tijdelijke huisvesting € 4.300.000 (dekking € 100.000 uit al gehonoreerde kredieten)*
De tijdelijke huisvesting (plaatsen noodunits) is gerealiseerd per 1 augustus 2018. De realisatie van de schoolwoningen vindt in overleg met het schoolbestuur plaats.
- *Platanenlaan herinrichting openbare ruimte € 270.000*
Vindt gelijktijdig met de realisatie van de uitbreiding Platanenlaan plaats.
- *Platanenlaan tijdelijke huisvesting (onderhoud en aanpassing ventilatie) gebouw Fonkelsteen en Het Kofschip € 150.000*
De gebouwelijke aanpassing van beide locaties vindt plaats voor 1 juli 2019.
- *Platanenlaan verhuizing € 45.000 (dekking uit al gehonoreerde kredieten)*

De verhuizing vindt plaats zodra alle voorbereidingen voor de uitbreiding Platanenlaan zijn afgerond.

- *Jonkersschool Lathum - bouwkundige aanpassingen € 25.000*
Nu het schoolbestuur heeft besloten om de onderwijslocatie in Lathum open te houden, zolang er sprake is van 40 leerlingen of meer heeft dit mogelijk consequenties voor de onderwijshuisvesting voor de komende jaren. Wij starten met het onderzoek voor de mogelijke consequenties voor onderwijshuisvesting.

2019:

- *Liemers college - uitbreiding Heerenmaeten en Landeweer € 783.900*
De aanvraag is ingediend en leggen wij (gezamenlijk met de gemeenten Duiven en Montferland) voor besluitvorming aan u voor in 2019

2020:

- *Nieuwbouw De Wissel / De Tamboerijn € 5.852.000*
In het vierde kwartaal 2018 starten wij een onderzoek. De aanvraag wordt ingediend na afronding van het onderzoek.

4.1.3 Beleid maken huisvesting voortgezet onderwijs Jaar realisatie 2018

We gaan de huisvesting van het voortgezet onderwijs herzien. Dit is nodig vanwege de daling van leerlingenaantallen en wijziging van het onderwijsconcept. In overleg met het schoolbestuur van het Liemers college en de gemeenten Duiven en Montferland gaan wij bepalen welke voorzieningen wanneer gerealiseerd moeten zijn. Wij dragen voor ongeveer 40% bij in de totale kosten van de investeringen. Om in 2020/2021 aanpassingen te kunnen realiseren, hebben wij in 2019 een investering in de begroting opgenomen.

Stand van zaken

Status

In 2018 heeft het schoolbestuur een start gemaakt met de herhuisvesting. Vanaf het schooljaar 2018-2019 gaan de HAVO en VWO-leerlingen (voorheen basisschoolleerlingen) naar de locatie Heerenmaeten.

4.1.4 Organiseren brede basisvoorziening voor jongste kinderen Jaar realisatie 2019

Met de wettelijke harmonisatie van de kinderdagopvang, peuterspeelzalen en voor- en vroegschoolse educatie (VVE) streven wij naar een kwalitatieve peutervoorziening met 100% bereik. Stimuleren van het jonge kind vormt de kern van het onderwijsachterstandenbeleid. We geven de kinderen een stevige basis mee voor hun verdere schoolloopbaan en het functioneren in onze maatschappij. Dit doen we door in te zetten op gerichte en speelse stimulering van de ontwikkeling op jonge leeftijd. Zo krijgen alle peuters de kans op een goede start in het onderwijs. In 2019 bieden wij peuters met risico op onderwijsachterstand extra ondersteuning door deelname aan een kwalitatief VVE-programma.

Stand van zaken

Status

Een kwalitatieve peutervoorziening biedt alle peuters de kans op een goede start in het onderwijs. Voor de versterking van een rijke speelleeromgeving is in 2018 een rijksbijdrage van € 259.000 beschikbaar, met gerichte inzet. De Tweede Kamer reageerde 17 mei 2018 positief op het besluit van de minister voor de nieuwe verdeelsystematiek Onderwijsachterstandsmiddelen voor gemeenten (en scholen). De indicatieve rijksbijdrage voor onze gemeente bedraagt vanaf 01-01-2019 € 843.000.

Voor de beleidsontwikkeling betekent dit:

- dat naast de indicator opleiding, nieuwe indicatoren gaan meewegen voor de indicatie van peuters met een risico op een onderwijsachterstand.
- de verwachting is dat hierdoor meer peuters met een risico op een onderwijsachterstand worden toegeleid naar een voorschools educatieaanbod (VVE)

- vanaf 2020 de wettelijke verplichting om een minimaal voorschools educatieaanbod van 16 uur per week te realiseren.

In het vierde kwartaal 2018 starten wij de constructieve dialoog met de voorschoolse voorzieningen, jeugdgezondheidszorg en de onderwijspartners om de doorontwikkeling van beleid vorm te geven.

4.1.5 Bevorderen van lezen en tegengaan van taalachterstand Jaar realisatie 2021

Wij rollen de komende jaren het rijksbeleid 'Tel mee met Taal' lokaal verder uit om taalachterstand van jongeren af aan te bestrijden en leesbevorderingsactiviteiten te stimuleren. Daarnaast gaan we succesvolle pilots binnen de specifieke regeling Volwasseneneducatie borgen binnen het structurele aanbod van het Taalhuis. Het Taalhuis helpt mensen die moeite hebben met taal en digitaal (lezen, schrijven, rekenen, computervaardigheden) om beter te leren lezen en schrijven.

Stand van zaken

Status

De aanpak van taalachterstand kan niet los worden gezien van de inzet op preventieve maatregelen, zoals lees- en taalbevordering.

Lezen is een waardevolle aanvulling op de ontplooiing van kinderen en jongeren. De Bibliotheek Liemers en de onderwijspartners primair onderwijs hebben de gefaseerde uitrol van de Bibliotheek op school in (voormalig) Zevenaar afgerond. Ook de uitrol van BoekStart is gerealiseerd in de voorschoolse voorzieningen. Daarmee is doorgaande lijn gerealiseerd van 0-17 jaar.

Voor de gemeentelijke harmonisatie van de leesbevorderingsactiviteiten werken wij een financieel voorstel uit, dat wij opnemen in de meerjarenbegroting 2019-2022.

De verplichting om op regionaal niveau samen te werken op het gebied van Volwasseneneducatie is in 2015 vastgelegd in Artikel 2.3.1 van de gewijzigde Wet Educatie Beroepsonderwijs. Het Regionaal Educatieprogramma Volwasseneneducatie 2019 en verder is in voorbereiding.

4.2 Kinderopvang

4.2.1 Toegang bieden tot kinderopvang Jaar realisatie 2022

Wij zetten in op een kwalitatieve voorschoolse voorziening voor alle jonge kinderen. Dit geldt voor het aanbod voor peuters van ouders die recht hebben op Kinderopvangtoeslag en ouders die gebruik maken van een gesubsidieerde peuterplek. De uitvoering van de wettelijke taken gericht op Toezicht (Inspectie en Handhaving) registreren wij in het Landelijk Register Kinderopvang, waardoor we de uitvoering ook kunnen toetsen volgens de wettelijke kaders.

Stand van zaken

Status

Vanaf 1 januari 2018 financieren wij gesubsidieerde peuterplekken aan voorschoolse voorzieningen.

4.3 Natuur- en Milieueducatie (NME)

4.3.1 Voorlichten over voeding, beweging en gezondheid in relatie met natuur en milieu Jaar realisatie 2018

De NME geeft mede invulling aan thema's voeding, beweging en gezondheid. Binnen de NME worden inwoners, waaronder kinderen, voorzien van kennis, inzicht en vaardigheden op het gebied van natuur en milieu. Gecombineerd met een goed ontwikkeld waardebesef wordt er een basis gelegd om bewuste keuzen te maken ten aanzien van een duurzame en leefbare samenleving.

Stand van zaken

Status

Vanaf 1 september 2017 heeft de gemeente Duiven het contract met onze gemeente voor het leveren van activiteiten op het gebied van Natuur- en Milieu-Educatie (NME) niet verlengd. De medewerkers van de NME, 1,9 fte, zijn bij onze gemeente in dienst. Wij zetten het surplus aan formatie sindsdien in voor de werkzaamheden die zijn ontstaan door de herindeling. Bij de harmonisatie van het beleid Rijnwaarden - Zevenaar nemen wij het beëindigen van het contract door de gemeente Duiven en de gevolgen van uw besluit van december 2017 over mogelijke samenwerking tussen de NME en de kinderboerderij Rosorum, mee.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten					
Kadernota 2018-2022	5.356	5.507	5.452	5.719	5.899
Tot de 2e Voortgangsrapportage	6	3		-4	-4
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	5.362	5.510	5.452	5.715	5.895
Mutaties 2e Voortgangsrapportage					
<u>1. Autonome ontwikkelingen</u>					
Actualisatie kapitaallasten	-94				
<u>2. Actualisatie bestaand beleid</u>					
Onderwijsachterstandenbeleid	72	72	72	72	72
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	-22	72	72	72	72
Totaal lasten na de 2e Voortgangsrapportage	5.340	5.582	5.524	5.787	5.967
Baten					
Kadernota 2018-2022	251	251	251	251	251
Tot de 2e Voortgangsrapportage					
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	251	251	251	251	251
Mutaties 2e Voortgangsrapportage					
<u>2. Actualisatie bestaand beleid</u>					
Onderwijsachterstandenbeleid	72	72	72	72	72
Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage	72	72	72	72	72
Totaal baten na de 2e Voortgangsrapportage	324	324	324	324	324
Saldo voor bestemming	-5.017	-5.258	-5.201	-5.464	-5.644
Mutaties reserves					
<i>Onttrekkingen</i>					
Kadernota 2018-2022	38	38	38	38	38
Tot de 2e Voortgangsrapportage					
2e Voortgangsrapportage	38				
Totaal onttrekkingen reserves	76	38	38	38	38

<i>Toevoegingen</i>					
Kadernota 2018-2022	-3	-3	-3	-3	-3
Tot de 2e Voortgangsrapportage					
2e Voortgangsrapportage					
Totaal toevoegingen reserves	-3	-3	-3	-3	-3
Totaal mutaties reserves	74	36	36	36	36
Saldo na bestemming	-4.943	-5.223	-5.165	-5.428	-5.608

Toelichting financiële ontwikkelingen

Lasten

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

2. Actualisatie bestaand beleid

Onderwijsachterstandenbeleid

Dit betreft de bijstelling van de specifieke uitkering (bijdrage) van het rijk. Er is meer geld beschikbaar voor het onderwijsachterstandenbeleid. Wij hebben voor hetzelfde bedrag het budget voor dit beleid verhoogd. De aanpassing van de budgetten is dus budgettair neutraal.

Baten

2. Actualisatie bestaand beleid

Onderwijsachterstandenbeleid

Dit betreft de bijstelling van de specifieke uitkering (bijdrage) van het rijk. Er is meer geld beschikbaar voor het onderwijsachterstandenbeleid. Wij hebben voor hetzelfde bedrag het budget voor dit beleid verhoogd. De aanpassing van de budgetten is dus budgettair neutraal.

Toelichting mutaties reserves

Onttrekkingen 2e Voortgangsrapportage

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

5. SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden sport, kunst en cultuur, erfgoed, media (bibliotheek), openbaar groen en vrijetijdseconomie.

Wat willen we?

We willen een gemeente zijn waar inwoners prettig wonen en waar voldoende mogelijkheden zijn om te sporten, culturele activiteiten te ontplooiën of hieraan deel te nemen en te recreëren.

Ontwikkelingen

Cultuur en educatie

Cultuur en educatie vormen steeds meer een middel om participatie te bevorderen. Cultuur wordt ingezet om te ondersteunen in complexe vraagstukken als vergrijzing, het bestrijden van eenzaamheid of de integratie van vluchtelingen.

Verenigingen

Verdere veranderingen zijn er te verwachten in het verenigingsleven. Teruglopende ledenaantallen en het lastiger vervult krijgen van bestuursfuncties worden de komende tijd uitdagingen voor onze samenleving.

Beleidskaders

- Beleidsnota Sport 2013-2020
- Cultuur en erfgoedpact de Liemers 2017-2020 (2017)
- Projectplan ZO Zevenaar (2016)
- Notitie kunstbezit
- Camperplaatsenbeleid Rijnwaarden (2014)
- Recreatie & Toerisme in Rijnwaarden 2010-2020 (2010)
- Rijnwaarden: 't Gelders Eiland, Visie vrijetijdseconomie en impactstudie overnachtingshaven (2013)
- Beleidsnota Horeca als nevenfunctie in het buitengebied (2014)
- Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017)
- Zevenaar: de koers van recreatie en toerisme 2013-2018
- Beleidsnotitie Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 e.v. (2018)
- Beleidsplan IBOR (integraal beheer openbare ruimte) Zevenaar (2018)
- Bomenbeleidsplan Zevenaar 2016-2026 (2016)
- Groenbeleidsplan Rijnwaarden 2016-2026 (2016)
- Beleidskader Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 en verder (2018)

WAT WILLEN WE?

5.1 Sport

Het is ons doel is dat alle inwoners in een leefbare en gezonde samenleving elkaar in de eigen omgeving kunnen ontmoeten en (gezamenlijk) kunnen sporten en bewegen, mede gericht op een gezonde levensstijl.

5.2 Kunst en cultuur

Wij willen een divers cultureel en educatief aanbod, dat kwalitatief sterk is en voor inwoners gemakkelijk toegankelijk en dat bijdraagt aan welbevinden, creatief denken en plezier. Daarbij is cultuur belangrijk om de aantrekkingskracht van onze gemeente verhogen. Ons doel is dat cultuur bijdraagt aan het versterken van leefbaarheid, zelfredzaamheid, ontmoeting en verbinding.

5.3 Cultuurhistorisch erfgoed

We willen ons erfgoed behouden voor toekomstige generaties. Ook willen we het draagvlak voor behoud van ons erfgoed onder onze inwoners vergroten, door het meer te promoten en te vermarkten. Onze monumenten en cultuurhistorisch landschap dragen bij aan het versterken van de vrijetijdseconomie.

5.4 Vrijetijdseconomie

Vrijetijdsbesteding van Nederlandse en buitenlandse gasten draagt bij aan de Zevenaarse economie en daarmee ook aan de werkgelegenheid in de regio. Daarnaast heeft vrijetijdseconomie een positief effect op de leefbaarheid in onze gemeente. Wij streven naar een toename van het aantal banen in de sector recreatie-toerisme ten opzichte van het totaal aantal banen in onze gemeente stijgt van 6,6% in 2016 naar 6,8% in 2022.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Status
5.1.1 Harmoniseren subsidiebeleid	
5.1.2 Ondersteunen samengaan sportverenigingen	
5.1.3 Onderzoeken compensatie OZB voor verenigingen	
5.1.4 Realiseren Beachveld	
5.2.1 Beheren en behouden kunstcollectie	
5.2.2 Ondersteunen verenigingen	
5.2.3 Ondersteunen culturele activiteiten	
5.2.4 Ondersteunen Meer Muziek in de Klas	
5.2.5 Ondersteunen organisatie Kunstwerk!	
5.2.6 Ontwikkelen Hal 12	
5.3.1 Zorgdragen voor historisch erfgoed	
5.4.1 Investeren in speelvoorzieningen	
5.4.2 Oppakken kansen recreatie en toerisme	
5.4.3 Verder ontwikkelen toeristische infrastructuur	
5.4.4 Vergroten verblijfsmogelijkheden in gemeente	
5.4.5 Goed en netjes onderhouden openbaar gebied	

5.1 Sport

5.1.1 Harmoniseren subsidiebeleid

Jaar realisatie 2018

Vanaf 2018 harmoniseren wij het subsidiebeleid. We koppelen dit aan activiteiten en prestaties die bijdragen aan doelstellingen van onze gemeente op de diverse beleidsterreinen. Sport, culturele en welzijnsverenigingen en organisaties betrekken we actief bij de totstandkoming van het nieuwe subsidiebeleid. De discussie rondom de OZB wordt meegewogen. Het nieuwe subsidiebeleid wordt van toepassing op subsidies die we verlenen vanaf 2020.

Stand van zaken

Op basis van het plan van aanpak consulteren wij in 2018 de betrokken partijen en verenigingen.

Status

5.1.2 Ondersteunen samengaan sportverenigingen

Jaar realisatie 2022

Verenigingen zijn belangrijk voor de sociale contacten en leefbaarheid binnen een stad, wijk, dorp of gemeenschap. We zien echter dat verenigingen steeds meer onder druk komen te staan. We sporten steeds meer, maar minder in verenigingsverband. Initiatieven van sportverenigingen om samen te gaan dienen nadrukkelijk vanuit de verenigingen zelf te komen. We ondersteunen en begeleiden hierin om de plannen ook daadwerkelijk uit te kunnen laten voeren. We stellen vrijwilligers bij verenigingen in staat om met vernieuwing aan de slag te gaan. Onze verenigingsverbinder speelt hier een belangrijke rol in.

Stand van zaken

Status

De verenigingsverbinder in onze gemeente is aanspreekpunt voor de verenigingen. Onze opdracht is verenigingen vitaler en toekomstbestendig maken. Het persoonlijke en warme contact met verenigingen is hiervoor de basis. Centraal staat het verbeteren, vernieuwen en verbinden van verenigingen. We stimuleren de verenigingen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen, samen te werken en kennis te delen. Ook zien we direct raakvlak met de overige programmalijnen waarin verenigingen een rol hebben in het participeren in projecten. De verenigingsverbinder stimuleert deze ontwikkelingen en legt verbindingen met de andere combinatiefuncties, commerciële organisaties en het lokale bedrijfsleven. Door middel van persoonlijk contact, gezamenlijke bijeenkomsten voor verenigingen en door de connecties van SportContact Zevenaar leggen we contact met de verenigingen. We bekijken samen welke vragen er spelen en hoe we ondersteuning/begeleiding bieden.

5.1.3 Onderzoeken compensatie OZB voor verenigingen

Jaar realisatie 2018

Wij onderzoeken de mogelijkheid om een subsidieregeling voor verenigingen en stichtingen van de voormalige gemeente Rijnwaarden in te stellen in verband met OZB verhoging naar aanleiding van de gemeentelijke herindeling. Deze regeling betreft het belastingjaar 2018 en 2019. De nieuwe subsidieregeling waarin de effecten worden meegewogen treedt volgens planning met ingang van 2020 in werking.

Stand van zaken

Status

De verordening voor compensatie van OZB maatschappelijke objecten in de voormalige gemeente Rijnwaarden 2018-2019 hebt u vastgesteld. Wij zijn gestart met de uitvoering van de regeling.

5.1.4 Realiseren Beachveld

Jaar realisatie 2018

De korfbal-, volleybal- en handbalverenigingen willen gaan sporten op een beachveld. Hiervoor hebben zij samen met Ataro een aanvraag ingediend. Voor deze aanvraag is uitgegaan van een beachveld van 35x50 meter. Met deze afmetingen is multifunctioneel gebruik mogelijk en kan er ook competitie worden gespeeld. De initiatiefnemers vragen onze gemeente om een gedeelte te financieren voor de aanleg van dit multifunctioneel beachveld.

Stand van zaken

Status

De Zwaluwen (korfbal), OBW (handbal) en Labyllow realiseren samen met Ataro B.V. bij de accommodatie van korfbalvereniging De Zwaluwen een multifunctioneel beachveld van 33 x 44 meter. Het veld voldoet hiermee aan de A-status. Ze zijn voor de afmetingen van verschillende beachsporten van competitieniveau uitgegaan. Ze hebben een gedeelte van het plan gerealiseerd en het veld aangelegd. We hebben de financiële middelen verstrekt om de laatste fase te kunnen realiseren (afrastering en verlichting).

5.2 Kunst en cultuur

5.2.1 Beheren en behouden kunstcollectie Jaar realisatie 2018

Wij mogen trots zijn op ons kunstbezit. Voor een gemeente hebben wij een bijzonder kunstbezit. Hier is meer mee mogelijk dan tot nu toe bereikt wordt. Door het beheer te intensiveren kan de tentoongestelde kunst in ons gemeentehuis twee maal per jaar vernieuwd worden. Dit komt het behoud van de werken ten goede en biedt tegelijkertijd afwisseling en prikkeling voor de medewerkers en bezoekers. Door meer in te zetten op toegankelijkheid en communicatie neemt de bekendheid toe. Hierdoor wordt de kunst als het ware het visitekaartje voor onze gemeente, kunnen inwoners de kunst beter ervaren en kan deze haar oorspronkelijke grandeur van art in the factory weer tonen.

Stand van zaken

Status

Wij hebben de overeenkomst met Kunstwerk! het Liemers museum voor het beheer van de kunstcollectie vernieuwd. In de tweede helft van 2018 worden de kunstwerken in het gemeentehuis verwisseld, conform het halfjaarlijkse hangplan. Wij maken afspraken over verdere promotie. Het onderhoud van de kunstwerken in de openbare ruimte is voor 2018 conform het vierjaarlijkse onderhoudsplan afgerond. Twee werken zijn aanvullend gerestaureerd. Het Kunstwerk van Ubbo Scheffer in het portaal voor de raadzaal van ons oude gemeentehuis aan het Raadhuisplein is dankzij een burgerinitiatief voor de sloop veilig gesteld. Wij onderzoeken een herbestemming in Hal 12.

5.2.2 Ondersteunen verenigingen Jaar realisatie 2018

Wij bieden (waar mogelijk) maatwerk voor verenigingen waar het gaat om drank- en horecabeleid, evenementenbeleid en subsidiebeleid. Verder gaan wij een vast ambtelijk aanspreekpunt voor het verenigingsleven inrichten. Dit aanspreekpunt wordt de schakel tussen de verenigingen en onze gemeente.

Stand van zaken

Status

De functie van verenigingsverbinder is inmiddels ingevuld. Momenteel vinden themabijeenkomsten plaats waar de vraag/behoefte van de verenigingen wordt opgehaald.

5.2.3 Ondersteunen culturele activiteiten Jaar realisatie 2018

Wij zetten in op een divers en kwalitatief sterk cultureel aanbod en het behoud van een breed en hecht verenigingsleven. Dit verhoogt de aantrekkingskracht van onze gemeente. We stimuleren het maken, delen en ontmoeten door culturele festivals te ondersteunen. Hiermee dragen we ook bij aan de profilering van onze gemeente en de kernen in het bijzonder. Samen met de gemeenten Duiven en Westervoort en de provincie investeren we met het Cultuur- en Erfgoedpact 2017-2020 in de Liemers € 480.000 in kunst, cultuur en erfgoed (bestaand beleid). Inwoners, verenigingen en organisaties voeren samen de activiteiten en projecten uit. Dit draagt bij aan een sterke, trotse en leefbare regio.

Stand van zaken

Status

Vanuit het Cultuur- en Erfgoedpact zijn in 2018, naast de doorlopende projecten, stimuleringssubsidies voor meer dan 20 kleine initiatieven verstrekt. Alle activiteiten vallend onder het Cultuur- en Erfgoedpact zijn te volgen via de website [Leven in de Liemers](#). Aan Muziekstad is voor 2018 een aanvullende garantiesubsidie van € 10.000 verleend, conform motie M12 2018. Voor 2019 nemen wij budget voor deze aanvullende subsidie op in de begroting. Wij hebben aanvullende subsidies voor Buitenkijk en Kulturhus Giesbeek afgewezen.

5.2.4 Ondersteunen Meer Muziek in de Klas

Jaar realisatie 2018

Samen met basisscholen, muziekverenigingen, Pabo en Artez hogescholen, Kunstwerk! en de Liemerse gemeenten stimuleren we de komende jaren muzieklessen op school. Muziek maken en luisteren draagt bij aan het welzijn van kinderen en stimuleert creativiteit en sociale vaardigheden. Dankzij 'Meer Muziek in de Klas' bereiken we alle basisschoolleerlingen. Dit doen we zoveel mogelijk met bestaande middelen.

Stand van zaken

Status

De samenwerkingspartners hebben op 27 juni 2018 in het bijzijn van koningin Maxima een convenant ondertekend. Een stuurgroep is gevormd. Vanaf de start van het nieuwe schooljaar 2018-2019 rolt Kunstwerk! samen met muziekverenigingen en de basisscholen Meer Muziek in de Klas verder uit. Onze gemeente ondersteunt deze uitrol met een impulssubsidie.

5.2.5 Ondersteunen organisatie Kunstwerk!

Jaar realisatie 2018

Cultuur is de smaakmaker van onze gemeente en een gezonde culturele infrastructuur vormt de basis van een bloeiend cultureel leven. Kunstwerk!, de fusie van de vier Liemerse professionele culturele organisaties het Musiater, Bibliotheek de Liemers, het Liemers museum en de Volksuniversiteit voor Zevenaar e.o., vormt hier een belangrijk onderdeel van.

Wij subsidiëren het op elkaar afgestemde productaanbod op het gebied van kunst en cultuur, erfgoed, muziekonderwijs, lezen en literatuur, debat en educatie dat Kunstwerk! biedt. Middels prestatieafspraken zorgen wij er voor dat de producten van Kunstwerk! bijdragen aan identiteitsvorming, ontmoeting en ontplooiing. We zorgen dat Kunstwerk! actief de samenwerking met verenigingen zoekt.

De wettelijke educatie-taken van Bibliotheek de Liemers zijn volop in ontwikkeling. Wij zorgen er voor dat deze (het volgen van) goed onderwijs, het vinden van een baan of het aangaan van sociale contacten ondersteunen. Het betreft onder meer lees- en taalbevorderingsactiviteiten, doorlopende leerlijnen en burgerschapsvorming.

Omdat de culturele infrastructuur in de Liemers over de gemeentegrenzen heen ligt, stemmen we in deze af met de gemeenten Duiven, Westervoort en Montferland.

Stand van zaken

Status

Met Kunstwerk! zijn wij prestatie afspraken overeengekomen. Deze ontwikkelen wij de komende jaren verder. Wij volgen de ontwikkeling van Kunstwerk! bestuurlijk en ambtelijk, in afstemming met de andere Liemerse gemeenten.

5.2.6 Ontwikkelen Hal 12

Jaar realisatie 2019

Hal 12 biedt straks naast de publieksbalies van onze gemeente en de Regionale Sociale Dienst, producten en diensten op het gebied van cultuur, cinema, media, educatie en erfgoed. Geconcentreerd onder één dak ontstaat een gevarieerd aanbod voor een breed publiek, waarbij ontmoeten, ervaren en beleven centraal staat. Hal 12 wordt daarmee een podium voor samenwerking en biedt een belangrijke impuls voor het centrum.

De bouw is in het derde kwartaal van 2018 gestart. De opening staat gepland in het tweede kwartaal 2019.

Stand van zaken

Status

De partners (Kunstwerk!, het Filmhuis en Caleidoz) hebben hun herbevestiging voor huisvesting in Hal 12 afgegeven. De bouw verloopt volgens planning. Voor medewerkers zijn tijdelijke voorzieningen getroffen (kantine, fietsenstalling).

De Europese aanbesteding voor de horeca is gestart. De gunning volgt naar verwachting per januari 2019. Ondertussen werken wij de governance structuur en meerjarenexploitatie van de Hal verder uit. Ook zijn wij gestart met het opzetten van de programmering en de gezamenlijke dienstverlening. Het parkeerterrein op NS gronden aan het spoor nemen wij in het vierde kwartaal 2018 in gebruik.

5.3 Cultuurhistorisch erfgoed

5.3.1 Zorgdragen voor historisch erfgoed

Jaar realisatie 2022

Steeds meer monumentale kerken komen leeg te staan. Samen met de kerken en samenleving ontwikkelen we in 2018 beleid om te kijken hoe we de kerken toekomstbestendig maken. We ontwikkelen beleid om de verduurzaming van monumenten te bevorderen.

Het archeologische beleid is in 2019 tien jaar oud. We moeten dit herzien.

In het kader van harmonisering wordt het niveau van bescherming van monumentale objecten in de voormalige gemeente Rijnwaarden vanaf 2019 op het niveau gebracht van de oude gemeente Zevenaar, door inventariseren, onderzoeken en mogelijk aanwijzen als gemeentelijk monument.

Stand van zaken

Status

De uitvoering start in 2019.

5.4 Vrijtijdseconomie

5.4.1 Investeren in speelvoorzieningen

Jaar realisatie 2018

Kwaliteit van de speelplekken is van groot belang voor het gebruik. Met name de ondergrond van trapveldjes heeft het bij intensief gebruik zwaar te verduren. Hierdoor gaan kinderen er geen gebruik meer van maken. Vooral in de nabijheid van scholen kan een kunstgrasveld in de wijk uitkomst bieden. Zowel de kinderen uit de buurt als van de school kunnen er gebruik van maken. Wij hebben goede ervaringen opgedaan met het Cruyff Court in Zevenaar. Kinderen gaan weer naar buiten en bewegen.

Wij verwijzen hierbij naar de uitvoeringsagenda jeugd en maatschappelijke ondersteuning in het kader van kansrijk opgroeien. Hierin zijn activiteiten opgenomen voor het creëren van een kindvriendelijke omgeving en het bevorderen van een gezonde levensstijl.

Stand van zaken

Status

De voorbereiding voor het vervangen van de Cruyff Court hebben wij in samenwerking met de Cruyff foundation gestart. Eind 2018 is het project gereed.

5.4.2 Oppakken kansen recreatie en toerisme

Jaar realisatie 2022

Recreatie en toerisme is een van de speerpunten van onze gemeente. Ter uitvoering hiervan stellen wij samen met de sector een beleidsplan vrijetijdseconomie op.

Lopende projecten, onder andere in het kader van de subsidie Sterk Bestuur, handelen wij eerst af, zoals redoute Geuzenwaard, de augmented reality app met een route langs de redoutes. Zie ook de activiteit 5.4.3 Verder ontwikkelen toeristische infrastructuur.

Stand van zaken

Status

De activiteit loopt volgens planning:

- Op 23 april 2018 hebben we de augmented reality app rondom de redoutes gelanceerd.
- Redoute (hoornwerk) Geuzenwaard is op 24 juni 2018 feestelijk geopend in het bijzijn van gedeputeerde Schouten.
- Voor de nieuwe redoute Revensweerd zijn we op zoek naar de beste locatie.
- We zijn gestart met het opstellen van het beleidsplan vrijetijdseconomie.

5.4.3 Verder ontwikkelen toeristische infrastructuur

Jaar realisatie 2020

We zorgen dat de basis op orde komt en maken af waar we aan begonnen zijn, waaronder een aantal projecten vanuit de subsidie Sterk Bestuur. Zo maken we het wandelkeuzen netwerk af en realiseren vier klompenpaden. Ook brengen we de toeristische bebording op orde. Het ruiter- en menrouten netwerk breidt zich uit. In het kader van Rivierklimaatpark onderzoeken we de mogelijkheden van een fietsbrug over de IJssel. We onderzoeken of de paardensport ook van deze fietsbrug gebruik kan maken. We kijken of we samen met Stadt Emmerich en de Euregio de fietsverbinding tussen Lobith (bruggetje over Oude Rijn) en Elten kunnen verbeteren.

Stand van zaken

Status

Betreffende deze activiteit zijn de volgende zaken te melden:

- Wandelkeuzen netwerk: we zijn na de zomer van 2018 gestart met de volgende fase om te komen tot het wandelkeuzen netwerk.
- Klompenpaden: Gangen door de Strangen wordt in het vierde kwartaal van 2018 opgeleverd. We starten in het vierde kwartaal van 2018 met de Pannerdense Waard. Babberich loopt. Bingerden zit in de prefase.
- Toeristische bebording: er is een aantal groene nostalgische toeristische borden aangepast. We zijn nog niet gestart met harmonisatie van de toeristische bebording. Deze staat op de planning voor 2019.
- Ruiter- en menrouten netwerk: het deel op het Gelders Eiland ronden wij in 2018 af. In het vierde kwartaal van 2018 starten we met de rest van het Zevenaarse deel.
- Onderzoek naar fietsbrug over de IJssel: in het kader van het project Rivierklimaatpark hebben we een bureau opdracht verstrekt een economische visie op te stellen voor Rhederlaag. In de visie laten we ook onderzoeken wat de mogelijke effecten zijn van een brug over de IJssel op de gebieden Veluwe en Rhederlaag.
- Fietsverbinding Lobith-Elten: we onderzoeken of het mogelijk is de brug over de Oude Rijn tijdelijk te verbeteren om de actuele problemen daar op te lossen. Op die manier hebben we tijd en ruimte om - samen met Emmerich - te kijken naar mogelijkheden om de fietsverbinding te verbeteren gelijktijdig met het definitieve ontwerp voor de brug over de Oude Rijn.

5.4.4 Vergroten verblijfsmogelijkheden in gemeente

Jaar realisatie 2022

We gaan in gesprek met toeristisch-recreatieve ondernemers over hoe zij hun aanbod kunnen verbeteren en welke rol de gemeente daarbij speelt. Dit onderwerp nemen wij ook mee in de ontwikkeling van het beleidsplan vrijetijdseconomie en wordt in 2019 vervolgd met concrete maatregelen. We actualiseren en harmoniseren het camperplaatsenbeleid.

Stand van zaken

Status

In contact met toeristisch-recreatieve ondernemers spreken we regelmatig over het verbeteren van hun aanbod. Dit is een doorlopende activiteit, zoals bijvoorbeeld bij bedrijfsbezoeken. In het vierde kwartaal van 2018 en het eerste deel van 2019 stellen wij het beleidsplan vrijetijdseconomie op. In 2019 gaan wij het camperplaatsenbeleid actualiseren en harmoniseren.

5.4.5 Goed en netjes onderhouden openbaar gebied

Jaar realisatie 2018

Verbeteren beeldkwaliteit openbare ruimte (onderhoudskwaliteit)

Uit de monitor kwaliteit openbare ruimte kwam naar voren dat de kwaliteit gemiddeld laag tot basis scoort. Met name het vele onkruid in het openbaar groen en op verhardingen leidt tot een lage waardering. Ook de kwaliteit van de wegen scoort gemiddeld laag. Een kwaliteitsimpuls is nodig. We willen de beeldkwaliteit van de openbare ruimte verhogen. We stellen voor om voor het centrum, de begraafplaatsen, de hoofdwegen en accentplekken het niveau hoog voor de beeldkwaliteit na te streven. Voor de woonwijken, parken en bedrijventerreinen stellen we het niveau basis voor. Daarnaast willen we oude beplantingen renoveren om de kwaliteit van de woonomgeving te verbeteren.

Vervangen en verbeteren gemeentelijk bomenbestand

Beide voormalige gemeenten hebben recent een bomenbeleidsplan opgesteld. De plannen zijn op elkaar afgestemd. We zetten in op het behoud van het groene karakter van onze gemeente. We versterken dit door bomen aan te planten en te streven naar een duurzaam bomenbestand. We verbeteren of vervangen de bestaande structuren en realiseren nieuwe structuren. Ziekten, zoals essentaksterfte brengt de vervanging van een aantal boomstructuren in een versnelling.

Invoeren beheerpakket openbare ruimte

De Liemerse gemeenten hebben besloten te gaan werken met een integraal beheerpakket openbare ruimte. In dit pakket zijn alle onderdelen van de openbare ruimte opgenomen. Dit pakket is noodzakelijk voor het verstrekken van correcte informatie aan bestuur, organisatie en inwoners. Ook is dit pakket essentieel voor het maken van correcte beheerbegrotingen op basis van vastgestelde onderhoudsniveaus. Het heeft de voorkeur om dit systeem in één keer te vullen met data om snel de kwaliteitsslag te kunnen maken. Het vullen van het systeem is tijdrovend en kan niet binnen met de huidige formatie in eigen beheer geschieden.

Stand van zaken

Status

Verbetering beeldkwaliteit openbare ruimte (onderhoudskwaliteit)

Onderhoudsbestekken zetten we om naar beeldkwaliteitsbestekken volgens vastgesteld beleid. Aanbesteding van de beeldkwaliteitsbestekken voor 2019 en verder vindt voor het eind van 2018 plaats.

Vervangen en verbeteren gemeentelijk bomenbestand

In het 4e kwartaal verbeteren we de groeiplaatsen van een deel van de linden aan Ringbaan Noord. Offertes zijn aangevraagd en opdracht is verstrekt.

Invoeren beheerpakket Openbare Ruimte

Product Openbaar groen is ingevoerd in beheersysteem Kikker en opgeleverd. Onderdelen wegen en verlichting zijn voor het eind van het jaar klaar.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten					
Kadernota 2018-2022	8.763	8.172	8.241	8.256	8.255
Tot de 2e Voortgangsrapportage	147	35	46	22	22
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	8.910	8.206	8.287	8.278	8.277
Mutaties 2e Voortgangsrapportage					
<u>1. Autonome ontwikkelingen</u>					
Actualisatie kapitaallasten	49				
Openbaar groen	155				
<u>2. Actualisatie bestaand beleid</u>					
Combinatiefuncties	-50				
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	154				
Totaal lasten na de 2e Voortgangsrapportage	9.065	8.206	8.287	8.278	8.277
Baten					
Kadernota 2018-2022	1.603	1.096	1.038	1.038	1.038
Tot de 2e Voortgangsrapportage	104	15	26	2	2
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	1.706	1.111	1.063	1.040	1.040

Mutaties 2e Voortgangsrapportage

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten	8				
Vervallen vergoeding detachering personeel	-78	-78	-78	-78	-78
Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage	-70	-78	-78	-78	-78
Totaal baten na de 2e Voortgangsrapportage	1.636	1.033	985	962	962
Saldo voor bestemming	-7.428	-7.174	-7.302	-7.316	-7.315

Mutaties reserves

Onttrekkingen

Kadernota 2018-2022	197	5			
Tot de 2e Voortgangsrapportage	12	15	15	15	15
2e Voortgangsrapportage	26				
Totaal onttrekkingen reserves	234	20	15	15	15

Toevoegingen

Kadernota 2018-2022					
Tot de 2e Voortgangsrapportage	-100				
2e Voortgangsrapportage					
Totaal toevoegingen reserves	-100				

Totaal mutaties reserves	134	20	15	15	15
---------------------------------	------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Saldo na bestemming	-7.294	-7.153	-7.286	-7.301	-7.300
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Toelichting financiële ontwikkelingen

Lasten

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Openbaar groen

Door marktontwikkelingen zijn de aanbestedingen van de bestekken hoger uitgevallen dan begroot. Er zijn meer snoeiwerkzaamheden uitgevoerd vanwege stormschade. Dit is gedaan in het kader van veiligheidscontroles.

2. Actualisatie bestaand beleid

Combinatiefuncties

In de decembercirculaire 2017 zijn de bedragen gepubliceerd voor de decentralisatie-uitkering 'brede impuls combinatiefuncties' voor het jaar 2018. Voor onze gemeente is dit een bedrag van ruim € 163.000. Wij hebben, vanwege de herindeling, extra middelen ontvangen om de combinatiefuncties van 6,0 FTE uit te breiden naar 8,0 FTE. Deze integratie heeft ertoe geleid dat er nieuwe ideeën, zienswijzen en ontwikkelingsmogelijkheden voor de inzet van de combinatiefunctionarissen zijn ontstaan. In het vierde kwartaal onderzoeken wij de mogelijkheden om het werkgeverschap van de combinatiefunctionarissen anders te beleggen of regelen. Naar aanleiding van de huidige ontwikkelingen plannen wij met elk lid van de stuurgroep een individueel gesprek

om voornoemde ontwikkelingen te bespreken. Vanwege deze ontwikkelingen is het niet haalbaar om alle openstaande vacatures in 2018 in te vullen. Wij zetten het volledige bedrag in 2018 dan ook niet in.

Baten

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Vervallen vergoeding detachering personeel

Na de herindeling is er geen personeel uit de voormalige gemeente Rijnwaarden meer gedetacheerd bij het geprivatiseerde zwembad 'de Boskuul'. De geraamde opbrengsten hebben wij nu gecorrigeerd.

Toelichting mutaties reserves

Onttrekkingen 2e Voortgangsrapportage

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

6. SOCIAAL DOMEIN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden maatschappelijke ontwikkeling, jeugd, arbeidsparticipatie, leefbaarheid en wijkgericht werken, vrijwilligers- en mantelzorgbeleid. Samen vormen deze beleidsvelden het Sociaal Domein. Hier rekenen we ook natuur- en milieueducatie toe. Voor het realiseren van de opgaven in het Sociaal Domein nemen we ook onderdelen uit de beleidsvelden sport, cultuur, veiligheid, ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, gezondheid en onderwijs mee die bij andere programma's zijn ondergebracht.

Om de doelstellingen op het gebied van jeugd en maatschappelijke ondersteuning te bereiken hebben we 10 integrale ontwikkelroutes opgesteld, waar we op in zetten om de zorg in onze gemeente beter te organiseren. Hiermee kunnen we inzet van duurdere zorg voorkomen en ook kostenbesparingen in maatwerkvoorzieningen realiseren.

De 10 ontwikkelroutes zijn:

1. Vergroten van opgroeikansen
2. Bevorderen gezonde leefstijl van inwoners
3. Versterken samenwerking tussen zorg en veiligheid
4. Bevorderen regie woonsituatie van kwetsbare inwoners (beschermd wonen)
5. Bevorderen zelfstandig wonen ouderen
6. Versterken van samenwerking maatschappelijke partners
7. Vergroten van ruimte voor initiatieven
8. Vergroten toegankelijkheid van informatie, advies, ondersteuning en zorg
9. Vergroten grip op kosten en flexibiliteit om in te spelen op innovatie inkoop en initiatieven van inwoners en andere partners
10. Versterken van het tellen, luisteren en vertellen om ontwikkelingen in het sociaal domein te volgen (verhalen inwoners, cliëntervaring, kwantitatieve informatie).

Wat willen we?

Wij willen de kansen en mogelijkheden van (kwetsbare) inwoners vergroten.

Ontwikkelingen

Loondispensatie vervangt loonkostensubsidie

Het instrument loonkostensubsidie wordt vervangen door loondispensatie. Dat gaat gevolgen krijgen voor onze gemeente, omdat onze Regionale Sociale Dienst 'de Liemers' relatief veel met het instrument loonkostensubsidie werkt. Werkgevers kunnen met loondispensatie onder het wettelijk minimumloon betalen, al naar gelang de verdien capaciteit van de persoon in kwestie. Wij vullen, afhankelijk van de gemeentelijke inkomensvoorziening waar de betrokkene gebruik van maakt, het inkomen aan. Hiervoor moet de Participatiewet worden gewijzigd.

Beschut werk wordt verbreed

Het budget voor activering van en dienstverlening aan mensen in een kwetsbare positie wordt verhoogd, waarmee voor 20.000 extra personen de mogelijkheid voor beschut werk ontstaat. Dit leidt ertoe dat meer mensen met een beperking betaald werk kunnen verrichten, omdat gemeenten meer mogelijkheden krijgen om meer beschutte werkplekken te organiseren, maatwerk te bieden richting werk of werkgevers te 'ontzorgen'.

Nieuwe Wet inburgering

In de Kamerbrief: 'Hoofdpijnen veranderopgave inburgering' van 2 juli 2018 geeft de minister van SZW zijn denkrichting weer gericht op verbetering van het inburgeringsbeleid. De aanpassingen van het inburgeringsstelsel moeten ervoor gaan zorgen dat gemeenten betere mogelijkheden krijgen om zoveel mogelijk nieuwkomers zo snel mogelijk aan het werk te krijgen en op het vereiste taalniveau te krijgen. Het einddoel is dat inburgering van nieuwkomers in Nederland ten dienste staat van zo snel mogelijke participeren, liefst via betaald werk.

De nieuwe wet inburgering blijft het kader geven voor de eisen waaraan en de termijn waarbinnen de inburgeringsplichtige aan zijn verplichtingen moet voldoen. Dit geldt ook voor de sancties die voortvloeien uit verwijtbaar niet voldoen aan de inburgeringsplicht. De regierol van gemeenten wordt vastgelegd, evenals de bekostiging van het stelsel en de wijze waarop inburgeraars gefaciliteerd worden bij de inburgering. De Kamerbrief is inmiddels besproken in de Tweede Kamer en er is brede steun voor de plannen van de minister. De plannen worden - samen met de belangrijkste stakeholders - verder uitgewerkt tot een wetsvoorstel. In de huidige planning is voorzien dat inwerkingtreding in 2020 haalbaar moet zijn.

Voorkomen armoedeval

Wanneer mensen vanuit de bijstand aan het werk komen, is het van belang dat ze er ook echt op vooruit gaan. Daarom wil het kabinet met gemeenten afspraken maken over het lokaal beleid om de armoedeval te verkleinen. Ook blijft de huidige ruimte voor experimenten in de Participatiewet om bijstandsgerechtigden weer actief te krijgen op de arbeidsmarkt. Het regeerakkoord kondigt onder andere aan:

- verbeteren toegang gemeentelijke schuldhulpverlening
- betere samenwerking met partijen om oplopen van schulden te voorkomen
- preventie uithuisplaatsing, zeker als er kinderen bij betrokken zijn
- ruimte geven aan gemeenten om lokaal te experimenteren
- de overheid moet zelf als schuldeiser beter de beslagvrije voet respecteren en ruimte voor betalingsregelingen wordt verruimd
- samen met gemeenten en organisaties wordt landelijk dekkend netwerk van vrijwilligersprojecten gericht op schuldhulp georganiseerd
- extra geld van kabinet voor voorkomen van schulden/bestrijding van schulden in het bijzonder onder kinderen

Fonds Tekortgemeenten Sociaal Domein

In de Algemene Ledenvergadering van de VNG hebben de gemeenten besloten tot het instellen van het Fonds Tekortgemeenten Sociaal Domein, dat is bedoeld om financieel tegemoet te komen aan de gemeenten die kunnen aantonen dat ze in de jaren 2016 en 2017 tekort zijn gekomen aan de rijksuitkering voor de jeugdzorg en de nieuwe Wmo (dus niet op de 'oude' Wmo of de participatie). Het fonds is gevuld met € 200 miljoen, dat voor de helft is gevuld uit de rijksbegroting en voor de andere helft is opgebracht door een uitname uit het Gemeentefonds. Gemeenten die per 1 januari 2018 zijn heringedeeld, moeten voor de 'oude' gemeenten afzonderlijke aanvragen indienen. Wij hebben voor de voormalige gemeente Zevenaar een aanvraag voor een tegemoetkoming uit het fonds ingediend. De tekorten bij de voormalige gemeente Rijnwaarden waren in de betreffende jaren zodanig dat deze niet boven de in de regeling vastgestelde drempel uitkomen. Het totaal beschikbare bedrag voor alle gemeenten is € 200 miljoen. Als alle gemeenten samen meer terugvragen dan dit bedrag (wat te verwachten valt), zal er op de bedragen per gemeente worden gekort. Hierdoor is het nog niet zeker, welk bedrag onze gemeente zal ontvangen uit het fonds. Derhalve gaan wij in deze rapportage uit van een tegemoetkoming van € 650.000, dat is 50% van de ingediende aanvraag van € 1,3 miljoen.

Beleidskaders

- Visiedocument verbinding Jeugd en Passend Onderwijs in de Liemers (2015)
- Convenant Schoolveiligheid (Financiële en inhoudelijke onderlegger: Samenwerkingsagenda Veilig en Zorgzaam Schoolklimaat)
- Radar-rapport behorende bij raadsvoorstel 'Toekomst uitvoering participatiewet' (vastgesteld: raad Rijnwaarden 27-6-2017 en raad Zevenaar 6-7-2017)
- Agenda werk en economie (april 2018)
- Businesscase RSD (mei 2018)
- Beleidskader Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 en verder (2018)
- Regiovisie aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2015-2019 (2015)
- Notitie mantelzorgersbeleid Rijnwaarden 2016 – 2019 Rijnwaarden "in actie voor mantelzorgers" (2016)
- Visienota Vrijwillige inzet en Mantelzorgbeleid 2016-2020 (2016)
- Kaders professioneel welzijnswerk 2016/2019 Gemeente Rijnwaarden (2016)

WAT WILLEN WE?

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

Het versterken van de sociale structuur én de 'basis op orde' in onze gemeente. Het gaat hier om het geheel van inwoners, organisaties, diensten en voorzieningen. De essentie is de samenhang tussen de mensen te versterken, de leefbaarheid te vergroten en de participatie in de stad, dorpen en wijken te bevorderen. Wij versterken deze structuur onder andere door inwoners en organisaties te faciliteren bij initiatieven, hen daarbij te ondersteunen en te positioneren. Daarbij investeren we in ontmoeting dichtbij onze inwoners en maatschappelijke partners. Als regisseur stellen wij ons actief op om verbindingen te initiëren en te stimuleren. Het gaat tot slot ook om grip op de kosten en flexibiliteit ten aanzien van inkoop en verantwoording binnen het sociaal domein te versterken.

6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

We gaan op het gebied van jeugd en maatschappelijke ondersteuning meer uit van de kracht van de samenleving halen en daarbij aansluiten bij de leefwereld van inwoners en gezinnen. Onze activiteiten zijn erop gericht de inwoners in hun kracht te zetten en de samenleving actiever maken. Hierbij houden we oog voor kwetsbaarheid, vergrijzing en voor jeugd en gezin. Daarbij zijn we gericht op het verminderen van de kosten van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning.

6.3 (Arbeids)Participatie

Wij willen de zelfredzaamheid van onze inwoners, de sociale cohesie en de lokale economie bevorderen. Daarom streven wij naar een inclusieve arbeidsmarkt. Een arbeidsmarkt waaraan alle inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen deelnemen, ongeacht leeftijd, achtergrond of arbeidshandicap. Inwoners die minder zelfredzaam zijn, ondersteunen wij door middel van verschillende voorzieningen.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit

Status

6.1.1 Stimuleren en faciliteren initiatieven in de samenleving	
6.1.2 Versterken samenwerking met en tussen maatschappelijke partners (zoals Caleidoz)	
6.1.3 Vergroten toegankelijkheid informatie, advies, ondersteuning en zorg	
6.1.4 Vergroten grip op kosten	
6.1.5 Versterken tellen, luisteren en vertellen om ontwikkelingen in het sociaal domein te volgen	
6.2.1 Inkoop zorg en ondersteuning Jeugd en Wmo	
6.2.2 Stimuleren en ontwikkelen van preventieve activiteiten	
6.2.3 Versterken samenwerking tussen zorg en veiligheid	
6.2.4 Ondersteunen mantelzorgers	
6.2.5 Ondersteunen vrijwilligers	
6.3.1 Begeleiden mensen naar werk	
6.3.2 Uitvoeren Agenda Economie en Participatie	
6.3.3 Inburgeringsbeleid	
6.3.4 Minimabeleid (inclusief schuldhulpverlening)	

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

6.1.1 Stimuleren en faciliteren initiatieven in de samenleving Jaar realisatie 2021

Wij dagen onze inwoners, ondernemers en maatschappelijk middenveld uit om zelf met goede ideeën te komen en te participeren bij beleidsvorming. Wij organiseren hiervoor rondetafelgesprekken. Wij gaan het zelf organiserend vermogen en de denkkraft in de stad, wijken en dorpen optimaliseren. Uitgangspunten die we hierbij hanteren zijn: bewoners als eerste aan zet, gelijkwaardige partners, alleen op verzoek, 'ja en' cultuur, benut wat er is, olievlek en gewoon doen. Deze uitgangspunten passen we toe in Het Krachtlokaal: hét Zevenaarse platform voor inwonerinitiatieven. Het burgerbudget maakt het mogelijk om samen met de inwoners projecten op te pakken en te realiseren. Deze activiteit is verbonden met activiteiten in het kader van burgerparticipatie en leefbaarheid in programma o.

Stand van zaken

Status

Voor de contacten met de wijken en dorpen in onze gemeente zijn vanaf 1 juni 2018 3 medewerkers verantwoordelijk.

Aansluitend op de beleidsnotitie 'Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 en verder' hebben wij in kwartaal 2 en 3 van 2018 een uitvoeringsagenda opgesteld. Daarin geven wij aan wat wij de komende jaren gaan doen op de ontwikkellijn 'versterken samenwerken maatschappelijke partners'. In het vierde kwartaal van 2018 starten we met het nog meer betrekken van jongeren bij de uitvoeringsagenda jeugd en maatschappelijke ondersteuning. De wijze waarop werken wij in 2018 nog verder uit.

6.1.2 Versterken samenwerking met en tussen maatschappelijke partners (zoals Caleidoz) Jaar realisatie 2018

Voor het realiseren van de structuurversterking in het Sociaal Domein is een goede samenwerking met maatschappelijke partners relevant. Caleidoz is als lokale welzijnsorganisatie een belangrijke partner. Met Caleidoz komen we tot een opzet voor de toekomst van het welzijnswerk in onze gemeente.

Stand van zaken

Status

In kwartaal 2 en 3 van 2018 hebben wij aansluitend op de beleidsnotitie 'Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 en verder' een uitvoeringsagenda opgesteld. Daarin geven wij aan wat wij de komende jaren gaan doen op dit vlak vanuit de ontwikkellijn 'tellen, luisteren en vertellen'. Op het vlak van participatie werken wij nauw samen met de RSD, het UWV en WSP. Vanuit die samenwerking zijn we in 2018 de 'pilot samenwerking UWV' opgestart.

6.1.3 Vergroten toegankelijkheid informatie, advies, ondersteuning en zorg Jaar realisatie 2022

Het voeren van eigen regie door inwoners staat of valt met de toegankelijkheid van informatie, advies, ondersteuning en zorg. Wij stellen daarom alles in het werk om ervoor te zorgen dat iemand die iets nodig heeft de kortste en snelste weg weet te vinden. Of iemand nu het adres van de lokale voetbalclub zoekt of acuut intensieve zorg nodig heeft, de weg naar het antwoord moet snel gevonden worden, zonder omwegen of onnodig oponthoud. Dit vraagt om een slimme inrichting van het hele veld en om adequate informatie hierover voor iedereen die dit aangaat.

Stand van zaken

Status

Onze gebiedsteams bieden onze inwoners informatie en passende ondersteuning. Niet alle voorzieningen zijn even bekend bij inwoners en samenwerkingspartners. Er zijn verschillende sociale kaarten beschikbaar. Wij werken in 2018 aan een nieuwe, toegankelijke en goed doorzoekbare (digitale) sociale kaart.

In kwartaal 2 en 3 van 2018 hebben wij aansluitend op de beleidsnotitie 'Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 en verder' een uitvoeringsagenda opgesteld. Daarin geven wij aan wat we de komende jaren gaan doen op dit vlak vanuit de ontwikkellijn 'toegankelijkheid van informatie, advies, ondersteuning en zorg'.

6.1.4 Vergroten grip op kosten

Jaar realisatie 2022

Meer grip op financiën is essentieel om goed in te (kunnen) spelen op (toenemende) ondersteunings- en zorgvragen. Tegelijkertijd is er de wens om in de aanpak meer flexibiliteit in te bouwen om bijvoorbeeld (tijdelijke) initiatieven te honoreren en om budget te reserveren voor de inzet van subsidies en innovatie. Flexibiliteit is ook wenselijk om de verschuiving te realiseren van individuele maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen, waarbij we meer preventief en domeinoverstijgend te werk gaan: jeugd, maatschappelijke ontwikkeling, participatie en onderwijs.

Stand van zaken

Status

In 2018 zijn wij bezig om meer in control te komen in het Sociaal Domein met specifieke aandacht voor grip op de kosten.

Hieraan werkt een ambtelijke taskforce. We verwachten een blauwdruk voor een toekomstbestendige financiële inrichting en verantwoording eind kwartaal 4 van 2018.

In kwartaal 2 en 3 van 2018 hebben wij aansluitend op de beleidsnotitie 'Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 en verder' een uitvoeringsagenda opgesteld. Daarin geven wij aan wat we de komende jaren gaan doen op dit vlak vanuit de ontwikkellijn 'vergroten grip op kosten'. Dit traject sluit aan bij de werkzaamheden van de taskforce.

6.1.5 Versterken tellen, luisteren en vertellen om ontwikkelingen in het sociaal domein te volgen

Jaar realisatie 2022

Om de ontwikkelingen in het sociaal domein te volgen, bij te sturen en te delen is het belangrijk instrumentarium te ontwikkelen om te monitoren. Het gaat hierbij onder andere om verhalen van inwoners, cliëntervaringen en kwantitatieve informatie.

Stand van zaken

Status

In 2018 stellen wij aansluitend op de beleidsnotitie 'Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 en verder' een uitvoeringsagenda op. Daarin geven wij aan wat we de komende jaren gaan doen op dit vlak vanuit de ontwikkellijn 'tellen, luisteren en vertellen'. We gaan deze ontwikkellijn verder uitbreiden naar het hele sociaal domein. Daarbij benutten we de cliënt ervaringsonderzoeken, de ervaringen met de pilot 'data gedreven sturing' en de opbrengsten van de intensivering van de samenwerking tussen de RSD, het UWV en WSP.

6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

6.2.1 Inkoop zorg en ondersteuning Jeugd en Wmo

Jaar realisatie 2022

We bieden zorg- en ondersteuningstrajecten (maatwerkvoorzieningen) jeugdhulp en Wmo door middel van regionale inkoop via de modulaire gemeenschappelijke regeling (MGR) en inkoop op bovenregionale- en landelijk schaal. We zoeken hierbij continu naar mogelijkheden om de kosten te beheersen. Ook voor de komende periode is dit gezien de grote omvang in relatie tot de gemeentebegroting een belangrijk speerpunt.

Stand van zaken

Status

Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning is ingekocht. Regionaal werken wij samen aan innovatie van inkoop jeugd en maatschappelijke ondersteuning aan de hand van regionale innovatieplannen. Ook dienen we in oktober 2018 vanuit de regio een aanvraag in voor landelijke innovatiegelden jeugd vanuit het landelijke actieprogramma 'zorg voor de jeugd'. Dit doen we aan de hand van een regionaal transformatieplan Jeugdhulp 2018-2020. Dit plan sluit aan op het reeds bestaande regionale innovatieplan jeugd.

In de beleidsnotitie Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning is veel aandacht voor preventieve activiteiten. Hiermee kunnen we inzet van duurdere zorg voorkomen en ook kostenbesparingen in maatwerkvoorzieningen realiseren.

De ontwikkelroutes gericht op preventie zijn:

- Vergroten van opgroeikansen
- Bevorderen gezonde leefstijl van inwoners
- Bevorderen regie woonsituatie van kwetsbare inwoners (beschermd wonen)
- Bevorderen zelfstandig wonen ouderen

Stand van zaken

Status

Vergroten opvoed kansen

In het derde kwartaal van 2018 zijn de pilots praktijk ondersteuner Jeugd GGZ geëvalueerd. In het vierde kwartaal van 2018 volgt een beslissing over de voortzetting van deze pilots. We hebben onze aanpak op complexe scheidingen geïntensiveerd en ook vanuit de regio zijn hierop nieuwe initiatieven ontwikkeld zoals de scheidingscursus van de Raad voor de kindbescherming waarin met de lokale toegang wordt samen gewerkt. Eind 2018 sluiten we met diverse activiteiten aan bij de landelijke week van de pleegzorg.

Beschermd thuis

Onze gemeente is sinds 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van maatschappelijke opvang en beschermd wonen. De gemeente Arnhem treedt voor de regiogemeenten op als budgethouder en trekker van de regionale samenwerking. Gestimuleerd door het rijk vindt een transformatie plaats van regionaal georganiseerde institutionele zorg naar lokaal georganiseerde zorg in de wijk. Deze verandering vraagt voorbereiding op de lokale samenleving. Vanaf 2021 worden de middelen verdeeld over alle gemeenten. Een objectief verdeelmodel moet hiertoe nog worden opgesteld. Mogelijke gevolgen voor onze begroting zijn nog niet in beeld.

Zelfstandig wonen ouderen

In 2018 hebben wij een hulpkaart opgesteld en verspreid onder inwoners. Dit is een invulkaart voor inwoners met hun persoonlijke gegevens en voor hun belangrijke gegevens van mantelzorgers en hulporganisaties. Deze kaart draagt eraan bij dat ouderen langer zelfstandig kunnen wonen.

Eind 2018 stellen wij aansluitend op de beleidsnotitie 'Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 en verder' een uitvoeringsagenda op. Daarin geven wij aan wat wij de komende jaren gaan doen op dit vlak.

Zorg en veiligheid liggen in de aanpak vaak in elkaars verlengde. Om goede ondersteuning en zorg tot stand te brengen en te handelen in het belang van de veiligheid en leefbaarheid, moeten (zorg)professionals goed samenwerken met hun veiligheidspartners. Ook is de ontwikkeling van een preventieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in samenwerking met de lokale toegang en zorg- en maatschappelijke partners belangrijk.

Stand van zaken

Status

Wij werken aan een programmatische aanpak voorkoming van escalatie (AVE). Doel hiervan is om de zorg- en veiligheidsketen beter op elkaar te laten aansluiten, zodat de samenwerking gestructureerd verloopt. Hierbij is het Veiligheidshuis betrokken wanneer er opgeschaald dient te worden. Aanleiding hiervoor is de eis die gesteld is voor een sluitende aanpak verwarde personen en de professionaliseringsslag binnen Veilig Thuis. Deze is in het eerste kwartaal van 2019 gereed. Veilig Thuis is ondergebracht bij de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM). Met Veilig Thuis en de gebiedsteams zijn samenwerkingsafspraken gemaakt. Inwoners met zorgsignalen kunnen terecht bij Veilig Thuis. We werken in de regio volgens de verplichte meldcode

huiselijk geweld en kindermishandeling.

De kosten voor Veilig Thuis nemen in 2018 toe ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2018 van Veilig Thuis en ook voor 2019 wordt een stijging verwacht. Dit komt door reguliere ontwikkelingen binnen Veilig Thuis en door nieuwe wettelijke taken, onder andere rondom de aanscherping van de meldcode. Deze stijging verwerken wij in de begroting van 2019.

Regionaal is er een visie én regionaal uitvoeringsprogramma huiselijk geweld en kindermishandeling 2015-2019 opgesteld. In het vierde kwartaal van 2018 en de eerste helft 2019 wordt deze herzien. We verwachten dat deze medio 2019 gereed is.

6.2.4 Ondersteunen mantelzorgers Jaar realisatie 2019

Wij zetten in op waardering en ondersteuning van mantelzorgers door het aanbieden van voorzieningen die de zorg van mantelzorgers moeten verlichten. Daarnaast zetten wij in op ondersteuning van de mantelzorger door zijn/haar omgeving: onderwijs, bedrijfsleven, zorginstellingen en verenigingsleven. Hiertoe realiseren wij een expertisecentrum mantelzorg. De bestaande budgetten mantelzorg zijn hiervoor toereikend.

Stand van zaken

Status

Het expertisecentrum 'Mantelzorg Zevenaar' is van start gegaan. De publiekscampagne is in het derde kwartaal van 2018 gestart.

6.2.5 Ondersteunen vrijwilligers Jaar realisatie 2018

Wij ondersteunen vrijwilligers. Wij doen dit door maatregelen ter ondersteuning aan te bieden, in het bijzonder voor de vrijwilligersorganisaties die actief zijn en activiteiten organiseren die bijdragen aan de uitvoering van Wmo-taken. Daarnaast onderzoeken wij de mogelijkheid de inzet van de lokale vrijwilligers te erkennen en een blijk van waardering te geven. Dit kan bijvoorbeeld door een vrijwilligersonderscheiding toe te kennen.

Stand van zaken

Status

Wij voeren gesprekken met Caleidoz over de vormgeving van een vrijwilligersprijs.

6.3 (Arbeids)Participatie

6.3.1 Begeleiden mensen naar werk Jaar realisatie 2018

Het beleid is erop gericht om zoveel mogelijk werkzoekenden aan een baan te helpen. Wij richten ons hierbij op de doelgroep: mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt én op het werk fit maken van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. De Regionale Sociale Dienst (RSD) is de netwerkorganisatie die in nauwe samenwerking met ondernemers, onderwijs en andere overheden (3 O's) invulling geeft aan ons beleid dat gericht is op een inclusieve arbeidsmarkt.

We starten een pilot met het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) om te voorkomen dat mensen vanuit de Werkloosheidswet (WW) doorstromen naar de bijstand.

Stand van zaken

Status

Nieuwe opdracht RSD 2018

U hebt op 4 juli 2018 een besluit genomen over de nieuwe opdracht voor de RSD. Met deze opdracht wordt geïnvesteerd in mensen (= het werk fit maken van mensen) en wij faciliteren de RSD hiervoor (= transformatie RSD tot netwerkorganisatie voor werk en participatie in de regio).

Verkenning optie mede-eigenaarschap onze gemeente in Scalabor

In het vierde kwartaal 2018 gaan wij de mogelijkheid van een eventueel mede-eigenaarschap van onze gemeente in het Arbeidsontwikkelbedrijf Scalabor verder verkennen. Wij informeren u periodiek over de stand van zaken met betrekking tot deze verkenning.

Start Pilot UWV

Nadat u bij de kadernota 2018 hebt ingestemd met de pilot met het UWV zijn wij met de voorbereidingen gestart. In samenspraak met het UWV hebben wij een gezamenlijke pilot ontwikkeld. Deze is erop gericht om te voorkomen dat mensen vanuit de WW doorstromen naar de bijstand en om WW-ers zo snel mogelijk van de eventuele zorg te voorzien die nodig is.

6.3.2 Uitvoeren Agenda Economie en Participatie Jaar realisatie 2019

Met de agenda Economie en Participatie willen wij kansen op de arbeidsmarkt voor inwoners stimuleren door te investeren in een stevigere verbinding tussen onderwijs, ondernemers en overheid. Hiervoor versterken wij het accounthouderschap, investeren wij in scholing, ontwikkelen wij leerwerkcentra, werken wij aan sociale impact en benutten wij de grensregio, samen met de ons omringende gemeenten, het onderwijs, ondernemers en andere overheden.

Stand van zaken

Status

Wij verbinden door de agenda werk en economie de beleidsterreinen werk en inkomen en economische zaken. Ook regionaal waar de gemeenten Montferland, Duiven, Westervoort, Doesburg en onze gemeente elkaar weten te vinden. Ter uitwerking van de agenda werk en economie liggen er drie voorstellen ter bespreking voor aan de gezamenlijke portefeuillehouders van deze gemeenten. Het eerste voorstel wat ter bespreking voor ligt is om te bekijken of een 'huis van de Liemers' haalbaar is. Hierin wordt de structuur tussen werk en inkomen en EZ geoptimaliseerd. Het tweede voorstel dat ter bespreking voor ligt is om geld uit te trekken om de agenda werk en economie verder vorm te geven. Door u is hier al bij de kadernota in voorzien. Het derde voorstel betreft om daarna een ambtelijke werkgroep aan het werk te zetten om met gerichte voorstellen te komen:

1. Versterken van subregionaal accounthouderschap;
2. Investering in scholing;
3. Leerwerkcentra in onze subregio;
4. Social impact programma;
5. Verder benutten van de grensregio.

Uiteraard informeren wij u over de voortgang.

6.3.3 Inburgeringsbeleid Jaar realisatie 2022

We zetten ons er voor in dat statushouders zo snel mogelijk kunnen beginnen met integreren en participeren. We doen dat samen met alle inwoners van onze gemeente. Integratie en participatie starten direct bij de huisvesting van de statushouder in onze gemeente.

Stand van zaken

Status

Hiervoor is per 1 juli 2018 de capaciteit van de RSD uitgebreid met een functionaris die zich specifiek richt op statushouders. Hierdoor krijgen wij meer zicht op de problematiek binnen deze doelgroep en wordt er gelijk gestart met het begeleidingstraject.

6.3.4 Minimabeleid (inclusief schuldhulpverlening) Jaar realisatie 2019

Het gemeentelijk minimabeleid is gericht op het voorkomen en bestrijden van armoede en schulden. Schuldhulpverlening wordt laagdrempelig aangeboden. Inkomensondersteuning is er voor onze inwoners die voor langere tijd zijn aangewezen op een laag inkomen. Onze inkomensondersteuning is erop gericht om onze inwoners te laten participeren in de samenleving.

Stand van zaken

Status

- Wij realiseren in 2018 een website. Door de website kunnen maatschappelijke partners signalen van schulden op een eenvoudige en snelle manier delen met onze gemeente.
- Wij hebben de onderzoeksresultaten van de evaluatie minimabeleid met u gedeeld. De resultaten verwerken wij in de nieuwe notitie schulden en armoede.
- Wij hebben gesproken met een grote groep maatschappelijke partners die betrokken zijn bij de armoede en schuldenproblematiek in onze gemeente. De kennis en ervaringen verwerken wij in de nieuwe notitie schulden en armoede.
- Het kindpakket is uitgebreid met huiswerkbegeleiding. Leerlingen uit het regulier onderwijs - waarvan ouders weinig te besteden hebben- komen in aanmerking.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten					
Kadernota 2018-2022	49.891	49.687	48.885	48.822	48.641
Tot de 2e Voortgangsrapportage	82	44	44	44	44
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	49.973	49.731	48.929	48.866	48.685
Mutaties 2e Voortgangsrapportage					
<u>1. Autonome ontwikkelingen</u>					
Actualisatie kapitaallasten	-4				
Hogere bijdrage SDL	254				
<u>2. Actualisatie bestaand beleid</u>					
Versterken armoede- en schuldenbeleid	72	72	72	72	72
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	322	72	72	72	72
Totaal lasten na de 2e Voortgangsrapportage	50.296	49.803	49.001	48.938	48.757
Baten					
Kadernota 2018-2022	12.874	12.473	12.068	12.068	12.068
Tot de 2e Voortgangsrapportage					
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	12.874	12.473	12.068	12.068	12.068
Mutaties 2e Voortgangsrapportage					
Totaal baten na de 2e Voortgangsrapportage	12.874	12.473	12.068	12.068	12.068
Saldo voor bestemming	-37.421	-37.330	-36.933	-36.870	-36.689
Mutaties reserves					
<i>Onttrekkingen</i>					
Kadernota 2018-2022	50	175	25		
Tot de 2e Voortgangsrapportage	342	24	24	24	24
Totaal onttrekkingen reserves	392	199	49	24	24

<i>Toevoegingen</i>					
Kadernota 2018-2022	-200				
Tot de 2e Voortgangsrapportage	-280				
2e Voortgangsrapportage					
Totaal toevoegingen reserves	-480				
Totaal mutaties reserves	-88	199	49	24	24
Saldo na bestemming	-37.509	-37.131	-36.884	-36.846	-36.665

Toelichting financiële ontwikkelingen

Lasten

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Hogere bijdrage SDL

In juli 2018 is de gewijzigde begroting 2018 en de meerjarenbegroting 2019-2022 van de SDL door het AB vastgesteld. De financiële gevolgen voor 2018 hebben betrekking op RSD en nemen wij op in deze voortgangsrapportage. De hogere lasten worden veroorzaakt door loon- en prijsontwikkelingen, een hoger aandeelpercentage van de toegerekende exploitatiekosten, toename van de formatie en een correctie in verband met een foutieve raming van de salariskosten in de vastgestelde begroting 2018.

2. Actualisatie bestaand beleid

Versterken armoede- en schuldenbeleid

Ter versterking van het gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid stelt het Rijk voor de jaren 2018 tot en met 2020 geld ter beschikking voor het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede, in het bijzonder onder kinderen. Deze middelen worden in onze gemeente zodanig ingezet dat een impuls wordt gegeven aan een verbetering van de toegang tot en de effectiviteit van de gemeentelijke schuldhulpverlening en de versterking van de lokale regie op het armoedebeleid. De van het rijk ontvangen middelen die in enig jaar (nog) niet worden besteed, worden -via de resultaatbestemming bij de jaarrekening- toegevoegd aan het exploitatiebudget van het nieuwe jaar.

7. VOLKSGEZONDHEID EN DUURZAAMHEID

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden volksgezondheid, milieu en duurzaamheid. Volksgezondheid richt zich op een gezonde leefomgeving en leefstijl. Duurzaamheid en milieu richten zich op energietransitie, CO₂ reductie, water (riolering), geluid, lucht, bodem en grond- en afvalstoffen. Ook gaat dit programma over de toezichhoudende en handhavende taken binnen deze beleidsvelden.

Wat willen we?

Behouden en bevorderen van een duurzame en gezonde leefomgeving voor nu en de volgende generaties.

Ontwikkelingen

Duurzaamheid en energietransitie

De ambitie richt zich nu op het energieneutraal worden, landelijk is de ontwikkeling ingezet om ook 'klimaatneutraal' te zijn. Een voorbeeld hiervan is de aanstaande 'Regionale Energie en Klimaat Strategieën (REKS)'. Dit vraagt om extra inspanningen (middelen). Hieronder vallen ook de ontwikkelingen in het kader van de landelijk ambitie voor de transitie naar aardgas loos.

Beleidskaders

- Milieubeleidsplan 2013-2030
- Routekaart ...op weg naar een energieneutraal Zevenaar 2016-2020
- Regio visie publieke gezondheid Gelderland-Midden 2017-2020
- Beleidskader Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 en verder (2018)

WAT WILLEN WE?

7.1 Gezondheidszorg

We willen dat iedereen in onze gemeente gezond kan leven en opgroeien. Het accent ligt daarbij op jeugd en ouderen.

7.2 Duurzaamheid (energietransitie en CO₂ reductie)

In 2020 is minimaal 20% van de benodigde energie voor onze hele gemeente duurzaam opgewekt. In 2040 is dit 100%.

7.3 Duurzaam inzamelen en verwerken afval

In 2020 voldoen wij aan de doelstelling uit het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Die doelstelling is maximaal 100 kg restafval per inwoner in 2020.

7.4 Afvalwater en waterhuishouding

Wij willen de duurzaamheid in de buitenruimte bevorderen. Daarnaast hebben wij de wettelijke zorgplicht om het stedelijk afvalwater in te zamelen en te transporteren, de afvoer van het regenwater in de openbare ruimte en de grondwaterstand. Deze gemeentelijke taken zijn vastgelegd in het Watertakenplan De Liemers (WTP) 2017-2021.

7.5 Milieu

Wij willen een duurzame en gezonde omgeving om in te leven. Samen met de Omgevingsdienst Regio Arnhem zetten we ons daarom in voor een doelmatige uitvoering en handhaving van milieuwetgeving.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Status
7.1.1 Uitvoeren programma Korte Voorzieningsketens	
7.1.2 Versterken publieke gezondheid	
7.2.1 Invoeren van circulaire economie in Zevenaar	
7.2.2 Energie neutraal maken eigen organisatie	
7.2.3 Onderzoeken differentiatie bouwleges op basis van Energieprestatie coëfficiënt (EPC)	
7.2.4 Onderzoeken mogelijkheden deelname campagne fairtrade gemeente	
7.2.5 Op weg naar aardgas loos Zevenaar	
7.2.6 Uitvoeren 'Gelders Energieakkoord in uitvoering' (2018-2023)	
7.2.7 Uitvoeren van de Routekaart ...op weg naar een energie neutraal Zevenaar (2016-2020)	
7.2.8 Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Routekaart energietransitie Regio Arnhem Nijmegen (2018-2023)	
7.3.1 Verminderen restafval per inwoner (max. 100 kg)	
7.4.1 Uitvoeren duurzaamheidsmaatregelen Watertakenplan	
7.5.1 Door stimuleren en handhaven wordt energie bespaart in het bedrijfsleven	

7.1 Gezondheidszorg

7.1.1 Uitvoeren programma Korte Voorzieningsketens	Jaar realisatie	2018
We willen het POP3 project Korte Ketens in het Liemers Landschap faciliteren. Hiermee bevorderen we voedselbewustwording en gezond eetgedrag onder onze inwoners.		

Stand van zaken	Status
Het project startte succesvol in november 2017 met tal van activiteiten zoals bijvoorbeeld een smaakfestival, workshops voor producenten en gemeenten en het kookfestijn. In oktober 2018 hebben we een slotmanifestatie gehouden.	

7.1.2 Versterken publieke gezondheid	Jaar realisatie	2018
De publieke gezondheidszorg is direct verbonden met ontwikkelingen in bijvoorbeeld het sociaal domein en de Omgevingswet. Verschillende beleidsterreinen kunnen invloed uitoefenen op het stimuleren van een gezonde leefomgeving en leefstijl. Zo is het bevorderen van een gezonde leefstijl van inwoners één van de ontwikkellijnen in het beleidsplan Jeugd en Wmo. De nadruk ligt op veerkracht, eigen regie en welbevinden van de inwoners. Er is een regiovisie opgesteld voor de periode 2017-2020.		

Stand van zaken	Status
In 2018 stellen wij een lokale, aanvullende notitie op.	

7.2 Duurzaamheid (energietransitie en CO2 reductie)

7.2.1 Invoeren van circulaire economie in Zevenaar Jaar realisatie 2023

Voor het slagen van de energietransitie is een ander economisch model nodig: de Circulaire Economie. Hiermee optimaliseren we hergebruik én minimaliseren we waardevernietiging. Het Rijk heeft hier het Rijksbrede programma Circulaire Economie 'Nederland circulair in 2050' voor opgesteld. Wij vertalen dit concreet naar een:

- andere wijze van ontwerpen (planvorming, openbare ruimte e.d.)
- andere wijze van opdrachtverlening (aanpassen inkoop- en aanbestedingsbeleid e.d.)
- andere financiële afwegingen (zoals Total Cost of Ownership, het 'ontschotten' van potjes e.d.)
- een andere werkwijze van afval naar grondstof (in samenwerking met bedrijven, waterschap en gemeenten).

Stand van zaken

We hebben in onze gemeente het Circulairfietspad aangelegd dat op 28 mei 2018 met een minisymposium over circulair aanbesteden is geopend. Het fietspad bestaat uit grasfalt en betonplaten met olifantengras. De werkwijze van circulair aanbesteden krijgt waar mogelijk een vervolg.

De ervaringen van het circulair fietspad op het gebied van onder andere planvorming, opdrachtverlening en financiële afwegingen zijn input zijn voor interne processen en werkwijzen.

Status

7.2.2 Energie neutraal maken eigen organisatie Jaar realisatie 2025

Wij streven in 2025 naar een energieneutrale eigen organisatie. Hiervoor voeren we projecten uit op het gebied van gebouwen en vastgoed, bedrijfsvoering en mobiliteit.

In één van de projecten voeren we een onderzoek uit naar de manier waarop we ons eigen wagenpark verduurzamen.

Stand van zaken

We hebben eind 2018 een plan voor het energieneutraal maken van het eigen wagenpark gereed.

Status

7.2.3 Onderzoeken differentiatie bouwleges op basis van Energieprestatie coëfficiënt (EPC) Jaar realisatie 2019

Wij gaan onderzoeken of het mogelijk is de gemeentelijke bouwleges bij nieuwbouwwoningen gedifferentieerd te heffen. Hierbij zal een relatie worden gelegd met de wettelijke energieprestatie-eisen.

Stand van zaken

Wij voeren het onderzoek in het vierde kwartaal 2018 uit.

Status

7.2.4 Onderzoeken mogelijkheden deelname campagne fairtrade gemeente Jaar realisatie 2021

'Fairtrade gemeente' is een predicaat dat vanuit 3 samenwerkende fairtrade organisaties kan worden toegekend als een gemeente op 6 criteria inzet toont voor fairtrade. Het gaat dan om gemeente in de zin van 'lokale gemeenschap', niet enkel 'gemeentelijke overheid'. Wij onderzoeken of er in de lokale samenleving animo is voor een werkgroep die fairtrade (en het behalen van het predicaat) wil oppakken. Fairtrade nemen wij op in ons gemeentelijke inkoopbeleid, mogelijk onder het bredere vaandel van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen'. Het facet fairtrade brengen wij periodiek onder de aandacht van inkomende budgethouders en betrokken in de periodieke peiling rond het inkoopbeleid.

Stand van zaken

Status

We hebben nog geen activiteiten gepland. In de kadernota is realisering later in deze collegeperiode voorzien.

7.2.5 Op weg naar aardgas loos Zevenaar

Jaar realisatie 2040

In 2020 is duidelijk hoe we onze gemeente aardgas loos gaan maken (warmtevisie en uitvoeringsprogramma). In twee wijken gaan we als 'proeftuin' aan de slag. Deze ervaringen en de regionale ontwikkelingen zoals de 'Wijk van de Toekomst' (Gelders Energieakkoord) gebruiken en volgen we. Bijvoorbeeld voor het opstellen van de warmtevisie en het uitvoeringsplan. In 2040 is Zevenaar van het aardgas af. Het uitfaseren van aardgas is naast een technisch vraagstuk ook een sociaal en financieel vraagstuk dat de nodige inzet vergt.

Stand van zaken

Status

We zijn gestart met de voorbereidingen van de Warmtevisie en het Warmte transitieplan. Hiervoor overleggen wij met verschillende stakeholders. Eind 2018 is de Warmtevisie gereed waarin de mogelijkheden voor onze gemeente zijn aangegeven.

7.2.6 Uitvoeren 'Gelders Energieakkoord in uitvoering' (2018-2023)

Jaar realisatie 2023

Wij zetten extra in op het uitvoeren van het Gelders Energieakkoord (zoals de discussietafels Inkoop, Wijk van de Toekomst en Samenwerking). Voor deze extra inzet is extra capaciteit (externe ondersteuning) nodig.

Stand van zaken

Status

Wij zijn ambtelijk aangesloten bij de tafel Wijk van de Toekomst en bestuurlijk bij de Borgingscommissie en de tafel Inkoop.

7.2.7 Uitvoeren van de Routekaart ...op weg naar een energie neutraal Zevenaar (2016-2020)

Jaar realisatie 2040

De Routekaart is een uitvoeringsagenda met verschillende projecten die bijdragen aan de CO₂-reductie en om energieneutraal te worden. Wij streven er naar om al in 2040 energieneutraal te zijn. Dit doen we onder andere door het professionaliseren van het Liemers Energieloket om nog beter de inwoner te bereiken, maar ook door een duurzaamheidsfonds waar initiatieven van derden gebruik van kunnen maken.

Stand van zaken

Status

Liemers Energieloket

Gezamenlijk wordt door de Liemerse gemeenten niet voldaan aan de voorwaarden van de provincie van cofinanciering. Hierdoor zijn alleen de eigen budgetten van de Liemerse gemeenten ingezet voor de professionalisering van het loket.

De actie *Winst uit je Woning* is in het voorjaar 2018 ook in onze gemeente geweest. De informatiebijeenkomst was druk bezocht (circa 500 personen). Woningeigenaren krijgen een advies om het eigen huis te verduurzamen.

7.2.8 Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Routekaart energietransitie Regio Arnhem Nijmegen (2018-2023)

Jaar realisatie 2023

Ook de Regio Arnhem Nijmegen staat voor een opgave (in 2050 energieneutraal). Dit is een opgave voor alle vier de bestaande Portefeuillehouders-overleggen (Duurzaamheid, Mobiliteit, Wonen en Economie). De coördinatie is vanuit het portefeuillehoudersoverleg Duurzaamheid en wordt voorbereid via de regionale Icoongroep Slimme Duurzaamheid. Voor het halen van de opgave is het uitvoeringsprogramma opgesteld waarbij de focus van de regionale samenwerking ligt bij:

- Regionale Energie- en Klimaatstrategie (REKS)
- Energietransitie gebouwde omgeving
- Duurzame bedrijventerreinen
- Duurzaam en circulair inkopen en aanbesteden

Stand van zaken

Status

Regionaal Energie Strategie (RES)

Landelijk zijn er afspraken gemaakt (Rijk, Interprovinciaal Overleg (IPO), Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en Unie van Waterschappen (UvW)). Deze afspraken werken we regionaal uit. De *Energietransitie gebouwde omgeving* is een onderdeel van het RES geworden.

Vanwege de recente landelijke afspraken en het daarbij behorende tijdspad is het tijdig informeren van u over de consequenties en het vervolgtraject wenselijk. Wij willen graag hiervoor gebruik maken van de reguliere commissievergaderingen waar dit onderwerp als vast agendapunt opgevoerd kan worden.

Duurzame bedrijventerreinen

In regionaal verband stellen wij een plan van aanpak op waarbij wij rekening houden met lokale initiatieven.

Duurzaam en circulair inkopen en aanbesteden

In regionaal verband worden de mogelijkheden onderzocht voor een gezamenlijk leasecontract voor eigen voertuigen waarin circulariteit en duurzaamheid centraal staan. Met de bedoeling om tot uniforme afspraken over circulariteit en duurzaamheid te komen wordt het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de regiogemeente doorgelicht.

7.3 Duurzaam inzamelen en verwerken afval

7.3.1 Verminderen restafval per inwoner (max. 100 kg)

Jaar realisatie 2020

Om deze doelstelling te gaan realiseren willen wij de hoeveelheid gescheiden ingezameld GFT- en groenafval verhogen. Om dat te bereiken gaan wij een aparte GFT-container invoeren die wij de inwoners gratis aanbieden. Ook kunnen inwoners groenafval op het aanbiedstation gratis aanbieden. Het aanbieden van restafval gaan wij ontmoedigen door dit minder vaak op te halen.

De aanvullende lasten worden gedekt binnen de afvalbegroting en verrekend via de afvalstoffenheffing.

Stand van zaken

Status

De aanbesteding is afgerond. Het nieuwe inzamelsysteem met de gratis inzameling van GFT- en groenafval start 1 januari 2019.

7.4 Afvalwater en waterhuishouding

7.4.1 Uitvoeren duurzaamheidsmaatregelen Watertakenplan Jaar realisatie 2019

Zoals in het Watertakenplan de Liemers 2017-2021 is opgenomen, wordt er serieus gefocust op duurzaamheid en klimaatverandering. Bij het ontwerpen en inrichten van zowel (afval)waterketen, watersysteem als openbare ruimte wordt hiermee rekening gehouden. Hierbij zoeken wij nadrukkelijk naar een integrale benadering bij grootonderhoud, reconstructie en nieuwbouw.

De volgende uitgangspunten hanteren wij bij alle plannen met betrekking tot afvalwaterketen, watersysteem en openbare ruimte:

1. Klimaatbestendig inrichten betreffende water, hitte en droogte;
2. Vasthouden, bergen en afvoeren;
3. Beperken wateroverlast in stedelijk gebied;
4. Scheiden bij de bron van hemelwater en vuilwater;
5. Vuilwater wordt via de riolering afgevoerd naar de zuivering;
6. Hemelwater voert bij voorkeur zichtbaar bovengronds af naar oppervlaktewater of bodem;
7. Anticiperen op klimaatverandering door rekening te houden met de verwachte effecten bij het ontwerp en inrichting van (afval)waterketen, watersysteem en openbare ruimte;
8. Milieutechnisch functioneren en oppervlaktewaterkwaliteit mag niet verslechteren ten opzichte van de huidige situatie;
9. Particulieren stimuleren voor meer groen in de tuin, voor hitte en water. Bewoners moeten zich zo veel mogelijk zelf verantwoordelijk voelen voor het verwerken van hemelwater op eigen terrein.

Wij gaan samen met andere Liemerse gemeenten en het waterschap dit jaar starten met het project 'Klimaatadaptatie De Liemers', zoals recent vanuit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie is voorgeschreven. Hiervoor zal een stresstest worden uitgevoerd om knelpunten en risico's op onder andere wateroverlast in kaart te brengen.

Stand van zaken

Status

Het hanteren van de genoemde uitgangspunten is een continu proces. In 2019 voeren wij een stresstest klimaatbestendigheid uit voor het stedelijke en landelijke gebied van de gemeente. Deze test bereiden we in Liemers verband samen met het Waterschap voor. De stresstest heeft de thema's: wateroverlast, hitte, droogte en waterveiligheid (bijvoorbeeld risico op dijkdoorbraak). In juni 2019 starten wij met de aanbestedingsprocedure.

7.5 Milieu

7.5.1 Door stimuleren en handhaven wordt energie bespaard in het bedrijfsleven Jaar realisatie 2022

Het uitgangspunt is dat het bedrijfsleven per jaar minimaal 1,5 % energie bespaart met een tussendoel voor 2020 van 7,5%. Wij gaan dit stimuleren en handhaven.

Stand van zaken

Status

Binnen de samenwerking met de 'Groene Allianties de Liemers' is er een aanpak (informerend, stimulerend) ontwikkeld. Daarnaast voert de Omgevingsdienst ODRA specifieke energiecontroles uit bij automotive- en onderwijsinstellingen.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten					
Kadernota 2018-2022	9.351	9.353	9.150	9.067	9.067
Tot de 2e Voortgangsrapportage	-1	-149	-149	-149	-149
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	9.349	9.204	9.001	8.918	8.918
Mutaties 2e Voortgangsrapportage					
<u>1. Autonome ontwikkelingen</u>					
Actualisatie kapitaallasten	-310				
Afval inzameling	188				
Bijdrage gemeenschappelijke regeling VGGM	-83				
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	-205				
Totaal lasten na de 2e Voortgangsrapportage	9.144	9.204	9.001	8.918	8.918
Baten					
Kadernota 2018-2022	7.931	7.967	7.992	7.992	7.992
Tot de 2e Voortgangsrapportage					
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	7.931	7.967	7.992	7.992	7.992
Mutaties 2e Voortgangsrapportage					
<u>1. Autonome ontwikkelingen</u>					
Actualisatie kapitaallasten	4				
Afval inzameling	-21				
Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage	-17				
Totaal baten na de 2e Voortgangsrapportage	7.914	7.967	7.992	7.992	7.992
Saldo voor bestemming	-1.231	-1.238	-1.010	-927	-927
Mutaties reserves					
<i>Onttrekkingen</i>					
Kadernota 2018-2022	328	425	117	20	20
Tot de 2e Voortgangsrapportage	59	33	33	33	33
2e Voortgangsrapportage	51	-4	-4	-4	-4
Totaal onttrekkingen reserves	438	454	147	49	49
<i>Toevoegingen</i>					
Kadernota 2018-2022					
Tot de 2e Voortgangsrapportage		-46	-46	-46	-46
2e Voortgangsrapportage					
Totaal toevoegingen reserves		-47	-47	-47	-47
Totaal mutaties reserves	437	407	100	3	3
Saldo na bestemming	-794	-830	-910	-924	-924

Toelichting financiële ontwikkelingen

Lasten

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Afval inzameling

De kosten voor afval gaan omhoog met ruim € 209.000. Het grootste nadeel zit bij de inzameling voor Papier, Metalen en Drankenkartons (PMD). De verwerkingskosten zijn onder andere door problemen met de afzet fors gestegen, de kosten voor de inzamelzakken zijn hoger en de opbrengst van het verpakkingsfonds is lager dan geraamd. Daarnaast is er sprake van een te lage raming van de kosten voor de milieustraat in Lobith, een te lage raming van de hoeveelheid restafval en een lagere marktprijs voor papier gecombineerd met een hogere subsidie voor de verenigingen. Een deel van de kosten kunnen worden gedekt uit de reserve reiniging. Deze reserve is niet toereikend om het volledige bedrag te dekken. Het effect van deze € 155.000 komt als nadeel tot uitdrukking in deze rapportage.

Bijdrage gemeenschappelijke regeling VGGM

Uit de jaarrekening 2017 van de gemeenschappelijke regeling VGGM (vastgesteld door het AB d.d. 4 juli 2018) blijkt een incidenteel voordeel.

Baten

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Afval inzameling

De kosten voor afval gaan omhoog met ruim € 209.000. Het grootste nadeel zit bij de inzameling voor Papier, Metalen en Drankenkartons (PMD). De verwerkingskosten zijn onder andere door problemen met de afzet fors gestegen, de kosten voor de inzamelzakken zijn hoger en de opbrengst van het verpakkingsfonds is lager dan geraamd. Daarnaast is er sprake van een te lage raming van de kosten voor de milieustraat in Lobith, een te lage raming van de hoeveelheid restafval en een lagere marktprijs voor papier gecombineerd met een hogere subsidie voor de verenigingen. Een deel van de kosten kunnen worden gedekt uit de reserve reiniging. Deze reserve is niet toereikend om het volledige bedrag te dekken. Het effect van deze € 155.000 komt als nadeel tot uitdrukking in deze rapportage.

Toelichting mutaties reserves

Onttrekkingen 2e Voortgangsrapportage

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Afval inzameling

De kosten voor afval gaan omhoog met ruim € 209.000. Het grootste nadeel zit bij de inzameling voor Papier, Metalen en Drankkartons (PMD). De verwerkingskosten zijn onder andere door problemen met de afzet fors gestegen, de kosten voor de inzamelzakken zijn hoger en de opbrengst van het verpakkingsfonds is lager dan geraamd. Daarnaast is er sprake van een te lage raming van de kosten voor de milieustraat in Lobith, een te lage raming van de hoeveelheid restafval en een lagere marktprijs voor papier gecombineerd met een hogere subsidie voor de verenigingen. Een deel van de kosten kunnen worden gedekt uit de reserve reiniging. Deze reserve is niet toereikend om het volledige bedrag te dekken. Het effect van deze € 155.000 komt als nadeel tot uitdrukking in deze rapportage.

8. VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden ruimtelijke ordening, grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) en wonen.

Wat willen we?

Wij willen een gemeente zijn waar het aantrekkelijk wonen, werken en leven is.

Ontwikkelingen

Economisch herstel

Het herstel van de economie in ons land heeft een grote impact op diverse activiteiten die wij als gemeente doen. Zeker op het gebied van wonen en ruimtelijke ordening.

Beleidskaders

- Structuurvisie Zevenaar 2012-2030
- Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030
- Woonvisie Zevenaar
- Woonvisie Rijnwaarden (2009)
- Nota Vastgoedbeleid

WAT WILLEN WE?

8.1 Ruimtelijke Ordening

Wij streven naar een goede balans tussen de ontwikkeling van de stad Zevenaar met een bovenlokaal en regionaal voorzieningenniveau en leefbare kernen met een eigen lokaal voorzieningenaanbod. We maken gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen mogelijk en bevorderen de ruimtelijke kwaliteit en een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Hierbij respecteren wij het landschap en de daarin aanwezige natuur- en cultuurhistorische waarden.

8.2 Stedelijke vernieuwing

Via stedelijke vernieuwing zetten we in op de vitaliteit in dorpen en wijken. We nemen fysieke maatregelen die nodig zijn om wijken en dorpen toekomstbestendig te maken.

8.3 Wonen en bouwen

Wij hebben een toekomstbestendige woningvoorraad. Voor iedereen is er een geschikte woning en onze inwoners wonen prettig.

8.4 Handhaving

Beschermen van de kwaliteit van de (leef-)omgeving door toezicht en handhaving.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit

- 8.1.1 Invoeren Omgevingswet
- 8.2.1 Herinrichten BAT-terrein
- 8.3.1 Herontwikkelen Vestersbos Zevenaar
- 8.3.2 Regie op woningbouwprogramma
- 8.3.3 Verbeteren kwaliteit Dorpsplein Lobith

Status

8.3.4 Ontwikkelen bouwgrondexploitaties

8.4.1 Uitvoeren doortastend handhavingsbeleid

8.1 Ruimtelijke Ordening

8.1.1 Invoeren Omgevingswet Jaar realisatie 2021

Voor 2021 zijn wij gereed voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Wij stellen hiervoor een route vast in het procesplan implementatie Omgevingswet. Wij passen ons instrumentarium aan de nieuwe wettelijke vereisten aan. Hierbij is digitalisering van gegevens en het eenvoudig kunnen benaderen van die gegevens een belangrijk onderdeel. Wij zetten in op participatie van inwoners, ondernemers en instanties. Intern kijken wij naar de gevolgen voor de organisatie op het gebied van functies, cultuur, competenties en integraliteit. De Omgevingswet raakt de gehele organisatie.

Stand van zaken

Status

Wij zijn gestart met de pilotprojecten, diverse werkgroepen zijn samengesteld. Wij sluiten aan bij de processen van participatie en cultuurverandering. Hiernaast werken wij regionaal samen met onze partners in de voorbereiding op de Omgevingswet. De start van de werkgroepen is naar achteren geschoven. Hierdoor is het niet haalbaar om voor de begroting 2019 een geactualiseerd kostenoverzicht te geven. Op basis van de nieuwe versie van de rekentool van de VNG en de inzichten van de werkgroepen actualiseren wij in het eerste kwartaal van 2019 het kostenoverzicht.

Voorstel raad

Wij informeren u in het vierde kwartaal 2018 met een raadsinformatiebrief over de implementatie van de Omgevingswet en hoe wij u hierbij willen betrekken. Wij actualiseren in het eerste kwartaal 2019 het kostenoverzicht. In de 1e voortgangsrapportage van 2019 informeren wij u over eventuele wijzigingen in de kosten.

8.2 Stedelijke vernieuwing

8.2.1 Herinrichten BAT-terrein Jaar realisatie 2019

In 2018 zijn wij gestart met de herinrichting van het BAT-terrein. Het betreft een herstructurering van een bedrijventerrein. Dit biedt een kans om woningbouw te realiseren op een strategische plek bij de binnenstad, het treinstation en aan het landgoed. Met de huidige invulling is het gebied niet toegankelijk en vormt het een barrière in de stad. Door de herontwikkeling wordt het gebied toegankelijk en zo komt er onder meer een verbinding tussen het centrum en het landgoed en de groene wig. Met de eigenaar stemmen wij de stedenbouwkundige opzet van de woonblokken en de openbare ruimte af. Uitgangspunt daarbij is dat het industriële karakter zoveel mogelijk behouden blijft.

Wij hebben begin 2018 het voorterrein aangekocht, een deel van de gronden achter Huis Rijck en rondom Hal 12. Hiermee kunnen wij versneld uitvoering geven aan de inrichting van het voorterrein voor Hal 12 en gemeentehuis. De herinrichting van het voorterrein betekent een kwaliteitsslag voor onze gemeentelijke panden en een upgrade van de Kerkstraat. Het terrein achter Huis Rijck wordt deels ingezet voor de verkoop van Huis Rijck. Het overige deel vullen wij in met (fiets)parkeren en andere voorzieningen ten behoeve van Hal 12 en gemeentehuis. Voor de herinrichting van deze gronden moeten wij bovengronds en ondergronds maatregelen treffen.

Stand van zaken

Status

Het betreft hier een totaalbedrag van € 1,1 miljoen voor het herinrichten voorterrein en terrein achter Huize Rijck en deels rondom Hal 12 in verband met de aankoop van deze gronden in 2017.

8.3 Wonen en bouwen

8.3.1 Herontwikkelen Vestersbos Zevenaar Jaar realisatie 2020

Herontwikkelen van de locatie van de voormalige schoolgebouwen van het Liemers College aan het Vestersbos in Zevenaar.

Stand van zaken

Status

Vorbereidingen voor de uitvraag aan marktpartijen zijn in gang gezet. De ontwikkelstrategie en de ruimtelijk-functionele uitgangspunten zijn vastgesteld. Via een participatieronde worden in het vierde kwartaal van 2018 de wensen en ideeën van de omgeving en andere stakeholders opgehaald. Daarna vindt de uitvraag aan marktpartijen plaats in het eerste en tweede kwartaal van 2019. Het bestemmingsplan die herontwikkeling mogelijk moet maken, wordt in het vierde kwartaal van 2019 aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.

8.3.2 Regie op woningbouwprogramma Jaar realisatie 2018

Op basis van de Liemerse Woonagenda voor de periode 2017-2027 stellen wij uitgangspunten vast voor het woningbouwprogramma. Op basis van die uitgangspunten stellen wij een flexibele woningbouwprogrammering vast met maatwerk per kern. Om nieuwe kansrijke initiatieven mogelijk te maken brengen wij de capaciteit van woningbouwlocaties, die niet aansluiten bij de vraag op lange termijn, terug.

Stand van zaken

Status

Er ligt een eerste opzet voor een flexibele bouwprogrammering. Wij voeren hierover gesprekken met betrokken partijen uit het woonveld, zoals corporaties, ontwikkelaars en makelaars. De uitkomsten van deze gesprekken met onze partners nemen wij mee in onze flexibele bouwprogrammering. Wij stellen deze programmering in het vierde kwartaal van 2018 vast. Hiernaast organiseren wij in het vierde kwartaal, deels samen met onze corporaties, thema-avonden over wonen om u nader te informeren over onze woningmarkt.

8.3.3 Verbeteren kwaliteit Dorpsplein Lobith Jaar realisatie 2020

Om te komen tot een herinrichting van het Dorpsplein en een deel van de aangrenzende gebouwen worden voorbereidingskosten gemaakt. Hierbij moet u denken aan het bepalen van de scope van de opgave, de uitwerking van de opgave en mogelijk daarmee samenhangende onderzoeken en overleg met betrokkenen/omgeving. In het kader van de subsidie Sterk Bestuur ontvangen wij in 2018 een bijdrage van € 500.000. De hiervoor genoemde voorbereidingskosten kunnen ten laste van deze subsidie worden gebracht.

Stand van zaken

Status

Het plan van aanpak is in het vierde kwartaal van 2018 gereed. In het plan van aanpak nemen we een meer gedetailleerde planning op.

8.3.4 Ontwikkelen bouwgrondexploitaties Jaar realisatie

De woningbouwlocatie Groot Holthuizen is in ontwikkeling, waarbij oorspronkelijk werd uitgegaan van een uitgifte van 30 kavels per jaar. In 2016 en 2017 zijn verkoop en financiële doelstellingen ruimschoots gehaald wat aanleiding was om de uitgifte te versnellen. Voor de jaren 2018 en 2019 uitgegaan wordt van een uitgifte van 60 kavels per jaar en de jaren daarna 40 stuks. Afronding buurtschappen de Tol en De Bem in zowel woningbouw als openbaar gebied (woonrijpmaken) zijn in deels in uitvoering en voor sommige delen gepland. Op 4 juli 2018 heeft u besloten om de grondexploitatie Zevenaar Oost uit te breiden door het toevoegen van 155 woningen. Deze worden gerealiseerd in het buurtschap De Stede waarbij de deexploitatie Het Hof is afgesloten waarmee 40 woningen zijn vervallen. Netto gaat het dus om een uitbreiding van 115 woningen.

In het woningbouwplan Middag Oost is een ontwikkelaar bezig met de realisatie van 15 woningen. Afhankelijk van het tempo van verkoop wordt dit plan in de komende tijd verder ontwikkeld.

Stand van zaken

Status

De Tol

Wij hebben een overeenkomst met partijen voor een nieuwe verkaveling voor de gronden in de Tol1. Dit deel van de Tol kunnen wij dan ook afronden. Ook bieden wij hier extra vrije kavels aan om aan de groeiende vraag te voldoen. De projectmatige woningen gaan nog dit jaar in verkoop. Het woonrijp maken (dus het definitief maken) van het openbaar gebied van een groot deel van de Tol is gereed.

De Bem

Reinbouw is in september 2018 gestart met de bouw van 19 woningen. Levering van deze gronden heeft plaatsgevonden. Ook de verkoop van vrije kavels loopt zeer voorspoedig. Het noordelijk deel van de Bem is woonrijp gemaakt. Na realisatie van het project van Reinbouw (begin 2019) wordt ook de zuidzijde woonrijp gemaakt. Daarmee is de Bem grotendeels gereed.

De Stede

De eerste fasen in het derde buurtschap (De Stede) zijn in de verkoop gegaan. De verkoop hiervan loopt goed. Het betreft hier een fase van 28 koopwoningen en 17 huurwoningen (fase 1), 17 woningen (fase 2) en 24 woningen (fase 3). De Stede is bouwrijp en de gronden voor de eerste 2 fasen leveren wij nog dit jaar op.

Wij gaan voor 2018 uit van 91 leveringen. U hebt op 4 juli 2018 ingestemd met een verhoging van de aantallen woningen in de grondexploitatie. Deze uitbreiding heeft betrekking op de volgende fase. Hiervoor zijn uitwerkingsplannen in voorbereiding. Daarnaast hebben wij gesprekken met ontwikkelende partijen gevoerd om te zorgen dat in 2018 nog een vierde fase in de verkoop kan gaan.

8.4 Handhaving

8.4.1 Uitvoeren doortastend handhavingsbeleid

Jaar realisatie 2019

Wij gaan een nieuw handhavingsbeleid ontwikkelen. Hierbij gaan wij voorstellen om actief illegale situaties op te sporen en aan te pakken.

Mogelijke financiële en personele consequenties zijn afhankelijk van het handhavingsniveau waartoe u besluit.

Stand van zaken

Status

Het handhavingsbeleid bieden wij u volgens planning in oktober 2018 ter vaststelling aan. Mogelijke financiële consequenties nemen wij mee in de begroting 2019.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten					
Kadernota 2018-2022	4.990	4.358	3.232	4.604	7.470
Tot de 2e Voortgangsrapportage	3.617	966	943	138	-2.496
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	8.607	5.324	4.174	4.742	4.974

Mutaties 2e Voortgangsrapportage

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten 22

Administratieve wijzigingen
(verschuivingen)

Mutaties obv herziening grondexploitaties 1-1-18	-116	-269	-218	-223	-221
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	-94	-269	-218	-223	-221
Totaal lasten na de 2e Voortgangsrapportage	8.513	5.056	3.956	4.519	4.753
Baten					
Kadernota 2018-2022	3.542	4.024	2.862	4.175	7.040
Tot de 2e Voortgangsrapportage	6.444	1.078	1.055	250	-2.384
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	9.986	5.102	3.917	4.425	4.657
Mutaties 2e Voortgangsrapportage					
1. Autonome ontwikkelingen					
Actualisatie kapitaallasten	28				
Administratieve wijzigingen (verschuivingen)					
Mutaties obv herziening grondexploitaties 1-1-18	-116	-269	-218	-223	-221
Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage	-88	-269	-218	-223	-221
Totaal baten na de 2e Voortgangsrapportage	9.898	4.833	3.699	4.202	4.435
Saldo voor bestemming	1.385	-223	-257	-317	-317
Mutaties reserves					
<i>Onttrekkingen</i>					
Kadernota 2018-2022	16	14	10	10	10
Tot de 2e Voortgangsrapportage	95	15			
2e Voortgangsrapportage	-10	-10	-10	-10	-10
Totaal onttrekkingen reserves	101	19			
<i>Toevoegingen</i>					
Kadernota 2018-2022					
Tot de 2e Voortgangsrapportage	-2.583				
2e Voortgangsrapportage					
Totaal toevoegingen reserves	-2.583				
Totaal mutaties reserves	-2.482	19			
Saldo na bestemming	-1.097	-204	-257	-317	-317

Toelichting financiële ontwikkelingen

Lasten

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Administratieve wijzigingen (verschuivingen)

Mutaties obv herziening grondexploitaties 1-1-18

De gevolgen van de herziening grondexploitaties per 1 januari 2018 voor het lopende jaar en de komende jaren zijn verwerkt. Deze zijn per saldo budgettair neutraal en betreffen bijstellingen in de jaarbudgetten voor kosten en opbrengsten. Het effect in het resultaat van deze grondexploitaties als gevolg van deze herziening is immers verwerkt in de jaarrekening 2017.

Baten

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Administratieve wijzigingen (verschuivingen)

Mutaties obv herziening grondexploitaties 1-1-18

De gevolgen van de herziening grondexploitaties per 1 januari 2018 voor het lopende jaar en de komende jaren zijn verwerkt. Deze zijn per saldo budgettair neutraal en betreffen bijstellingen in de jaarbudgetten voor kosten en opbrengsten. Het effect in het resultaat van deze grondexploitaties als gevolg van deze herziening is immers verwerkt in de jaarrekening 2017.

Toelichting mutaties reserves

Onttrekkingen 2e Voortgangsrapportage

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

FINANCIËN

ALGEMEEN

Inleiding

In dit onderdeel gaan wij in op de ontwikkelingen in de financiële situatie van onze gemeente. Wij presenteren het overzicht van baten en lasten, de financiële ontwikkelingen uit deze rapportage en het actuele financieel meerjarenbeeld.

Beleidskaders

Betreffende financiën van onze gemeente gelden de volgende beleidskaders:

- Financiële verordening 2018
- Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2018
- Nota reserves en voorzieningen 2018 (nog vast te stellen)

Ontwikkelingen

Buiten onze afhankelijkheid van Rijk in de vorm van de schommelingen in de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds zijn er geen bijzondere externe ontwikkelingen te melden.

Overzicht financiële effecten 2^e voortgangsrapportage

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten					
<i>0. Bestuur en ondersteuning</i>					
Actualisatie kapitaallasten	294				
Budget inhuur wegens ziekte	130				
Personeel buiten de formatie	50				
Rechtskundig advies	90				
Voorziening wachtgeld voormalig wethouders	210				
Wet Appa/re-integratie politieke ambtsdragers	30				
Totaal programma	804				
<i>1. Veiligheid</i>					
Actualisatie kapitaallasten	-15				
Teruggaaf voordelig resultaat VGGM 2017	-63				
Totaal programma	-78				
<i>2. Verkeer, vervoer en waterstaat</i>					
Actualisatie kapitaallasten	36				
Totaal programma	36				
<i>3. Economie</i>					
Actualisatie kapitaallasten	16				
Totaal programma	16				
<i>4. Onderwijs</i>					
Actualisatie kapitaallasten	-94				
Onderwijsachterstandenbeleid	72	72	72	72	72
Totaal programma	-22	72	72	72	72
<i>5. Sport, cultuur en recreatie</i>					
Actualisatie kapitaallasten	49				
Openbaar groen	155				
Combinatiefuncties	-50				
Totaal programma	154				
<i>6. Sociaal domein</i>					
Actualisatie kapitaallasten	-4				
Hogere bijdrage SDL	254				
Versterken armoede- en schuldenbeleid	72	72	72	72	72
Totaal programma	322	72	72	72	72
<i>7. Volksgezondheid en duurzaamheid</i>					
Actualisatie kapitaallasten	-310				
Afval inzameling	188				
Bijdrage gem. regeling VGGM	-83				
Totaal programma	-205				
<i>8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</i>					
Actualisatie kapitaallasten	22				
Mutaties obv herziening grondexploitaties	-116	-269	-218	-223	-221
Totaal programma	-94	-269	-218	-223	-221
Totaal 2e Voortgangsrapportage - Lasten	935	-125	-74	-79	-77

Baten*o. Bestuur en ondersteuning*

Aanpassing Algemene uitkering aan meicirculaire 2018	54	54	54	54	54
Actualisatie kapitaallasten	296				
Aframen bijdrage stortplaats	-777				
Doesburgseweg (Zweekhorst)					
Dividend-inkomsten	73				
Teruggaaf Omzetbelasting	485				
Uitkering Fonds tekortgemeenten sociaal domein	650				
Totaal programma	781	54	54	54	54

4. Onderwijs

Onderwijsachterstandenbeleid	72	72	72	72	72
Totaal programma	72	72	72	72	72

5. Sport, cultuur en recreatie

Actualisatie kapitaallasten	8				
Vervallen vergoeding detachering personeel	-78	-78	-78	-78	-78
Totaal programma	-70	-78	-78	-78	-78

7. Volksgezondheid en duurzaamheid

Actualisatie kapitaallasten	4				
Afval inzameling	-21				
Totaal programma	-17				

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Actualisatie kapitaallasten	28				
Mutaties obv herziening grondexploitaties 1-1-18	-116	-269	-218	-223	-221
Totaal programma	-88	-269	-218	-223	-221

Totaal mutaties 2e Voortgangsrapportage - Baten	678	-221	-170	-175	-173
--	------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Totaal mutaties 2e Voortgangsrapportage - Saldo	-256	-96	-96	-96	-96
--	-------------	------------	------------	------------	------------

Mutaties reserves

Onttrekkingen	112	-14	-14	-14	-14
Toevoegingen					
Totaal mutaties reserves	112	-14	-14	-14	-14

Totaal mutaties 2e Voortgangsrapportage - Saldo	-144	-110	-110	-110	-110
--	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Lasten

o. Bestuur en ondersteuning

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Budget inhuur wegens ziekte

Wij stellen u voor het inhuurbudget voor ziektevervangings incidenteel te verhogen met € 130.000. Dit houdt verband met de noodzakelijke vervanging van langdurig zieke medewerkers. Indien mogelijk worden ziektevervangingen altijd eerst binnen de bestaande mogelijkheden intern opgevangen. Voor wat betreft een aantal langdurig zieke medewerkers is dat niet mogelijk gebleken. De incidentele verhoging is gebaseerd op de inzichten per september 2018.

Personeel buiten de formatie

De salarislasten van personeel buiten de formatie zijn niet in de begroting opgenomen en worden voor het jaar 2018 bijgeraamd met € 50.000.

Rechtskundig advies

De externe uitgaven voor rechtskundig en ander deskundig advies overschrijden in 2018 de raming met naar schatting € 90.000. De eerdere raming kwam niet overeen met de gemaakte kosten van de afgelopen jaren in zowel de gemeente Zevenaar als Rijnwaarden. Vanaf 1 juli 2018 is een nieuwe huisadvocaat aangesteld waarmee gepoogd wordt om de juridische kwaliteit op een hoger niveau te krijgen en daarmee de kosten voor rechtskundig advies te laten dalen. Het is echter niet de verwachting dat deze kostendaling direct zichtbaar zal zijn. De verwachte uitgaven hebben onder meer betrekking op de afhandeling van een aantal oude personeelsdossiers waarbij sprake is van meerdere juridische procedures, af te handelen WOB-verzoeken en uit te brengen juridisch advies in een aantal complexe dossiers (denk hierbij aan onder meer de Platanenlaan).

Voorziening wachtgeld voormalig wethouders

Na het aftreden van burgemeester en wethouders hebben bestuurders recht op een wachtgelduitkering. Hiertoe is bij de jaarrekening 2017 een voorziening gevormd. Om de verplichtingen in 2019 te kunnen voldoen, is een aanvulling nodig in de voorziening van € 210.000.

Wet Appa/re-integratie politieke ambtsdragers

Afgetreden wethouders krijgen op grond van de Wet Appa recht op begeleiding bij re-integratie en uitvoering van de sollicitatieplicht. Voor 2018 is een inschatting gemaakt voor een bedrag van € 30.000. Mogelijk volgen er in 2019 in dit kader ook nog kosten, die zijn nu nog niet in te schatten.

1. Veiligheid

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Teruggaaf voordelig resultaat VGGM 2017

De afrekening van het resultaat van VGGM over 2017 leidt tot een eenmalige teruggaaf van € 63.000 voor het onderdeel brandweer-veiligheid.

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

3. Economie

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

4. Onderwijs

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

2. Actualisatie bestaand beleid

Onderwijsachterstandenbeleid

Dit betreft de bijstelling van de specifieke uitkering (bijdrage) van het rijk. Er is meer geld beschikbaar voor het onderwijsachterstandenbeleid. Wij hebben voor hetzelfde bedrag het budget voor dit beleid verhoogd. De aanpassing van de budgetten is dus budgettair neutraal.

5. Sport, cultuur en recreatie

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Openbaar groen

Door marktontwikkelingen zijn de aanbestedingen van de bestekken hoger uitgevallen dan begroot. Er zijn meer snoeiwerkzaamheden uitgevoerd vanwege stormschade. Dit is gedaan in het kader van veiligheidscontroles.

2. Actualisatie bestaand beleid

Combinatiefuncties

In de decembercirculaire 2017 zijn de bedragen gepubliceerd voor de decentralisatie-uitkering 'brede impuls combinatiefuncties' voor het jaar 2018. Voor onze gemeente is dit een bedrag van ruim € 163.000. Wij hebben, vanwege de herindeling, extra middelen ontvangen om de combinatiefuncties van 6,0 FTE uit te breiden naar 8,0 FTE. Deze integratie heeft ertoe geleid dat er nieuwe ideeën, zienswijzen en ontwikkelingsmogelijkheden voor de inzet van de combinatiefunctionarissen zijn ontstaan. In het vierde kwartaal onderzoeken wij de mogelijkheden om het werkgeverschap van de combinatiefunctionarissen anders te beleggen of regelen. Naar aanleiding van de huidige ontwikkelingen plannen wij met elk lid van de stuurgroep een individueel gesprek om voornoemde ontwikkelingen te bespreken. Vanwege deze ontwikkelingen is het niet haalbaar om alle openstaande vacatures in 2018 in te vullen. Wij zetten het volledige bedrag in 2018 dan ook niet in.

6. Sociaal domein

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Hogere bijdrage SDL

In juli 2018 is de gewijzigde begroting 2018 en de meerjarenbegroting 2019-2022 van de SDL door het AB vastgesteld. De financiële gevolgen voor 2018 hebben betrekking op RSD en nemen wij op in deze voortgangsrapportage. De hogere lasten worden veroorzaakt door loon- en prijsontwikkelingen, een hoger aandeelpercentage van de toegerekende exploitatiekosten, toename van de formatie en een correctie in verband met een foutieve raming van de salariskosten in de vastgestelde begroting 2018.

2. Actualisatie bestaand beleid

Versterken armoede- en schuldenbeleid

Ter versterking van het gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid stelt het Rijk voor de jaren 2018 tot en met 2020 geld ter beschikking voor het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede, in het bijzonder onder kinderen. Deze middelen worden in onze gemeente zodanig ingezet dat een impuls wordt gegeven aan een verbetering van de toegang tot en de effectiviteit van de gemeentelijke schuldhulpverlening en de versterking van de lokale regie op het armoedebeleid. De van het rijk ontvangen middelen die in enig jaar (nog) niet worden besteed, worden -via de resultaatbestemming bij de jaarrekening- toegevoegd aan het exploitatiebudget van het nieuwe jaar.

7. Volksgezondheid en duurzaamheid

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Afval inzameling

De kosten voor afval gaan omhoog met ruim € 209.000. Het grootste nadeel zit bij de inzameling voor Papier, Metalen en Drankenkartons (PMD). De verwerkingskosten zijn onder andere door problemen met de afzet fors gestegen, de kosten voor de inzamelzakken zijn hoger en de opbrengst van het verpakkingsfonds is lager dan geraamd. Daarnaast is er sprake van een te lage raming van de kosten voor de milieustraat in Lobith, een te lage raming van de hoeveelheid restafval en een lagere marktprijs voor papier gecombineerd met een hogere subsidie voor de verenigingen. Een deel van de kosten kunnen worden gedekt uit de reserve reiniging. Deze reserve is niet toereikend om het volledige bedrag te dekken. Het effect van deze € 155.000 komt als nadeel tot uitdrukking in deze rapportage.

Bijdrage gemeenschappelijke regeling VGGM

Uit de jaarrekening 2017 van de gemeenschappelijke regeling VGGM (vastgesteld door het AB d.d. 4 juli 2018) blijkt een incidenteel voordeel.

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Administratieve wijzigingen (verschuivingen)

Mutaties obv herziening grondexploitaties 1-1-18

De gevolgen van de herziening grondexploitaties per 1 januari 2018 voor het lopende jaar en de komende jaren zijn verwerkt. Deze zijn per saldo budgettair neutraal en betreffen bijstellingen in de jaarbudgetten voor kosten en opbrengsten. Het effect in het resultaat van deze grondexploitaties als gevolg van deze herziening is immers verwerkt in de jaarrekening 2017.

Baten

o. Bestuur en ondersteuning

1. Autonome ontwikkelingen

Aanpassing Algemene uitkering aan meicirculaire 2018

De mei-circulaire 2018 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft gevolgen voor de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Een cijfermatige toelichting presenteren wij bij het financieel meerjarenbeeld.

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Aframen bijdrage stortplaats Doesburgseweg (Zweekhorst)

De jaarlijkse vergoeding voor de stortplaats aan de Doesburgseweg wordt door Mineralz Zweekhorst B.V. betwist. Het standpunt dat de vergoedingen terecht zijn opgelegd is onveranderd. Wij beraden ons dan ook nadrukkelijk over verdere vervolgstappen. Verslaggevingstechnisch en van uit het voorzichtigheidsprincipe merken wij de opgelegde nota's over 2016 t/m 2018 aan als dubieus.

Dividend-inkomsten

Het dividend van de Bank Nederlandse Gemeenten, Netwerkbedrijf Alliander en waterbedrijf Vitens is over 2017 hoger dan waarmee rekening was gehouden. Het gaat om een incidenteel voordeel van € 73.000.

Teruggaaf Omzetbelasting

Met betrekking tot de Omzetbelasting is een suppletieaangifte gedaan voor de jaren 2014, 2015 en 2016. De voormalige gemeente Rijnwaarden heeft daarnaast een teruggaaf ontvangen van Omzetbelasting. Totaalbedrag komt uit op € 485.000 voordelig.

Uitkering Fonds tekortgemeenten sociaal domein

In de Algemene Ledenvergadering van de VNG hebben de gemeenten besloten tot het instellen van het Fonds Tekortgemeenten Sociaal Domein. Het fonds is bedoeld om financieel tegemoet te komen aan gemeenten die kunnen aantonen dat ze in de jaren 2016 en 2017 tekort zijn gekomen aan de rijksuitkering voor de jeugdzorg en de nieuwe Wmo. Het fonds is gevuld met € 200 miljoen, dat voor de helft is gestort uit de rijksbegroting en voor de andere helft is opgebracht door een uitname uit het Gemeentefonds. Wij hebben een aanvraag ingediend voor een bedrag van ruim € 1,3 miljoen. Omdat niet zeker is dat de VNG alle elementen uit de aanvraag accepteert en het met name niet zeker is dat het beschikbare bedrag voldoende is voor alle aanvragen gaan wij voorlopig uit van een raming van 50% van dit bedrag.

4. Onderwijs

2. Actualisatie bestaand beleid

Onderwijsachterstandenbeleid

Dit betreft de bijstelling van de specifieke uitkering (bijdrage) van het rijk. Er is meer geld beschikbaar voor het onderwijsachterstandenbeleid. Wij hebben voor hetzelfde bedrag het budget voor dit beleid verhoogd. De aanpassing van de budgetten is dus budgettair neutraal.

5. Sport, cultuur en recreatie

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Vervallen vergoeding detachering personeel

Na de herindeling is er geen personeel uit de voormalige gemeente Rijnwaarden meer gedetacheerd bij het geprivatiseerde zwembad 'de Boskuul'. De geraamde opbrengsten hebben wij nu gecorrigeerd.

7. Volksgezondheid en duurzaamheid

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Afval inzameling

De kosten voor afval gaan omhoog met ruim € 209.000. Het grootste nadeel zit bij de inzameling voor Papier, Metalen en Drinkkartons (PMD). De verwerkingskosten zijn onder andere door problemen met de afzet fors gestegen, de kosten voor de inzamelzakken zijn hoger en de opbrengst van het verpakkingsfonds is lager dan geraamd. Daarnaast is er sprake van een te lage raming van de kosten voor de milieustraat in Lobith, een te lage raming van de hoeveelheid restafval en een lagere marktprijs voor papier gecombineerd met een hogere subsidie voor de verenigingen. Een deel van de kosten kunnen worden gedekt uit de reserve reiniging. Deze reserve is niet toereikend om het volledige bedrag te dekken. Het effect van deze € 155.000 komt als nadeel tot uitdrukking in deze rapportage.

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten

Actualisatie van de kapitaallasten onder andere gebaseerd op de jaarstukken 2017 en Kadernota. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel van € 399.000. Per programma zijn de afwijkingen zowel bij de lasten en baten te lezen. De voornaamste oorzaak is de vertraging van de investeringen waardoor de eerste afschrijving, conform het afschrijvingsbeleid, een jaar later plaats vindt.

Administratieve wijzigingen (verschuivingen)

Mutaties obv herziening grondexploitaties 1-1-18

De gevolgen van de herziening grondexploitaties per 1 januari 2018 voor het lopende jaar en de komende jaren zijn verwerkt. Deze zijn per saldo budgettair neutraal en betreffen bijstellingen in de jaarbudgetten voor kosten en opbrengsten. Het effect in het resultaat van deze grondexploitaties als gevolg van deze herziening is immers verwerkt in de jaarrekening 2017.

FINANCIËEL MEERJARENBEELD

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten					
Kadernota 2018-2022	110.298	120.220	117.264	112.253	115.592
Tot 2e Voortgangsrapportage	1.587	463	276	-600	-1.527
Lasten tot 2e Voortgangsrapportage	111.885	120.683	117.540	111.654	114.065
Mutaties 2e Voortgangsrapportage					
1. Autonome ontwikkelingen	956				
2. Actualisatie bestaand beleid	94	144	144	144	144
Administratieve wijzigingen (verschuivingen)	-116	-269	-218	-223	-221
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	935	-125	-74	-79	-77
Totaal Lasten	112.820	120.558	117.466	111.575	113.988
Baten					
Kadernota 2018-2022	110.665	119.546	118.659	114.373	116.309
Tot 2e Voortgangsrapportage	4.108	328	244	-631	-1.559
Baten tot 2e Voortgangsrapportage	114.773	119.874	118.903	113.742	114.750
Mutaties 2e Voortgangsrapportage					
1. Autonome ontwikkelingen	722	-24	-24	-24	-24
2. Actualisatie bestaand beleid	72	72	72	72	72
Administratieve wijzigingen (verschuivingen)	-116	-269	-218	-223	-221
Totaal baten 2e Voortgangsrapportage	678	-221	-170	-175	-173
Totaal Baten	115.451	119.654	118.733	113.568	114.577
Saldo voor bestemming	2.631	-904	1.267	1.993	589
Mutaties reserves					
Onttrekkingen	2.635	2.489	1.154	958	958
Toevoegingen	5.098	1.656	1.656	1.656	408
Totaal mutaties reserves	-2.462	833	-502	-698	550
Saldo na bestemming	168	-71	766	1.295	1.140

TOELICHTING ONTWIKKELINGEN FINANCIËEL MEERJARENBEELD

Uitgangspunt bij onze planning & control-instrumenten is dat wij steeds het verloop van de begroting schetsen. Dit betekent dat u steeds aansluiting ziet bij het vorige door u vastgestelde P&C-instrument. In dit geval is dus de Kadernota 2018-2022 het vertrekpunt voor de financiële overzichten. Na de vaststelling van de kadernota hebt u nog enkele besluiten genomen met een (geringe) financiële impact. Deze presenteren wij als 'Wijzigingen tot de 2e voortgangsrapportage'. In de bijlagen treft u hiervan een overzicht aan. De meeste aandacht besteden wij uiteraard aan de financiële ontwikkelingen van deze voortgangsrapportage.

De beginstand voor deze voortgangsrapportage ziet er als volgt uit:

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Saldo					
Kadernota 2018-2022	326	38	875	1.404	1.249
Tot 2e Voortgangsrapportage	-14				
Saldo voor 2e Voortgangsrapportage	312	38	875	1.404	1.249

De wijzigingen tot de 2e voortgangsrapportage hebben beperkte financiële gevolgen. In de bijlage hebben wij een overzicht van deze wijzigingen opgenomen.

De financiële ontwikkelingen van deze voortgangsrapportage presenteren wij hierna. Op basis van deze wijzigingen ziet het financieel meerjarenbeeld er als volgt uit:

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Mutaties 2e Voortgangsrapportage					
Lasten	935	-125	-74	-79	-77
Baten	791	-234	-183	-188	-187
Saldo 2e Voortgangsrapportage	-144	-110	-110	-110	-110
Financieel meerjarenbeeld	168	-71	766	1.295	1.140

Toelichting ontwikkelingen 2^e voortgangsrapportage

De financiële effecten van deze voortgangsrapportage zijn in totaal € 144.000 negatief. De belangrijkste nadelige effecten uit de rapportage zijn:

1. Aanvulling voorziening wachtgeld voormalige wethouders € 210.000 N

Na het aftreden van burgemeester en wethouders hebben bestuurders recht op een wachtgelduitkering. Hiertoe is bij de jaarrekening 2017 een voorziening gevormd. Om de verplichtingen in 2019 te kunnen voldoen, is een aanvulling nodig in de voorziening van € 210.000.
2. Inhuur wegens ziekte € 130.000 N

Wij stellen voor het inhuurbudget voor ziektevervangings incidenteel te verhogen met € 130.000. Dit houdt verband met de noodzakelijke vervanging van langdurig zieke medewerkers. Indien mogelijk worden ziektevervangingen altijd eerst binnen de bestaande mogelijkheden intern opgevangen. Voor wat betreft een aantal langdurig zieke medewerkers is dat niet mogelijk gebleken. De incidentele verhoging is gebaseerd op de inzichten van begin september 2018.
3. Openbaar groen € 155.000 N

Door marktontwikkelingen zijn de aanbestedingen van de bestekken hoger uitgevallen dan begroot. Daarnaast zijn er meer snoeiwerkzaamheden uitgevoerd vanwege stormschade. Dit is gedaan in het kader van veiligheidscontroles. Per saldo verwachten wij in 2018 extra lasten van € 155.000. De structurele effecten verwerken wij in de Meerjarenbegroting 2019-2022.

4. Hogere bijdrage SDL € 254.000 N
 In juli 2018 is de gewijzigde begroting 2018 en de meerjarenbegroting 2019-2022 van de SDL door het AB vastgesteld. De financiële gevolgen voor 2018 hebben betrekking op de RSD en nemen wij op in deze voortgangsrapportage. De hogere lasten worden veroorzaakt door loon- en prijsontwikkelingen, een hoger aandeelpercentage van de toegerekende exploitatiekosten, toename van de formatie en een correctie in verband met een foutieve raming van de salariskosten in de vastgestelde begroting 2018.
5. Afvalinzameling € 155.000 N
 De kosten voor afval gaan omhoog met ruim € 209.000,-. Het grootste nadeel zit bij de inzameling voor Papier, Metalen en Drinkenkartons (PMD). De verwerkingskosten zijn onder andere door problemen met de afzet fors gestegen, de kosten voor de inzamelzakken zijn hoger en de opbrengst van het verpakkingsfonds is lager dan geraamd. Daarnaast is er sprake van een te lage raming van de kosten voor de milieustraat in Lobith, een te lage raming van de hoeveelheid restafval en een lagere marktprijs voor papier gecombineerd met een hogere subsidie voor de verenigingen. Een deel van de kosten kunnen worden gedekt uit de reserve reiniging. Deze reserve is niet toereikend om het volledige bedrag te dekken. Er resteert een nadeel van € 155.000 welke als nadeel tot uitdrukking komt in deze rapportage.
6. Aframen bijdrage stortplaats Doesburgseweg / Zweekhorst € 777.000 N
 De jaarlijkse vergoeding voor de stortplaats aan de Doesburgseweg wordt door Mineralz Zweekhorst B.V. betwist. Het standpunt dat de vergoedingen terecht zijn opgelegd is onveranderd. Wij beraden ons dan ook nadrukkelijk over verdere vervolgstappen. Verslaggevingstechnisch en van uit het voorzichtigheidsprincipe merken wij de opgelegde nota's over 2016 t/m 2018 aan als dubieus.

Voordelige effecten zijn:

1. Onderuitputting kapitaallasten € 399.000 V
 Conform ons afschrijvingsbeleid vindt afschrijving op vaste activa plaats in het jaar na gereedmelding. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting brengen wij de in de komende jaren voorgenomen investeringen in beeld. Daarbij maken wij op basis van ervaringscijfers een inschatting van de fasering van de investeringsvolumes in de afzonderlijke jaren. Door vertraging van geplande investeringen ontstaan incidentele voordelen op de afschrijvingslasten. De afschrijving gaat immers pas lopen na gereedmelding en afronding van het krediet.
 Het voordeel van € 399.000 wordt vooral veroorzaakt door het later gereed komen van de volgende investeringen :
- Hal 12
  - Riolerings
2. Terug ontvangst omzetbelasting € 485.000 V
 Met betrekking tot de omzetbelasting hebben wij een suppletieaangifte gedaan voor de jaren 2014, 2015 en 2016. Daarnaast heeft de voormalige gemeente Rijnwaarden een teruggaaf ontvangen van omzetbelasting. Het totaalbedrag komt uit op € 485.000 voordelig.

3. Uitkering Fonds tekortgemeenten sociaal domein € 650.000 V
- In de Algemene Ledenvergadering van de VNG hebben de gemeenten besloten tot het instellen van het Fonds Tekortgemeenten Sociaal Domein. Het fonds is bedoeld om financieel tegemoet te komen aan gemeenten die kunnen aantonen dat ze in de jaren 2016 en 2017 tekort zijn gekomen aan de rijksuitkering voor de jeugdzorg en de nieuwe Wmo. Het fonds is gevuld met € 200 miljoen, dat voor de helft is gestort uit de rijksbegroting en voor de andere helft is opgebracht door een uitname uit het Gemeentefonds. Wij hebben een aanvraag ingediend voor een bedrag van ruim € 1,3 miljoen. Omdat niet zeker is dat de VNG alle elementen uit de aanvraag accepteert en het met name niet zeker is dat het beschikbare bedrag voldoende is voor alle aanvragen gaan wij voorlopig uit van een raming van 50% van dit bedrag.

4. Actualisatie Algemene uitkering uit het Gemeentefonds €54.000 V
- Hieronder lichten wij de verschillen tussen de berekening van de Algemene uitkering (incl. bedragen betreffende het sociaal domein) ten behoeve van de Kadernota 2018-2022, op grond van de toenmalige maart-circulaire, en de actuele stand voor 2018 toe.
Kadernota 2018-2022	€	62.231.000
2 ^e Voortgangsrapportage 2018	€	62.285.000
Vershil	€	54.000

Specificatie van het verschil:

a. Accres	€	- 54.000
b. Ontwikkeling uitkeringsbasis	€	- 27.000
c. Schulden en armoede	€	72.000
d. Referendum	€	76.000
e. Diverse kleine verschillen	€	- 13.000
Totaal	€	54.000

Toelichting op het verschil:

a. Accres.

De ontwikkelingen binnen het accres hebben zoals gebruikelijk meerdere oorzaken. De inflatiecorrectie voor de Algemene uitkering zat structureel in de berekening, zoals die in onze kadernota was opgenomen. Daarbij treedt nu echter een dalend effect op, omdat de raming voor de inflatie door het Centraal Planbureau lager is dan die eerder is gebruikt. Een ander effect wordt veroorzaakt door lagere rijksuitgaven als gevolg van het verminderen van de gaswinning in het Groningerveld.

b. Ontwikkeling uitkeringsbasis.

Het landelijk totaalbedrag van het Gemeentefonds staat vast. Wanneer individuele gemeenten op grond van de voor hen geldende maatstaven een hogere uitkering ontvangen, wordt dit gecorrigeerd door een verlaging van de uitkeringsbasis. In 2018 treedt een klein negatief effect op als gevolg van hoger geraamde landelijke aantallen bijstandsontvangers.

c. Schulden en armoede.

Ter versterking van het gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid stelt het rijk voor de jaren 2018 t/m 2020 geld ter beschikking voor het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede, in het bijzonder onder kinderen. Deze middelen zetten wij in onze gemeente zodanig in dat wij een impuls geven aan de verbetering van de toegang

tot en de effectiviteit van de gemeentelijke schuldhulpverlening en de versterking van de lokale regie van het armoedebeleid.

d. Referendum.

Gemeenten ontvangen een tegemoetkoming van het rijk voor het organiseren van het raadgevend referendum over de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten dat is gehouden op 21 maart 2018. De uitkering wordt toegekend op basis van het aantal inwoners per gemeente. De gemeenten, zoals Zevenaar, waar op 21 maart géén gemeenteraadsverkiezingen waren wegens een herindeling ontvangen een hoger bedrag per inwoner.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten					
0. Bestuur en ondersteuning	21.184	24.557	24.213	24.280	24.580
1. Veiligheid	2.946	2.772	2.771	2.771	2.771
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	4.966	5.272	4.466	4.593	4.760
3. Economie	1.365	10.106	10.245	3.491	5.205
4. Onderwijs	5.340	5.582	5.524	5.787	5.967
5. Sport, cultuur en recreatie	9.065	8.206	8.287	8.278	8.277
6. Sociaal domein	50.296	49.803	49.001	48.938	48.757
7. Volksgezondheid en duurzaamheid	9.144	9.204	9.001	8.918	8.918
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	8.513	5.056	3.956	4.519	4.753
Actuele stand begroting - lasten	112.820	120.558	117.466	111.575	113.988
Baten					
0. Bestuur en ondersteuning	81.533	82.362	83.320	84.441	83.511
1. Veiligheid	72	72	72	72	72
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	55	455	55	55	55
3. Economie	1.145	10.135	10.218	3.452	5.159
4. Onderwijs	324	324	324	324	324
5. Sport, cultuur en recreatie	1.636	1.033	985	962	962
6. Sociaal domein	12.874	12.473	12.068	12.068	12.068
7. Volksgezondheid en duurzaamheid	7.914	7.967	7.992	7.992	7.992
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	9.898	4.833	3.699	4.202	4.435
Actuele stand begroting - baten	115.451	119.654	118.733	113.568	114.577
Saldo					
0. Bestuur en ondersteuning	60.348	57.805	59.107	60.161	58.931
1. Veiligheid	-2.875	-2.700	-2.700	-2.700	-2.700
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-4.911	-4.816	-4.411	-4.537	-4.704
3. Economie	-220	29	-27	-38	-46
4. Onderwijs	-5.017	-5.258	-5.201	-5.464	-5.644
5. Sport, cultuur en recreatie	-7.428	-7.174	-7.302	-7.316	-7.315
6. Sociaal domein	-37.421	-37.330	-36.933	-36.870	-36.689
7. Volksgezondheid en duurzaamheid	-1.231	-1.238	-1.010	-927	-927
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.385	-223	-257	-317	-317
Actuele stand begroting - saldo	2.631	-904	1.267	1.993	589
Mutaties reserves					
0. Bestuur en ondersteuning	-1.085	-429	-792	-860	388
1. Verkeer, vervoer en waterstaat	467	487	30	30	30
3. Economie	81	94	60	54	54
4. Onderwijs	74	36	36	36	36
5. Sport, cultuur en recreatie	134	20	15	15	15
6. Sociaal domein	-88	199	49	24	24
7. Volksgezondheid en duurzaamheid	437	407	100	3	3
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-2.482	19			
Totaal mutaties reserves	-2.462	833	-502	-698	550
Saldo ze Voortgangsrapportage na bestemming	168	-71	766	1.295	1.140

BIJLAGEN

OVERZICHT ACTIVITEITEN COLLEGEPROGRAMMA

Hieronder presenteren wij het overzicht op hoofdlijnen van de stand van zaken betreffende de prioriteiten uit ons collegeprogramma. Dit zijn dus niet alle activiteiten.

Achter de activiteit presenteren wij de stand van zaken met een kleur. Op basis hiervan kunt u in één oogopslag zien wat de stand van zaken is van de betreffende activiteit. De kleuren betekenen het volgende:

- lichtgrijs = de activiteit is nog niet gestart, dit past binnen de vastgestelde planning.
- groen = de activiteit loopt op schema binnen de gestelde kaders.
- oranje = let op, deze activiteit dreigt qua planning of financieel uit de pas te gaan lopen of er is een risico ontstaan, bijsturing is noodzakelijk.
- rood = de activiteit loopt uit de pas, corrigerende maatregelen zijn noodzakelijk.
- donkergrijs = de activiteit is afgerond en wij stellen voor deze af te sluiten.

Toelichting op deze stand van zaken hebben wij opgenomen bij de betreffende programma's.

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2018
o. Bestuur en ondersteuning		
o.1.1 Verbeteren bestuurscultuur	2022	
o.1.2 Groeien naar een verbindende gemeente	2022	
o.1.3 Invullen bestuurlijke rol als samenwerkingspartner	2022	
o.2.1 Afronden lopende projecten voor start nieuwe projecten	2022	
o.2.2 Datagedreven sturen als vernieuwende sturingspraktijk	2020	
o.2.3 Harmoniseren gemeentelijke regelingen	2020	
o.2.4 Ontwikkelen naar een moderne en professionele organisatie	2022	
o.2.5 Verbeteren dienstverlening aan inwoners en ondernemers	2022	
o.3.1 Uitvoeren Planning & Controlcyclus	2022	
1. Veiligheid		
1.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen	2022	
1.2.2 Vergroten veiligheid in de gemeente	2021	
2. Verkeer en vervoer		
2.1.2 Brengen en houden lokale wegennet op goed onderhoudsniveau	2019	
2.1.3 Infrastructuur voorbereiding en uitvoering	2022	
2.1.4 Investeren in veilige wegen	2019	
2.1.5 Verbeteren en verduurzamen openbare verlichting	2019	
2.2.1 Verbeteren parkeervoorzieningen	2019	

3. Economie

3.1.2 Ondersteunen aanleg snelle en betrouwbare internetvoorziening in buitengebied	2019	
3.1.3 Opstellen economische visies Liemers en Zevenaar	2019	
3.2.1 Bruisend maken centrum Zevenaar - activiteiten 2018	2018	
3.2.2 Bruisend maken centrum Zevenaar - activiteiten 2019	2019	
3.2.3 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Raadhuisplein	2020	
3.2.4 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Markt en Muldershof	2022	
3.2.5 Herstructureren bedrijventerreinen	2022	
3.2.7 Ontwikkelen bedrijventerrein BusinessPark 7Poort	2021	
3.2.8 Ontwikkelen van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) op BusinessPark 7Poort	2021	
3.2.9 Ruimte geven aan agrarische sector	2018	
3.3.1 Inkopen bij lokale Liemerse bedrijven	2018	
3.3.2 Stimuleren start-ups	2022	
3.3.3 Verminderen regeldruk voor Midden- en kleinbedrijf (MKB)	2022	
3.4.1 Opstellen en uitvoeren marketingplan stad Zevenaar	2022	
3.4.2 Verbeteren toeristische informatievoorziening en promotie	2019	

4. Onderwijs

4.1.1 Opstellen integraal huisvestingsplan (IHP) Onderwijs	2018	
4.1.2 Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen	2022	
4.1.4 Organiseren brede basisvoorziening voor jongste kinderen	2019	
4.2.1 Toegang bieden tot kinderopvang	2022	
4.3.1 Voorlichten over voeding, beweging en gezondheid in relatie met natuur en milieu	2018	

5. Sport, cultuur en recreatie

5.1.1 Harmoniseren subsidiebeleid	2018	
5.1.2 Ondersteunen samengaan sportverenigingen	2022	
5.2.2 Ondersteunen verenigingen	2018	
5.2.3 Ondersteunen culturele activiteiten	2018	
5.2.5 Ondersteunen organisatie Kunstwerk!	2018	
5.2.6 Ontwikkelen Hal 12	2019	

5.3.1 Zorgdragen voor historisch erfgoed	2022	
5.4.1 Investeren in speelvoorzieningen	2018	
5.4.2 Oppakken kansen recreatie en toerisme	2022	
5.4.3 Verder ontwikkelen toeristische infrastructuur	2020	
5.4.4 Vergroten verblijfsmogelijkheden in gemeente	2022	
5.4.5 Goed en netjes onderhouden openbaar gebied	2018	
6. Sociaal domein		
6.1.1 Stimuleren en faciliteren initiatieven in de samenleving	2021	
6.1.2 Versterken samenwerking met en tussen maatschappelijke partners (zoals Caleidoz)	2018	
6.2.1 Inkoop zorg en ondersteuning Jeugd en Wmo	2022	
6.2.2 Stimuleren en ontwikkelen van preventieve activiteiten	2022	
6.2.4 Ondersteunen mantelzorgers	2019	
6.2.5 Ondersteunen vrijwilligers	2018	
6.3.1 Begeleiden mensen naar werk	2018	
6.3.3 Inburgeringsbeleid	2022	
7. Volksgezondheid en duurzaamheid		
7.2.1 Invoeren van circulaire economie in Zevenaar	2023	
7.2.2 Energie neutraal maken eigen organisatie	2025	
7.2.3 Onderzoeken differentiatie bouwleges op basis van Energieprestatie coëfficiënt (EPC)	2019	
7.2.4 Onderzoeken mogelijkheden deelname campagne fairtrade gemeente	2021	
7.2.5 Op weg naar aardgas loos Zevenaar	2040	
7.2.6 Uitvoeren 'Gelders Energieakkoord in uitvoering' (2018-2023)	2023	
7.2.8 Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Routekaart energietransitie Regio Arnhem Nijmegen (2018-2023)	2023	
8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening		
8.1.1 Invoeren Omgevingswet	2021	
8.3.2 Regie op woningbouwprogramma	2018	
8.4.1 Uitvoeren doortastend handhavingsbeleid	2019	

Toelichting

De toelichting op de stand van zaken is opgenomen bij de betreffende programma's. De meeste activiteiten zijn pas bij de kadernota benoemd. Wij zijn daarom in 2018 later gestart met de uitvoering van de activiteiten. Wij zijn trots te kunnen melden dat in zijn algemeenheid, ondanks de late start in 2018 goed op schema lopen. De vorming van de nieuwe organisatie en de vacatures hebben hierbij ook nog een rol gespeeld.

Enkele activiteiten verlopen nog niet volgens planning of binnen de vastgestelde kaders. Het gaat hierbij om:

o.2 Dienstverlening en gemeentelijke organisatie

o.2.3 Harmoniseren gemeentelijke regelingen Jaar realisatie 2020

In het voorbereidingstraject van de herindeling is door ons geïnventariseerd welke voorschriften (in de vorm van verordeningen, regelingen en beleid) wij moeten harmoniseren. Hier hebben wij een prioritering aan gekoppeld. De regelingen met een hoge prioriteit zijn reeds geharmoniseerd. De regelingen met een midden prioriteit harmoniseren wij dit jaar en de laag geprioriteerde regelingen harmoniseren wij uiterlijk op 1 januari 2020. Via het plan afronding herindeling bewaken we aangebrachte prioritering en afronding van dit harmonisatieproces.

Stand van zaken

Voor een aantal belangrijke en complexe harmonisatieopgaven hebben wij een plan van aanpak vastgesteld en een start gemaakt met de harmonisatieopgave. Denk daarbij aan belastingen, subsidies en afval. De minder omvangrijke opgaven staan in de afdelingsplannen. Wij hebben geconstateerd dat de harmonisatieopgave nog niet volgens planning verloopt. Wij sturen nadrukkelijk op de planning en passen deze aan daar waar nodig. Onze inspanningen blijven erop gericht dat wij uiterlijk 1 januari 2020 het harmonisatieproces afronden.

Status

Voorstel raad

Bijsturing is niet aan de orde, wij gaan er van uit dat door onze extra inspanningen de planning wordt gehaald.

o.2.6 Opstellen Integraal Huisvestingsplan (IHP) Jaar realisatie 2019

Voor de uitvoering van het vastgoedbeleid voor alle gebouwen van de gemeente stellen wij een IHP op. Een IHP draagt bij aan het op peil houden van voorzieningen en daarmee ook aan de leefbaarheid in Zevenaar en de dorpen. Het beslaat meerdere accommodaties die ook meer beleidsvelden raken. Naast gemeentelijke gebouwen heeft het IHP ook betrekking op sport-, onderwijs-, sociaal-maatschappelijke en culturele accommodaties.

Het IHP is een strategisch plan dat aangeeft welke accommodaties wij willen behouden en welke wij op korte of lange termijn willen afstoten. Dit plan is een sturend instrument dat op termijn leidt tot besparingen op onderhoudsinvesteringen. Wij hebben dan grip op de middelen om onze gemeentelijke accommodaties goed, duurzaam en veilig te beheren en onderhouden.

Stand van zaken

Vorbereidende werkzaamheden worden in 2018 uitgevoerd.

Er worden workshops gehouden met als doel:

1. De huisvestingswensen, de zogenaamde "vraagkant" in beeld brengen.
2. Inzichtelijk maken van enkele essentiële kenmerken van vastgoed zoals bezetting, jaarlasten e.d.
3. Opstellen plan van aanpak om te komen tot een praktisch uitvoeringsplan.

In 2019 wordt het IHP opgesteld.

Status

Voorstel raad

Wij verzoeken om het budget 2018 over te hevelen naar 2019.

2.1 Verkeer en vervoer

2.1.2 Brengen en houden lokale wegennet op goed onderhoudsniveau

Jaar realisatie 2019

Uitvoeren noodzakelijk achterstallig onderhoud

U heeft het gewenste onderhoudsniveau op beeldkwaliteit van de openbare ruimte vastgesteld. Daarvoor is het noodzakelijk dat wij op diverse wegen achterstallig onderhoud uitvoeren. Deze wegen zijn nu verkeersonveilig en uitstel van onderhoud is niet langer te verantwoorden. Wanneer wij geen maatregelen nemen, vallen de wegen onder de norm van wettelijke aansprakelijkheid en zijn schadeclaims te verwachten.

Opstellen Wegenlegger

Op grond van de wet Arhi hebben wij de plicht om vóór 2020 alle openbare wegen buiten de bebouwde kom in een register vast te leggen (de zogenaamde wegenlegger). Ook moeten we vastleggen wie verantwoordelijk is voor het onderhoud. Dit is ook in het belang van goed wegbeheer. Het opstellen van een dergelijk register is arbeidsintensief en vergt specifieke kennis. Deze kennis is binnen onze organisatie niet aanwezig.

Vervangen brug Eltenseweg

Op basis van uitgevoerde constructiemetingen en de daaruit blijkende slechte conditie van de brug mogen zware vrachtvoertuigen (> 40 t) geen gebruik meer maken van deze brug. Het overige vrachtverkeer moeten we beperken door eenrichtingsverkeer in te stellen. De brug kan maximaal 5 jaar mee met de genoemde beperking. In de meerjarenbegroting 2018-2021 is met deze vervanging geen rekening gehouden. De optie om de brug in stand te houden en het vrachtverkeer te beperken door het instellen van eenrichtingsverkeer is minder gewenst om redenen van verkeersveiligheid en leefbaarheid. Eenrichtingsverkeer vergt de nodige handhaving. Verder is het nodig om de conditie van de brug regelmatig te onderzoeken. Aan deze inspecties zijn jaarlijks hoge kosten verbonden.

Reconstructie Keurbeek Herwen

In het projectgebied 'reconstructie Keurbeek' vervangen wij de riolering door een gescheiden rioolstelsel en koppelen wij ook het regenwater af. Om de bewoners over de voorgenomen plannen te informeren hebben wij een aantal informatiebijeenkomsten georganiseerd. Het definitieve inrichtingsplan is inmiddels aan de bewoners gepresenteerd en positief ontvangen. Naast het vervangen van de riolering vervangen wij ook alle verhardingen en renoveren wij het grootste gedeelte van het openbare groen.

Reconstructie Halve Maan Lobith

Het projectgebied 'reconstructie Halve Maan' omvat het gebied tussen de rotonde Batavenweg en Herwensedijk. In dit projectgebied realiseren wij een fietspad en vervangen wij ook alle verhardingen en renoveren we het grootste gedeelte van het openbare groen. Verder wordt er op de Halve Maan geparkeerd op de rijbaan. Na de herinrichting kan er alleen nog geparkeerd worden in de parkeervakken.

Herinrichting Kop van Tolkamer

De aanleiding voor de projecten is de achterstand in onderhoud openbare ruimte (verpaupering), de leegstand van gebouw Abelskamp en gebrek aan uitstraling van het totaal beeld, inclusief de gebouwen. De projecten zijn tot stand gekomen op basis van een visie die is opgesteld voor een subsidieaanvraag. Voor project Abelskamp is een provinciale subsidie Steengoed Benutten verstrekt. De Kop van Tolkamer onderscheidt zich van de omgeving. Door de kwaliteitsimpuls en het opknappen van de openbare ruimte ontstaat in de Kop van Tolkamer een toeristische meerwaarde, het zet de Kop van Tolkamer beter op de kaart. De deelprojecten Abelskamp, Driehoekig plein, Schipperspad, de Schoolsteeg, Engelse Tuin en Parkeerplaats Rijnstraat zijn inmiddels gerealiseerd.

Stand van zaken

Status

Op diverse wegen hebben wij slijtlagen aangebracht om de wegen weer veilig te maken. In de resterende periode van 2018 en (afhankelijk van het verloop van de winter) in 2019 zijn asfalteringswerkzaamheden gepland die uitvoering geven aan een deel van deze werkzaamheden. De projecten lopen, op het opstellen van de wegenlegger na. Hiermee starten we begin 2019. We onderzoeken of de brug Eltenseweg met tijdelijke maatregelen weer open kan voor vrachtverkeer. Met de vervanging van de brug is een doorlooptijd van ruim 1 jaar gemeoid.

Voorstel raad

Wij doen in een afzonderlijk raadsvoorstel het verzoek om een deel van het krediet reeds in 2018 beschikbaar te stellen, om te kunnen starten met de noodzakelijke voorbereidingen.

3.2 Ruimte bieden voor ondernemen

3.2.3 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Raadhuisplein

Jaar realisatie 2020

In 2019 wordt het voormalig gemeentehuis aan het Raadhuisplein herontwikkeld door de eigenaar. In aansluiting hierop richten wij het plein opnieuw in, waarbij wij de uitgangspunten van het Inspiratiedocument opwaardering openbare ruimte centrum Zevenaar toepassen. De voorbereiding van het ontwerpproces voor de inrichting het Raadhuisplein is gestart in 2018, waarbij wij ook een discussie hebben gevoerd over het wel of niet realiseren van een semi-permanente overkapping over het plein.

Stand van zaken

Status

Conform projectplan zijn de wensen en behoeften van verschillende betrokken partijen geïnventariseerd. In de kadernota is een totale investering voor dit project opgenomen voor een bedrag van € 690.000 in het jaar 2019. Onderdeel van deze investering is het voorbereidingskrediet van € 40.000. De voorbereiding moet in 2018 starten. Wij hebben dit toegezegd aan de betrokkenen (ondernemers, organisaties evenementen, omwonenden). Bovendien moet de ontwikkeling aansluiten bij de herontwikkeling van het voormalige gemeentehuis. Medio 2019 presenteren wij u het definitief ontwerp.

Voorstel raad

Wij zullen u via een separaat raadsvoorstel een verzoek doen om een voorbereidingskrediet van € 40.000 voor 2018 beschikbaar te stellen.

3.2.9 Ruimte geven aan agrarische sector

Jaar realisatie 2018

We geven agrarische bedrijven in het bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden de ruimte om te ontwikkelen en ondernemen. Dit betekent dat de bouwregels het mogelijk maken grotere bouwvolumes te hanteren en nevenactiviteiten te ontwikkelen, in het bijzonder op het gebied van recreatie en toerisme, natuur en landschap en agrarisch verwante activiteiten. Mogelijkheden voor bestemmingswijziging bij beëindiging van het agrarisch bedrijf worden ook in het bestemmingsplan opgenomen. Hierbij hanteren we als uitgangspunt, dat ruimte krijgen voor ondernemen gepaard gaat met verantwoordelijkheid nemen naar de omgeving.

Stand van zaken

Status

Veel wordt geregeld in het planologisch kader. Het ontwerpbestemmingsplan buitengebied Zevenaar (noord) ligt in september en oktober 2018 ter inzage. Wij leggen het voorontwerpbestemmingsplan buitengebied Gelders Eiland in het eerste kwartaal 2019 ter inzage. Dit is een kleine uitloop ten opzichte van de oorspronkelijke planning.

Voorstel raad

Wij stellen u voor de planning aan te passen naar 2019.

4.1 Onderwijs

4.1.1 Opstellen integraal huisvestingsplan (IHP) Onderwijs Jaar realisatie 2018

Met het opstellen van een Integraal Huisvestings Plan (IHP) Onderwijs anticiperen wij op het onderwijs van de toekomst. We borduren voort op de harmonisatiemaatregelen in de voorschoolse voorzieningen. Het IHP is intercategoriaal (primair onderwijs, buitengewoon basisonderwijs en voortgezet onderwijs) en integraal (onderwijs- en aanpalende welzijnsvoorzieningen). Het realiseren van een kindcentrum maakt onderdeel uit van het IHP. Daarnaast vertalen wij onze ambities met betrekking tot duurzaamheid in het IHP. De verwachte activiteiten ter uitvoering van het IHP hebben wij opgenomen bij de activiteit: 'Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen'.

Stand van zaken

Status

Het schoolbestuur heeft een verzoek ingediend om het opstellen van een IHP eerst in 2019 te laten plaatsvinden. Reden hiervoor is dat met de fusie van diverse schoolbesturen LiemersNovum per 1 augustus 2018 gestart is. Mogelijk wordt het onderwijshuisvestingsbeleid van LiemersNovum aangepast, nu er sprake is van één schoolbestuur.

Voorstel raad

Wij stellen u voor de planning voor het opstellen van een IHP aan te passen naar 2019.

4.1.2 Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen Jaar realisatie 2022

We bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen en waar mogelijk een Kindcentrum. De schoolgebouwen worden gebouwd op basis van het nog op te stellen IHP. We reserveren echter al middelen voor de onderwijshuisvesting, waarvan wij verwachten dat deze vanaf 2018 nodig zullen zijn. Het gaat hierbij om investeringen voor basisscholen en voor aanpassingen van de locaties van het Voortgezet Onderwijs. Bij het beoordelen van de ingediende aanvragen voor schoolgebouwen nemen we duurzaamheidsaspecten in overweging.

Stand van zaken

Status

Het gaat om de volgende investeringen:
2018:

- *De Carrousel/De Maatjes € 1.626.000 (dekking € 650.000 uit al gehonoreerde kredieten).*
De aanvraag onderwijshuisvesting is ingediend. Als het onderzoek voor eventuele eigendomsovername in het vierde kwartaal 2018 is afgerond, wordt met de uitbreiding/interne aanpassing en realisatie van het buitenterrein begonnen.
- *De Wissel/De Tamboerijn € 25.000 (dekking uit al gehonoreerde kredieten)*
In het vierde kwartaal 2018 starten wij met het onderzoek.
- *De Bem schoolwoningen en tijdelijke huisvesting € 4.300.000 (dekking € 100.000 uit al gehonoreerde kredieten)*
De tijdelijke huisvesting (plaatsen noodunits) is gerealiseerd per 1 augustus 2018. De realisatie van de schoolwoningen vindt in overleg met het schoolbestuur plaats.
- *Platanenlaan herinrichting openbare ruimte € 270.000*
Vindt gelijktijdig met de realisatie van de uitbreiding Platanenlaan plaats.
- *Platanenlaan tijdelijke huisvesting (onderhoud en aanpassing ventilatie) gebouw Fonkelsteen en Het Kofschip € 150.000*
De gebouwelijke aanpassing van beide locaties vindt plaats voor 1 juli 2019.
- *Platanenlaan verhuizing € 45.000 (dekking uit al gehonoreerde kredieten)*
De verhuizing vindt plaats zodra alle voorbereidingen voor de uitbreiding Platanenlaan zijn afgerond.
- *Jonkersschool Lathum - bouwkundige aanpassingen € 25.000*
Nu het schoolbestuur heeft besloten om de onderwijslocatie in Lathum open te houden, zolang er sprake is van 40 leerlingen of meer heeft dit mogelijk consequenties voor de onderwijshuisvesting voor de komende jaren. Wij starten met het onderzoek voor de mogelijke

consequenties voor onderwijshuisvesting.

2019:

- *Liemers college - uitbreiding Heerenmaeten en Landeweer € 783.900*
De aanvraag is ingediend en leggen wij (gezamenlijk met de gemeenten Duiven en Montferland) voor besluitvorming aan u voor in 2019

2020:

- *Nieuwbouw De Wissel / De Tamboerijn € 5.852.000*
In het vierde kwartaal 2018 starten wij een onderzoek. De aanvraag wordt ingediend na afronding van het onderzoek.

4.1.3 Beleid maken huisvesting voortgezet onderwijs Jaar realisatie 2018

We gaan de huisvesting van het voortgezet onderwijs herzien. Dit is nodig vanwege de daling van leerlingenaantallen en wijziging van het onderwijsconcept. In overleg met het schoolbestuur van het Liemers college en de gemeenten Duiven en Montferland gaan wij bepalen welke voorzieningen wanneer gerealiseerd moeten zijn. Wij dragen voor ongeveer 40% bij in de totale kosten van de investeringen. Om in 2020/2021 aanpassingen te kunnen realiseren, hebben wij in 2019 een investering in de begroting opgenomen.

Stand van zaken

Status

In 2018 heeft het schoolbestuur een start gemaakt met de herhuisvesting. Vanaf het schooljaar 2018-2019 gaan de HAVO en VWO-leerlingen (voorheen basisschoolleerlingen) naar de locatie Heerenmäten.

6.3 (Arbeids)Participatie

6.3.1 Begeleiden mensen naar werk Jaar realisatie 2018

Het beleid is er op gericht om zoveel mogelijk werkzoekenden aan een baan te helpen. Wij richten ons hierbij op de doelgroep: mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt én op het werk fit maken van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. De Regionale Sociale Dienst (RSD) is de netwerkorganisatie die in nauwe samenwerking met ondernemers, onderwijs en andere overheden (3 O's) invulling geeft aan ons beleid dat gericht is op een inclusieve arbeidsmarkt.

We starten een pilot met het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) om te voorkomen dat mensen vanuit de Werkloosheidswet (WW) doorstromen naar de bijstand.

Stand van zaken

Status

Nieuwe opdracht RSD 2018

U hebt op 4 juli 2018 een besluit genomen over de nieuwe opdracht voor de RSD. Met deze opdracht wordt geïnvesteerd in mensen (= het werk fit maken van mensen) en wij faciliteren de RSD hiervoor (= transformatie RSD tot netwerkorganisatie voor werk en participatie in de regio).

Verkenning optie mede-eigenaarschap onze gemeente in Scalabor

In het vierde kwartaal 2018 gaan wij de mogelijkheid van een eventueel mede-eigenaarschap van onze gemeente in het Arbeidsontwikkelbedrijf Scalabor verder verkennen. Wij informeren u periodiek over de stand van zaken met betrekking tot deze verkenning.

Start Pilot UWV

Nadat u bij de kadernota 2018 hebt ingestemd met de pilot met het UWV zijn wij met de voorbereidingen gestart. In samenspraak met het UWV hebben wij een gezamenlijke pilot ontwikkeld. Deze is er op gericht om te voorkomen dat mensen vanuit de WW doorstromen naar de bijstand en om WW-ers zo snel mogelijk van de eventuele zorg te voorzien die nodig is.

8.1 Ruimtelijke Ordening

8.1.1 Invoeren Omgevingswet	Jaar realisatie	2021
-----------------------------	-----------------	------

Voor 2021 zijn wij gereed voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Wij stellen hiervoor een route vast in het procesplan implementatie Omgevingswet. Wij passen ons instrumentarium aan de nieuwe wettelijke vereisten aan. Hierbij is digitalisering van gegevens en het eenvoudig kunnen benaderen van die gegevens een belangrijk onderdeel. Wij zetten in op participatie van inwoners, ondernemers en instanties. Intern kijken wij naar de gevolgen voor de organisatie op het gebied van functies, cultuur, competenties en integraliteit. De Omgevingswet raakt de gehele organisatie.

Stand van zaken

Status

Wij zijn gestart met de pilotprojecten, diverse werkgroepen zijn samengesteld. Wij sluiten aan bij de processen van participatie en cultuurverandering. Hiernaast werken wij regionaal samen met onze partners in de voorbereiding op de Omgevingswet. De start van de werkgroepen is naar achteren geschoven. Hierdoor is het niet haalbaar om voor de begroting 2019 een geactualiseerd kostenoverzicht te geven. Op basis van de nieuwe versie van de rekentool van de VNG en de inzichten van de werkgroepen actualiseren wij in het eerste kwartaal van 2019 het kostenoverzicht.

Voorstel raad

Wij informeren u in het vierde kwartaal 2018 met een raadsinformatiebrief over de implementatie van de Omgevingswet en hoe wij u hierbij willen betrekken. Wij actualiseren in het eerste kwartaal 2019 het kostenoverzicht. In de 1e voortgangsrapportage van 2019 informeren wij u over eventuele wijzigingen in de kosten.

OVERZICHT BEGROTINGSWIJZIGINGEN TOT DE 2^e VOORTGANGSRAPPORTAGE

In deze bijlage nemen wij het overzicht op van de wijzigingen van de begroting die nog niet in de Kadernota 2018-2022 waren verwerkt tot deze voortgangsrapportage. Dit betreft administratieve wijzigingen en de wijzigingen tot de 2^e Voortgangsrapportage.

De wijzigingen tot de 2e Voortgangsrapportage betreffen de administratieve verwerking van uw besluiten in de afgelopen maanden die nog niet in de kadernota verwerkt waren.

In de administratieve wijzigingen hebben wij correctieboekingen op de vastgestelde begroting opgenomen. Door de samenvoeging van de begrotingen van de voormalige gemeenten in de zogenaamde '1+1-begroting' zijn niet alle budgetten op de juiste plaats terecht gekomen, ook moesten sommige budgetten nog verdeeld worden. Deze wijzigingen hebben wij administratief en budgettair neutraal verwerkt.

Wijzigingen tot de 2e Voortgangsrapportage

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten					
o. Bestuur en ondersteuning					
Uitgifte in erfpacht en vestiging recht van opstal tbv Kiddies Speeltuyn B.V.	131	-17	-17	-17	-17
Verkoop Huize Rijck	299	-9	-9	-9	-9
Totaal programma	430	-26	-26	-26	-26
1. Veiligheid					
GFT containers		-10	-10	-10	-10
Totaal programma		-10	-10	-10	-10
2. Verkeer, vervoer en waterstaat					
Doorbelasting naar taakvelden		96	96	96	96
Totaal programma		96	96	96	96
3. Economie					
Doorbelasting naar taakvelden		-3	-3	-3	-3
Totaal programma		-3	-3	-3	-3
5. Sport, cultuur en recreatie					
Onderhoud sportvelden Rijnwaarden	16	16	16	16	16
Uitvoering landschapsbeleid	60	13	24		
Totaal programma	76	29	40	16	16
7. Volksgezondheid en duurzaamheid					
Aangepaste subsidieverordening oud papier	33	33	33	33	33
Collegeprogramma 2014-2018	-1				
Handelstraat Industrierweg Lobith					
Doorbelasting naar taakvelden		-98	-98	-98	-98
GFT containers	27	-36	-36	-36	-36
Totaal programma	59	-101	-101	-101	-101
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
Vaststellingsovereenkomst beëindiging pacht	9				
Totaal programma	9				
Totaal lasten	573	-14	-3	-27	-27

Baten

o. Bestuur en ondersteuning

Uitgifte in erfpacht en vestiging recht van opstal tbv Kiddies Speeltuin B.V.	103	-17	-17	-17	-17
Verkoop Huize Rijck	350				
Totaal programma	453	-17	-17	-17	-17

5. Sport, cultuur en recreatie

Onderhoud sportvelden Rijnwaarden	5	5	5	5	5
Uitvoering landschapsbeleid	60	13	24		
Totaal programma	65	18	29	5	5

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Raadsbesluit uitbreiding grondexploitatie Zevenaar Oost	2.583				
Vaststellingsovereenkomst beëindiging pacht	-1	-9	-9	-9	-9
Totaal programma	2.582	-9	-9	-9	-9

Totaal baten	3.100	-8	3	-21	-21
---------------------	--------------	-----------	----------	------------	------------

Saldo voor bestemming	2.526	6	6	6	6
-----------------------	-------	---	---	---	---

Mutaties reserves

Onttrekkingen	177	40	40	40	40
Toevoegingen	2.717	46	46	46	46
Totaal mutaties reserves	-2.540	-6	-6	-6	-6

Saldo na bestemming	-14				
---------------------	-----	--	--	--	--

De begrotingswijzigingen tot de 2e Voortgangsrapportage hebben betrekking op enkele raadsbesluiten in de afgelopen maanden. Deze betreffen onder andere de administratieve verwerking van de bestemming van de rekeningresultaten van de voormalige gemeente Rijnwaarden en enkele besluiten van de voormalige gemeente Rijnwaarden die niet in de zogenaamde '1+1'-begroting van onze gemeente zijn verwerkt. Het totale financiële effect van deze wijzigingen is gering.

Toelichting financiële effecten

o. Bestuur en ondersteuning

1. Autonome ontwikkelingen

Vaststellen jaarstukken 2017 Rijnwaarden en Zevenaar

Bij raadsbesluit op 4 juli zijn de jaarstukken 2017 van de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar vastgesteld. Er is besloten een bedrag van € 7.500 beschikbaar te stellen aan jeugdsoos de Duim voor de inrichting. Het resterende saldo van beide gemeenten van ruim € 68.000 is onttrokken aan de Algemene reserve.

2. Actualisatie bestaand beleid

Uitgifte in erfpacht en vestiging recht van opstal tbv Kiddies Speeltuin B.V.

Kiddiez Speeltuin BV (hierna Kiddiez) huurt Dorpstraat 46 Babberich van de gemeente. Om een gezond bedrijf te blijven is het noodzakelijk, dat zij zich verder kan ontwikkelen. Zij heeft daartoe een plan gemaakt om meer voorzieningen te realiseren op voornoemde locatie. Voortzetten van de huidige huurovereenkomst belemmert de verdere ontwikkeling van Kiddiez. In het kader van het vastgoedbeleid kan de locatie Dorpstraat 46 afgestoten worden. Kiddiez beschikt nog niet over voldoende middelen om tot aankoop van het gehele object Dorpstraat 46 over te gaan. Een erfpachtconstructie in combinatie met recht van opstal moet via de weg van geleidelijkheid tot verkoop van het gehele object leiden.

Verkoop Huize Rijck

Verkoop van Huize Rijck aan Oostwouder Holding BV geeft een goede invulling aan het pand, zowel qua bestemming als maatschappelijk. De verkoop is marktconform en past binnen het vastgoedbeleid.

1. Veiligheid

2. Actualisatie bestaand beleid

GFT containers

De raad heeft op 13 maart 2018 besloten om krediet beschikbaar te stellen voor de aanschaf van GFT containers. Dit in het kader van de harmonisatie van het afvalbeleid.

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

2. Actualisatie bestaand beleid

Doorbelasting naar taakvelden

Ten behoeve van de harmonisatie van de tarieven (riool en afval) een nieuwe doorbelasting naar de taakvelden begroot.

3. Economie

2. Actualisatie bestaand beleid

Doorbelasting naar taakvelden

Ten behoeve van de harmonisatie van de tarieven (riool en afval) een nieuwe doorbelasting naar de taakvelden begroot.

5. Sport, cultuur en recreatie

1. Autonome ontwikkelingen

Uitvoering landschapsbeleid

In 2016 heeft de provincie Gelderland subsidie verstrekt voor de uitvoering van het landschapsbeleid Rijnwaarden. Wij verstrekken deze bijdrage als subsidie. De jaarschijven 2018, 2019 en 2020 worden nu voor zowel de van de provincie ontvangen bijdrage als de te verstrekken subsidie verwerkt in de begroting.

Vaststellen jaarstukken 2017 Rijnwaarden en Zevenaar

Bij raadsbesluit op 4 juli zijn de jaarstukken 2017 van de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar vastgesteld. Er is besloten een bedrag van € 7.500 beschikbaar te stellen aan jeugdsoos de Duim voor de inrichting. Het resterende saldo van beide gemeenten van ruim € 68.000 is onttrokken aan de Algemene reserve.

2. Actualisatie bestaand beleid

Onderhoud sportvelden Rijnwaarden

Onderhoud sportvelden Rijnland en RKPSC, is door de Raad van Rijnwaarden vastgesteld op 23 mei 2017. Deze begrotingswijziging is per abuis niet goed doorgekomen in de 1+1 begroting. Vandaar dat deze nu als nog verwerkt wordt.

7. Volksgezondheid en duurzaamheid

2. Actualisatie bestaand beleid

Aangepaste subsidieverordening oud papier Z/17/294281

Rijnwaarden en Zevenaar betalen verenigingen een verschillende vergoeding voor het inzamelen van oud papier. In de raadsvergadering van 31 januari is afgesproken om de verenigingen voor 2018 een vergoeding van 4 cent per kilogram toe te kennen en in oktober met een voorstel voor 2019 te komen.

Collegeprogramma 2014-2018 Handelstraat Industrierweg Lobith

In het collegeprogramma 2014-2018 is € 50.000 gereserveerd voor Handelstraat Industrierweg Lobith. In het actuele budget in de kadernota 2018 is dit bedrag opgenomen omdat het tot en met 2017 nog niet besteed zou zijn. Bij nader inzien is in 2017 € 1.323 uitgegeven en wordt het budget in 2018 dus met dit bedrag verlaagd.

Doorbelasting naar taakvelden

Ten behoeve van de harmonisatie van de tarieven (riool en afval) een nieuwe doorbelasting naar de taakvelden begroot.

GFT containers

De raad heeft op 13 maart 2018 besloten om krediet beschikbaar te stellen voor de aanschaf van GFT containers. Dit in het kader van de harmonisatie van het afvalbeleid.

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

2. Actualisatie bestaand beleid

Raadsbesluit uitbreiding grondexploitatie Zevenaar Oost

U heeft op 4 juli 2018 besloten om de grondexploitatie Zevenaar Oost uit te breiden met netto 115 woningen. Deeexploitatie Het Hof wordt afgesloten (40 woningen) en dit woningaantal wordt overgeheveld naar De Stede. Daar worden 155 woningen extra gerealiseerd zodat per saldo sprake is van een uitbreiding van 115 woningen. Het positieve financiële effect op de grondexploitatie wordt toegevoegd aan de Algemene Reserve.

Vaststellingsovereenkomst beëindiging pacht

Beëindiging pacht in verband met de aanleg van infrastructuur op pachtgronden.

Administratieve wijzigingen

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
0. Bestuur en ondersteuning					
Correctie lasten huisvesting Voortgezet Onderwijs	26	23	20	16	16
Correctie mutaties reserves	-95	-47			
Correctie salarislasten Publiekszaken	-48	-48	-48	-48	-48
Herverdeling salariskosten grondexploitatie Middag Oost en Zwanenwaay	18	18	18	18	18
Herverdeling salariskosten naar grondexploitatie Zevenaar Oost	-40	170	170	170	170
Herverdeling salarissen	-322	-322	-322	-322	-322
Vacature-ruimte naar inhuur derden	52				
Totaal programma	-409	-206	-162	-166	-166
1. Veiligheid					
Administratieve wijzigingen diversen Staf	-6	-6	-6	-6	-6
Totaal programma	-6	-6	-6	-6	-6
2. Verkeer, vervoer en waterstaat					
Correctie mutaties reserves		32			
Herplaatsen budgetten t.b.v. verbeterde indeling begroting (budgetneutraal)	1	1	1	1	1
Vacature-ruimte naar inhuur derden	23				
Totaal programma	23	33	1	1	1
3. Economie					
Herverdeling kosten van overhead grondexploitatie Zevenaar Oost	-117	-117	-117	-117	-117
Herverdeling salariskosten naar grondexploitatie Zevenaar Oost	93	-25	-25	-25	-25
Herverdeling salarissen	161	161	161	161	161
Totaal programma	137	19	19	19	19
4. Onderwijs					
Correctie lasten huisvesting Voortgezet Onderwijs	-26	-23	-20	-16	-16

Overheveling budget inspecties peterspeelzaalwerk/kinderopvang	20	20	20	20	20
Totaal programma	-6	-3		4	4
5. Sport, cultuur en recreatie					
Herplaatsen budgetten t.b.v. verbeterde indeling begroting (budgetneutraal)	-1	-1	-1	-1	-1
Vacature-ruimte naar inhuur derden	-127				
Totaal programma	-127	-1	-1	-1	-1
6. Sociaal domein					
Overheveling budget inspecties peterspeelzaalwerk/kinderopvang	-20	-20	-20	-20	-20
Totaal programma	-20	-20	-20	-20	-20
7. Volksgezondheid en duurzaamheid					
Correctie salarislasten Publiekszaken	48	48	48	48	48
Vacature-ruimte naar inhuur derden	13				
Totaal programma	60	48	48	48	48
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
Administratieve wijzigingen diversen Staf	6	6	6	6	6
Correctie mutaties reserves	95	15			
Herverdeling kosten van overhead grondexploitatie Zevenaar Oost	117	117	117	117	117
Herverdeling salariskosten grondexploitatie Middag Oost en Zwanenwaay	-18	-18	-18	-18	-18
Herverdeling salariskosten naar grondexploitatie Zevenaar Oost	-53	-146	-146	-146	-146
Herverdeling salarissen	161	161	161	161	161
Vacature-ruimte naar inhuur derden	40				
Totaal programma	348	136	121	121	121
Totaal Administratieve wijzigingen					

KREDIETENOVERZICHT

In het kredietenoverzicht presenteren wij u de kredieten waarbij op het moment van deze voortgangsrapportage een afwijking is geconstateerd. Deze afwijking kan financieel, kwalitatief of financieel van aard zijn. Ook kredieten waarvan is toegezegd dat wij deze periodiek aan u zullen rapporteren zijn opgenomen in onderstaande tabel (b.v. kredieten met betrekking tot de herindeling).

Legenda status:

	Uitvoering en realisatie verloopt volgens plan.
	Krediet is aandachtspunt, zie toelichting bij krediet.
	Krediet is risico / heeft bijsturing nodig.

FCL	omschrijving	Totaal Begr. uitgaven	Totaal Begr. inkomsten	Totaal uitgaven t/m 2018	Totaal inkomsten t/m 2018	Saldo krediet 30-06-2018	Status
7010	Hal 12 - inrichting en installaties Op 26 juni 2018 heeft het college besloten om te starten met de verbouw van Hal 12 en het werk te gunnen aan WAM Van Duren. Deze aannemer is in augustus gestart met de verbouw. Alhoewel de aanneemsom past binnen het budget staat deze onder druk. De ramingen voor de kredietaanvraag zijn twee jaar oud en de markt is inmiddels aangetrokken. Dit heeft geleid tot gestegen marktprijzen. De post onvoorzien is daarom grotendeels ingezet om de opdracht passend te maken binnen de financiële kaders. Een en ander brengt een risico van budgetoverschrijding met zich mee.	4.516.752	-	347.343	-	4.169.409	
7011	Hal 12 bouwkundig Zie de toelichting hierboven onder Hal 12 - inrichting en installaties	4.009.248	1.469.000	441.865	469.000	2.567.383	

FCL	omschrijving	Totaal Begr. uitgaven	Totaal Begr. inkomsten	Totaal uitgaven t/m 2018	Totaal inkomsten t/m 2018	Saldo krediet 30-06-2018	Status
7012	<p><u>Herindeling - projectorganisatie</u> In 2016 is een krediet beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de realisatiefase herindeling volgens het plan van aanpak. Het krediet is financieel gedekt door de tegemoetkoming van het rijk in de frictiekosten, oftewel de ARHI-gelden. In de raadsvergadering van maart 2018 is besloten het nog niet beschikbaar gestelde bedrag uit de ARHI-gelden van € 1,1 miljoen beschikbaar te stellen en toe te voegen aan de bestaande kredieten. Hiertoe is een separaat projectplan afronding herindeling 2018-2019 opgesteld. In 2018 hebben de uitgaven binnen dit deelkrediet betrekking op onder meer kosten harmonisatieopgaves afval, subsidies en belastingen, sollicitatieprocedures vanuit P&O, opstellen twee jaarrekeningen, ondersteuning gemeentesecretaris en uitvoering sociaal plan.</p>	1.601.000	-	559.950	-	1.041.050	
7013	<p><u>Herindeling - werkgroepen</u> Een belangrijk onderdeel van de herindeling betreft de harmonisatie van producten, diensten en het beleid van de gemeente, alsmede het bouwen van de nieuwe organisatie. De projectorganisatie met haar werkgroepen (dienstverlening, fysiek domein, sociaal domein, P&O, Cultuur, Communicatie, F&C, I&A en Huisvesting) heeft de taken en opdrachten afgerond. De projectorganisatie werd bemenst met hoofdzakelijk eigen medewerkers. Voor hun reguliere werkzaamheden is met name in 2017 capaciteit ingehuurd. Er worden geen kosten meer verwacht van de werkgroepen.</p>	1.394.000	-	1.393.478	-	522	
7014	<p><u>Herindeling - organisatiekosten</u> Het krediet wordt in 2018 ingezet voor externe inhuur ten behoeve van leefbaarheid/burgerparticipatie, projectmatig werken en als gedeeltelijke dekking van inhuurkosten. In het 1e kwartaal 2018 was een behoorlijk deel van de openstaande vacatures mede als gevolg van de herindeling nog niet met vaste medewerkers ingevuld. De meerkosten van de inhuur ten opzichte van de vacatureruimte in het 1e kwartaal 2018 worden daarom gedekt uit het herindelingskrediet.</p>	823.000	-	526.169	14.950	311.781	

FCL	omschrijving	Totaal Begr. uitgaven	Totaal Begr. inkomsten	Totaal uitgaven t/m 2018	Totaal inkomsten t/m 2018	Saldo krediet 30-06-2018	Status
7015	<u>Herindeling - communicatie</u> Er zijn uitgaven gedaan op het gebied van voorlichting, aanpassen intranet en internet, gemeentenaam, rebranding voertuigen en doorvoering nieuwe huisstijl. Vooral voor de rebranding en de huisstijl zijn hogere kosten gemaakt dan waarmee in de begroting rekening was gehouden. Dit deelkrediet wordt in 2018 overschreden, echter hier staat compensatie op andere kredieten herindeling tegenover.	115.000	-	117.688	-	2.688-	
7016	<u>Herindeling - werknemersvertegenwoordiging</u> Krediet is ingezet voor de externe kosten van de BOR (Bijzondere Ondernemersraad) en BGO (Bijzonder Georganiseerd Overleg). Er worden geen kosten meer verwacht.	35.000	-	6.223	-	28.777	
7017	<u>Herindeling - ontwikkeling organisatie</u> Raming is bestemd voor de ontwikkeling en training van medewerkers en management, zodat zij zijn voorbereid op de nieuwe organisatie. Dit vindt grotendeels plaats vanuit de Zevenaar Academie. Daarnaast is het traject van teambuilding voor de nieuwe afdelingen in de organisatie opgestart.	220.000	-	41.838	-	178.162	
7018	<u>Herindeling - onvoorzien</u> Voor onvoorziene uitgaven is een percentage van de projectbegroting aangehouden. Wordt ingezet voor overschrijding op de andere deelkredieten.	104.000	-	5.825	-	98.175	
7019	<u>ICT-plan herindeling</u> De integratie van de belangrijkste systemen (basis- en kernregistraties) en de daarbij behorende informatiestromen voor de nieuwe gemeente is nagenoeg afgerond. Medewerkers zijn goed voorbereid en toegerust om met de systemen te kunnen werken. In de RaadsInformatieBrief van 26 april 2018 informeerden wij u hierover. Het kredietbedrag was een schatting van de kosten betreffende onderdelen installatie, data-migratie, projectleiding, inzet regionale ICT-dienst, telefoon, archief en dergelijke. De samenvoeging van Squit XO (module voor vergunningverlening, toezicht en handhaving), het wegwerken van achterstallige werkzaamheden in het archief en kosten voor het applicatiebeheer Belastingen gaan tot een klein tekort leiden van naar schatting € 20.000. Bij de Jaarstukken 2018 zal het krediet definitief afgesloten worden.	622.000	-	468.892	-	153.108	

FCL	omschrijving	Totaal Begr. uitgaven	Totaal Begr. inkomsten	Totaal uitgaven t/m 2018	Totaal inkomsten t/m 2018	Saldo krediet 30-06-2018	Status
7059	<p>Revitalisering Giesbeek Het definitieve inrichtingsplan is inmiddels aan de bewoners gepresenteerd en positief ontvangen. Op dit moment zijn de tekeningen en het bestek gereed en heeft er een aanbesteding plaatsgevonden. Het werk is voorlopig gegund aan KWS. Begin september zal de definitieve planning plaatsvinden. Daarna zullen de werkzaamheden starten.</p> <p>De uitvoeringsperiode betreft ca. 1,5 jaar. Om een goede afwatering te kunnen garanderen is een extra pompgemaal geplaatst en kan het nieuwe rioleringsstelsel hoger worden aangelegd. De grondwaterfluctuatie in het projectgebied, dat sterk wordt beïnvloed door de IJssel, zal de uitvoeringsperiode sterk bepalen. Er wordt nog onderzocht of bronnering verantwoord mogelijk is. Naar verwachting zal het project eind begin 2020 worden afgerond.</p>	5.043.000	543.000	372.426	-	4.127.574	
7064	<p>Planvorming en begeleiding station Zevenaar Poort Dit project is tijdelijk geparkeerd. Eén van de voorwaarden voor Station Zevenaar Poort is de spoorverdubbeling en snelheidsverhoging. Zodra dit project is afgerond kan verder gegaan worden met de haalbaarheid van station Zevenaar Poort. Dit zal in 2021 zijn.</p>	94.449	24.449	62.409	24.450	32.041	